

Geleidebrief Kaderstellend

Naam voorstel SERV-052	Statenvoorstel beleidsnota verbonden partijen Provincie Zeeland 2016		
Betreft vergadering	Commissie Bestuur		13 mei 2016
	Provinciale Staten		3 juni 2016 of 8 juli 2016
Te verzenden aan	Statenbreed via iBabs		
Verzenddatum	26 april 2016		
Commissiegriffier	Margreeth Trimpe	0118 - 63 14 37	me.trimpe@zeeland.nl
Statenadviseur	Arendo Schipper	0118 – 63 13 39	a.schipper@zeeland.nl
Inhoudelijk ambtenaar	Jolanda Boer Ronald Verdurmen	0118 – 63 13 72 0118 – 63 18 79	jia.boer@zeeland.nl rgi.verdurmen@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	J. de Bat		

Inhoudelijk	
Aanleiding	In 2014 heeft de Rekenkamer Zeeland onderzoek gedaan naar de deelnemingen van de provincie Zeeland en geconstateerd dat de provincie geen integraal beleid heeft over publiek aandeelhouderschap.
Bevoegdheid	<p>Hierbij wordt onderscheidt gemaakt naar de twee soorten verbonden partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij een deelneming bepalen PS het publieke belang en kunnen PS “wensen en bedenkingen” kenbaar maken over het aangaan, wijzigen of beëindigen van een deelnemingsrelatie. Ook wordt PS “gehoord” als uitoefening van aandeelhoudersrechten verregaande consequenties heeft voor de provincie; • Bij een gemeenschappelijke regeling kan GS niet zonder toestemming van PS besluiten tot het oprichten van, toetreden tot, uittreding uit of opheffing van een regeling. PS mogen die toestemming alleen onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. <p>Op blz. 13-15 zijn de bevoegdheden in een tabel in beeld gebracht. Blijkens de toelichting op het statenvoorstel worden bevoegdheden van PS naar GS overgeheveld en komt de in 2010 vastgestelde bevoegdheidsverdeling te vervallen. In statenvoorstel worden de verschillen niet nader geduid.</p> <p>Daardoor is de vraag of de nieuwe afspraken een belemmering kunnen vormen voor het optreden als actief aandeelhouder?</p>
Wat is het voorstel?	Voorgesteld wordt de beleidsnota verbonden partijen provincie Zeeland 2016 vast te stellen en te besluiten tot periodieke herijking van elke verbonden partij aan deze beleidsnota (elke collegeperiode).

Toelichting	<p>In de nota worden de verschillende soorten verbonden partijen geduid en de bevoegdheidsverdeling daarbij. Verder wordt ingegaan op de belangrijke toetsingskaders bij de verbonden partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • publiek belang; • inhoudelijke aspecten bij aangaan, beheer, evaluatie, beëindiging en informatie; • periodieke toetsing aan aspecten als investeringen, benoemingen en beloningsbeleid.
Kosten en dekking	-
Overige informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Op 4 maart 2016 bent u over de richting en hoofdlijnen van dit voorstel geïnformeerd tijdens een GS-informatiebijeenkomst. • Bestaande verbonden partijen (samenwerkingsrelaties) zullen na vaststelling van de nota bij de eerste periodieke herijking getoetst worden aan de nota verbonden partijen provincie Zeeland 2016. Daarna worden alle samenwerkingsrelaties periodiek, iedere collegeperiode, getoetst worden. Als geconstateerd wordt dat een samenwerkingsrelatie niet meer aan het vastgestelde kader voldoet, is er geen andere keuze dan beëindiging van de relatie. • In het statenvoorstel wordt uitgelegd dat de in 2010 vastgestelde bevoegdheidsverdeling komt te vervallen. De brief (behandeld in de toenmalige commissie Bestuur en Financiële Zaken van 27 oktober 2010) diende ter afdoening van een toezegging en is daarna gehanteerd als gedragslijn. Daarom is deze brief, met name de bijlage met de "kruisjeslijst", daarna als bijlage aan enkele statenvoorstellen over (bevoegdheidsverdeling bij) deelnemingen gevoegd.
Resultaat na commissiebehandeling	

16006204

Provincie Zeeland

Gedeputeerde Staten

bericht op brief van: -
uw kenmerk: -
ons kenmerk: 16005801
afdeling: Beleid en Advies
bijlage(n): 3
behandeld door: J.I.A. Boer/R.G.I. Verdurmen
doorkiesnummer: 0118-631879
onderwerp: Beleidsnota verbonden partijen Provincie Zeeland 2016

De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
p/a Statengriffie

PROVINCIE ZEELAND

AFD. SG
AFD. TERMIJNAMBT.
P. Joosse

DATUM 15 APR. 2016

DOC.NR.
ZAAK NR.
CLASS.

verzonden:

15 APR. 2016

Middelburg, 12 april 2016

Geachte voorzitter,

Bijgevoegd ontvangt u het Statenvoorstel "Beleidsnota verbonden Provincie Zeeland 2016", en de daarbij horende beleidsnota. Wij verzoeken u beide documenten ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten.

Tijdens de informatiebijeenkomst met PS op 4 maart 2016 inzake de beleidsnota verbonden partijen is gesproken over de communicatie richting gemeenten/deelnemingen/GR'en. De VZG heeft een rapport laten schrijven "Aanpak voor een goede samenwerking tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen". Dit rapport wordt nu besproken in alle raden van de gemeentes. Het rapport heeft als doel om de onderlinge samenwerking te verbeteren en de relatie te versterken. Ter informatie hebben wij dit rapport bijgevoegd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter
A.W. Smit, secretaris

Gedeputeerde
belast met
behandeling: drs. J. de Bat

Vergadering PS:
Nr: SERV-052
Agenda nr:
Vergadering GS: 12 april 2016
Nr: 16005799

Onderwerp: Beleidsnota verbonden partijen provincie Zeeland
 2016

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

De Rekenkamer Zeeland heeft in 2014 onderzoek verricht naar de deelnemingen van de provincie Zeeland. Hierbij heeft zij vastgesteld dat het de Provincie ontbreekt aan integraal beleid ten aanzien van publiek aandeelhouderschap.

In de bijgevoegde beleidsnota verbonden partijen provincie Zeeland 2016 wordt een beleid geformuleerd waarbij recht wordt gegaan aan de aanbevelingen van de Rekenkamer. Deze nota beoogt een toetsingskader aan te reiken waaraan het beleid ten aanzien van verbonden partijen periodiek getoetst kan worden. In de beleidsnota worden in lijn met de provinciewet meer bevoegdheden inzake deelnemingen verschoven van PS naar GS. Daarnaast wordt een standpunt ingenomen inzake het beloningsbeleid van zowel bestuurders als commissarissen van de verbonden partijen.

Aanleiding

De Rekenkamer Zeeland heeft in 2014 onderzoek verricht naar de deelnemingen van de provincie Zeeland. Hierbij heeft zij vastgesteld dat het de Provincie ontbreekt aan integraal beleid ten aanzien van publiek aandeelhouderschap. Het voorliggende Statenvoorstel met de bijgevoegde beleidsnota verbonden partijen van de provincie Zeeland 2016 biedt een beleidskader voor verbonden partijen.

Doelstelling

Het doel van de beleidsnota verbonden partijen provincie Zeeland is het formuleren van een beleid inzake de verbonden partijen van de provincie Zeeland, waarbij recht wordt gegaan aan de aanbevelingen van de Rekenkamer. Deze nota beoogt een toetsingskader aan te reiken waaraan het beleid ten aanzien van de verbonden partijen periodiek getoetst kan worden.

Kernvraag

Het integrale beleidskader is opgebouwd rondom de volgende vragen die in deze nota centraal staan:

- wanneer gaat de Provincie welk samenwerkingsverband aan,
- wie heeft welke bevoegdheden (Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten),
- hoe vindt de sturing en verantwoording plaats en
- wanneer wordt de samenwerking beëindigd?

Aangaan van een samenwerking

De Provincie kan over verschillende instrumenten beschikken om publieke belangen te behartigen en doelen te realiseren. Het meest geëigende instrument om publieke doelen te bereiken is (wet- en) regelgeving. Wanneer de overheid niet genoeg heeft aan wet- en regelgeving om haar doelen te bereiken zullen andere instrumenten, zoals subsidieverlening of verbonden partijen benut kunnen worden.

De vraag wanneer de Provincie een samenwerkingsverband aangaat moet vertaald worden in het beoogde publieke belang van de samenwerking. Het publieke belang van een samenwerking wordt beschreven bij het voorstel tot het aangaan van een samenwerking en wordt op basis van de beleidsnota verbonden partijen periodiek getoetst op actualiteit. De provincie Zeeland kiest uitsluitend voor het oprichten van of deelname aan een verbonden partij wanneer hiermee een publiek belang wordt gediend.

Bevoegdheden Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten

Het bepalen van wat tot de publieke belangen van de Provincie moet worden gerekend, is een verantwoordelijkheid van PS. Dit betekent dat PS hiervoor kaders vaststellen. Door PS vastgestelde kaders en nota's vormen voor GS het mandaat om uitwerking te geven aan de gestelde doelen en activiteiten.

Ten aanzien van deelnemingen kunnen PS 'wensen en bedenkingen' kenbaar te maken over het aangaan, wijzigen of beëindigen van een deelnemingsrelatie. Ook worden PS gehoord als de uitoefening van aandeelhoudersrechten verregaande consequenties heeft voor de Provincie.

Bij samenwerkingen op basis van de Wet gemeenteschappelijke regelingen (Wgr) geldt een ander stelsel. Op grond van de Wgr heeft een besluit van GS tot oprichting van, toetreding tot, uittreding uit of opheffing van een regeling de toestemming van PS. Deze mag overigens alleen worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

GS hebben in haar uitvoerende taak de bevoegdheid om het initiatief te nemen en over te gaan tot het oprichten van of te participeren in een nieuwe verbonden partij. Hiervoor moet zij bij privaatrechtelijke samenwerkingsvormen PS in de gelegenheid stellen wensen en bedenkingen in te dienen. Bij publiekrechtelijke samenwerkingsvormen in het kader van de Wgr moet GS toestemming hebben van PS.

Het voorgaande wijkt af van de huidige interne bevoegdheidsverdeling tussen GS en PS inzake deelnemingen die weergegeven is in de brief d.d. 28 september 2010 (kenmerk 10029803). In de als gevolg van de Wet dualisering provinciebestuur gewijzigde provinciewet zijn de bevoegdheden van PS nog meer verschoven naar GS. Na vaststelling van de voorliggende beleidsnota verbonden partijen door uw Staten, komt de eerder door uw Staten vastgestelde bevoegdheidsverdeling te vervallen. Deze correspondeert immers niet met de Provinciewet.

Sturing en Verantwoording

Met deze samenwerkingsvormen is er een duidelijke afstand tussen het bestuur en de verbonden partij. Het is te omschrijven als 'besturen op afstand'. De taak of activiteit wordt immers niet door de eigen organisatie uitgevoerd, maar door een andere (juridische) entiteit. De sturing is dan indirect.

De begroting en de jaarrekening zijn de reguliere momenten waarop aan PS door GS verslag wordt gedaan over de planning en voortgang van de uitvoering van de gestelde beleidsdoelen door de verbonden partijen. GS doen dit met de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarstukken conform het BBV. Daarnaast zullen GS, mede op basis van de actieve informatieplicht, bij belangrijke wijzigingen en/of ontwikkelingen binnen de grotere en bestuurlijk belangrijker verbonden partijen PS of de betreffende Statencommissie informeren en eventueel consulteren.

Periodieke herijking van de samenwerking

Voor elke verbonden partij wordt nut en noodzaak van de samenwerkingsrelatie periodiek heroverwogen. Met periodiek wordt in ieder geval elke collegeperiode bedoeld. Wanneer uit de evaluatie blijkt dat de samenwerking niet meer voldoet aan de vereisten die in dit kader worden omschreven, dan dient de samenwerking beëindigd te worden.

Onderwerp:

In de beleidsnota wordt een beleid voorgeschreven dat niet altijd overeenkomt met de huidige situatie. Het is niet de bedoeling om alle samenwerkingsrelaties verbonden partijen direct na vaststelling van de beleidsnota door PS te laten uniformeren. De periodieke herijking van de bestaande samenwerkingsrelaties is hiervoor het meest aangewezen moment.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Hoogachtend,
gedeputeerde staten,
Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 april 2016, nr. 16005799;

besluiten:

- De beleidsnota verbonden partijen provincie Zeeland 2016 vast te stellen;
- Periodiek herijking van elke verbonden partij aan deze beleidsnota (elke collegeperiode).

Nota Verbonden Partijen

Provincie Zeeland 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doelstelling nota verbonden partijen	1
1.2 Het begrip verbonden partijen	1
1.3 Algemene visie op het aangaan en aanhouden van verbonden partijen	2
1.4 Aan de Provincie Zeeland verbonden partijen	3
2. Het publiek belang	3
2.1 Publiek belang	3
2.2 Beleidsmatige toets	4
2.3 Strategie	4
3. Het aangaan, beheer, evaluatie, beëindiging en informatie	5
3.1 Aangaan verbonden partijen	5
3.2 Beheer verbonden partijen	7
3.2.1 Strategie	7
3.2.2 Investerings	7
3.2.3 Benoemingen	8
3.2.4 Beloningsbeleid	8
3.3 Evaluatie en periodieke afweging verbonden partijen	10
3.4 Beëindigen verbonden partij	10
3.5 Informatieverstrekking verbonden partijen	11
4. Samenspel tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten	12
4.1 Deelnemingen	13
4.2 Gemeenschappelijke regelingen	14
Bijlage 1: Wetgeving	16
Bijlage 2: Soorten verbonden partijen	17
Bijlage 3: Organen vennootschap	20
Bijlage 4: Toelichting op schema beslisboom aangaan verbonden partij	22
Bijlage 5: Overzicht bevoegdheden AvA/RvC en AB/DB	25
Bijlage 6: Lijst met afkortingen	28

1. Inleiding

Samenwerking is een belangrijke pijler van het coalitieakkoord 2015 - 2019 'Krachten bundelen' van de Provincie Zeeland. Wanneer het publiek belang er het beste mee gediend kan worden en maatschappelijke opgaven optimaal gerealiseerd kunnen worden, dan kan de Provincie kiezen om samenwerking te zoeken met publieke of private partijen. Deze samenwerking kan diverse vormen aannemen. Het is te omschrijven als 'besturen op afstand'.

1.1 Aanleiding en doelstelling nota verbonden partijen

De Rekenkamer Zeeland heeft in 2014 onderzoek verricht naar de deelnemingen van de Provincie Zeeland. Doel was een onderzoek te verrichten naar de wijze waarop Provinciale Staten van Zeeland (PS) gestructureerd, tijdig, juist en volledig kunnen worden geïnformeerd over aangelegenheden met betrekking tot deelnemingen, waaronder met name, maar niet uitsluitend, bestaande en toekomstige risico's onder meer uit hoofde van garanties.

De Rekenkamer heeft in haar rapport aanbevolen om het beleid ten aanzien van deelnemingen vast te leggen: *"In dit beleid dient de strategische visie van de provincie op publiek aandeelhouderschap verwoord te worden, dienen (op hoofdlijnen) de uitgangspunten en randvoorwaarden ten aanzien van het verkrijgen, het aanhouden en het vervreemden van verbonden partijen te zijn opgenomen en dienen de belangrijkste governance-principes benoemd te worden. Deze uitgangspunten en randvoorwaarden vormen het toetsingskader waar structureel aan getoetst kan worden"*. Hoewel het accent van deze nota ligt op het publiek aandeelhouderschap in de vorm van deelnemingen, worden alle vormen van verbonden partijen bij deze nota betrokken. Het doel van deze nota is het formuleren van een beleid verbonden partijen Provincie Zeeland.

1.2 Het begrip verbonden partijen

Verbonden partijen zijn publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen waarin we een bestuurlijk én een financieel belang hebben. Een bestuurlijk belang houdt in dat de Provincie invloed op het beleid en de bedrijfsvoering kan uitoefenen door het bezit van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Een financieel belang betekent dat de Provincie aan de verbonden partij financiële middelen ter beschikking heeft gesteld of dat de Provincie financieel verantwoordelijk is voor de verbonden partij.

Verbonden partijen kunnen worden aangegaan als instrument voor het behalen van maatschappelijke doelstellingen. Verbonden partijen kunnen worden aangegaan op diverse beleidsterreinen.

Mogelijke voordelen van een verbonden partij zijn:

- efficiencyvoordelen en besparingen door schaalvergroting;
- risicospreiding doordat (financiële) risico's worden gedeeld met andere partijen;
- een kennisvoordeel doordat gebruik wordt gemaakt van kennis die de Provincie niet in huis heeft, maar de verbonden partij (of een partner daarin) wel;
- bestuurlijke kracht- en effectiviteitsversterking ten opzichte van de omgeving en andere partijen;
- het feit dat de Provincie een katalysatorfunctie kan bewerkstelligen door samen met andere (semi-) publieke en private organisaties activiteiten op gang te brengen die anders moeilijk zou ontstaan;
- de financiële betrokkenheid van de Provincie in aandelenkapitaal (bij een deelneming) brengt van rechtswege met zich dat eventuele baten de Provincie ten goede komen.

Mogelijke nadelen van een verbonden partij zijn:

- de informatievoorziening (over de doelstellingen) naar en de beïnvloedingsmogelijkheden van de Provincie worden door besturen op afstand verzwakt;
- dat sprake kan zijn van meerdere partijen die ook andere doelstellingen kunnen nastreven dan het gemeenschappelijke belang;
- handelingen van een verbonden partij worden (in ieder geval publicitair) toegerekend aan de Provincie Zeeland.

1.3 Algemene visie op het aangaan en aanhouden van verbonden partijen

De overheid heeft diverse instrumenten tot haar beschikking om publieke doelen te bereiken. Het meest geëigende instrument om publieke doelen te bereiken is wet- en regelgeving. Wanneer de overheid echter niet genoeg heeft aan wet- en regelgeving om haar doelen te bereiken zullen andere instrumenten, zoals subsidieverlening of verbonden partijen benut kunnen worden.

De vraag wanneer de Provincie een samenwerkingsverband aangaat moet vertaald worden in het beoogde publiek belang van de samenwerking. Het publiek belang wordt beschreven bij het voorstel tot het aangaan van een samenwerking en wordt op basis van deze beleidsnota periodiek getoetst op actualiteit.

De Provincie Zeeland participeert uitsluitend in een verbonden partij wanneer hiermee een publiek belang wordt gediend en publieke doelen niet op een andere manier beter gerealiseerd kunnen worden.

Voor welke samenwerkingsvorm daarbij gekozen wordt, is een afweging tussen publiekrechtelijke versus privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. De keuze tussen publiek- of privaatrecht wordt beheerst door art. 158 lid 2 Provinciewet. Hoofregel is dat via het publiekrecht wordt gehandeld, tenzij het privaatrecht in het bijzonder aangewezen is. Privaatrechtelijke vormen zijn toegestaan als daarmee het openbaar belang beter gediend wordt dan met een publiekrechtelijke vorm.

De Provincie Zeeland kiest voor die samenwerkingsvorm, publiekrechtelijk of privaatrechtelijk, die het best past bij het dienen van het publiek belang.

Bij een verbonden partij is er een duidelijke afstand tussen het provinciale bestuur en de verbonden partij. Het is te omschrijven als 'besturen op afstand'. De taak of activiteit wordt immers niet door de eigen provinciale organisatie uitgevoerd, maar door een andere (juridische) entiteit. De sturing is dan indirect. Dit vraagt om een duidelijk kader op grond waarvan de keuze kan worden gemaakt voor de meeste geëigende samenwerkingsvorm en die inzicht verschaft in een duidelijke rolverdeling tussen de verbonden partij, Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie in een wettelijke context. Tevens is het van belang dat er uniformiteit bestaat over de inhoud en wijze van informatievoorziening.

1.4 Aan de Provincie Zeeland verbonden partijen

De volgende verbonden partijen voldoen, ultimo 2015, aan het hiervoor genoemde begrip:

Privaatrechtelijke organisaties- Vennootschappen en corporaties:

- DELTA N.V.
- N.V. Zeeland Seaports (ZSP)
- N.V. Westerscheldetunnel (WST)
- N.V. Economische Impuls Zeeland (EIZ)
- Perkpolder Beheer B.V.
- Westerschelde Ferry B.V.
- Nederlandse Waterschapsbank N.V.
- Zeeuws Participatiefonds B.V. (ZPF)
- Tractaatweg B.V. i.o.

Privaatrechtelijke organisaties – Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO)
- Stichting Grootchalige BasisKaart Nederland voor Zeeland

Publiekrechtelijke organisaties – Gemeenschappelijke Regelingen:

- Zeeland Seaports GR
- Natuur- en recreatieschap De Grevelingen GR (in liquidatie)
- Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta GR
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland GR

Publiekrechtelijke organisaties – Overige verbonden partijen:

- Europese Gemeenschap voor Territoriale Samenwerking (EGTS) 'Linieland van Waas en Hulst'

2. Het publiek belang

2.1 Publiek belang

De Provincie kan er voor kiezen om verbonden partijen in te zetten als een instrument om publieke belangen te behartigen. Er is een onderscheid te maken tussen maatschappelijke belangen en publieke belangen:

- Maatschappelijke belangen zijn die belangen welke waardevol worden geacht voor het welzijn van de samenleving als geheel. Maatschappelijke belangen kunnen soms goed door de markt of door non-profit organisaties worden behartigd; overheidsbemoeienis is niet altijd een vereiste;
- Publieke belangen zijn maatschappelijke belangen waarvoor de overheid de verantwoordelijkheid op zich neemt, omdat zij meent dat die zonder specifieke overheidsmaatregelen niet of niet voldoende worden behartigd. Het zich aantrekken van maatschappelijke belangen als publiek belang betekent daarom dat de overheid het tot doelstelling van haar beleid maakt om dit belang te behartigen.

Het publiek belang is echter zeker niet statisch. Een periodieke heroverweging van het publiek belang, de publieke taak en de uitvoering daarvan achten wij noodzakelijk. De overwegingen om een belang als publiek belang te beschouwen dienen hierbij goed gemotiveerd en onderbouwd te worden. Deze motivering dient transparant te zijn, zodat dit getoetst kan worden door PS. De toets

of sprake is van een publiek belang wordt bij nieuwe verbonden partijen uitgevoerd en dient periodiek te worden getoetst.

Wat uiteindelijk onder publiek belang wordt verstaan is de uitkomst van een politieke afweging door PS.

2.2 Beleidsmatige toets

Bij het aangaan van een samenwerkingsverband c.q. een verbonden partij dient vooraf een beleidsmatige toets plaats te vinden, waarbij aan drie criteria moet worden voldaan:

- Publiek belang: er dient sprake te zijn van een publiek belang op provinciaal niveau;
- Welomschreven beleidsdoelstelling: het publiek belang dient te zijn vertaald in een welomschreven beleidsdoelstelling;
- Rendement (bij deelnemingen): een deelneming moet als vennootschap met in achtname van de publieke belangen in staat zijn om een rendement te behalen op zijn producten of diensten, passend bij de risico's die met de ondernemingsactiviteiten gepaard gaan en waarbij de (financiële) continuïteit van de onderneming op lange termijn wordt gewaarborgd. Dit wil zeggen dat een zodanig rendement wordt behaald waarbij de onderneming zijn waarde behoudt, kan blijven investeren en zich zelfstandig kan financieren tegen een acceptabele rente en voorwaarden. Als aan deze voorwaarde niet kan worden voldaan ligt het onderbrengen van de activiteiten in de vennootschapsvorm niet voor de hand.

Bij de beleidsmatige toets dienen de volgende vragen, indien van toepassing, te worden beantwoord:

- Is er sprake van een publiek belang op provinciaal niveau?
- Is er sprake van een gezonde financiële basis?
- Zijn de doelstellingen realistisch en haalbaar?
- Zijn de risico's aanvaardbaar? (financieel, aansprakelijkheid, imago, belangenverstremming, vertraging in uitvoering)
- Is er voldoende draagvlak bij alle betrokkenen in de verbonden partij?
- Zijn er naast het gezamenlijk belang ook belangen van de betrokkenen die tegenstrijdig kunnen zijn met het gezamenlijk belang?
- Is het wenselijk voor een lange termijn een samenwerkingsverband aan te gaan?
- Voor welk percentage neemt de Provincie deel aan de samenwerking en wat betekent dat voor de besluitvorming?

2.3 Strategie

De onderbouwing van het aangaan en het voortzetten van een samenwerkingsverband door de Provincie dient te liggen in het publiek belang dat met de verbonden partij wordt behartigd. Een strategie waarin het publiek belang naar voren komt, acht de Provincie conform de aanbeveling van de Rekenkamer Zeeland van belang voor een transparante relatie ten opzichte van het samenwerkingsverband. Indien immers vooraf duidelijk is wat de Provinciale doelstellingen zijn met betrekking tot een samenwerkingsverband, dan kunnen de directie en het bestuur van de organisatie hieraan, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, invulling geven. De strategie moet in de eerste plaats de rechtvaardiging van het samenwerkingsverband en de doelstellingen van de Provincie in deze bevatten. Deze strategie wordt schriftelijk vastgelegd.

3. Het aangaan, beheer, evaluatie, beëindiging en informatie

3.1 Aangaan verbonden partijen

In de Provinciewet is opgenomen dat het college slechts besluit tot oprichting van en deelneming in onder andere stichtingen, vennootschappen en verenigingen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar (lees: publiek) belang.

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen besluit GS tot oprichting van of deelname aan deze verbonden partijen (art. 158 lid 1 Provinciewet), doch niet eerder dan nadat zij PS in de gelegenheid hebben gesteld om 'wensen en bedenkingen' ter kennis van GS te brengen (art. 158 lid 2 Provinciewet).

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen zijn PS, GS en/of de CdK, ieder voor zover bevoegd, de respectievelijke organen die besluiten tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling (art. 40 lid 1 Wgr). Ieder bestuursorgaan beslist over zijn eigen deelname. GS en de CdK hebben voor deelname aan een gemeenschappelijke regeling toestemming van PS nodig (art. 40 lid 2 Wgr).

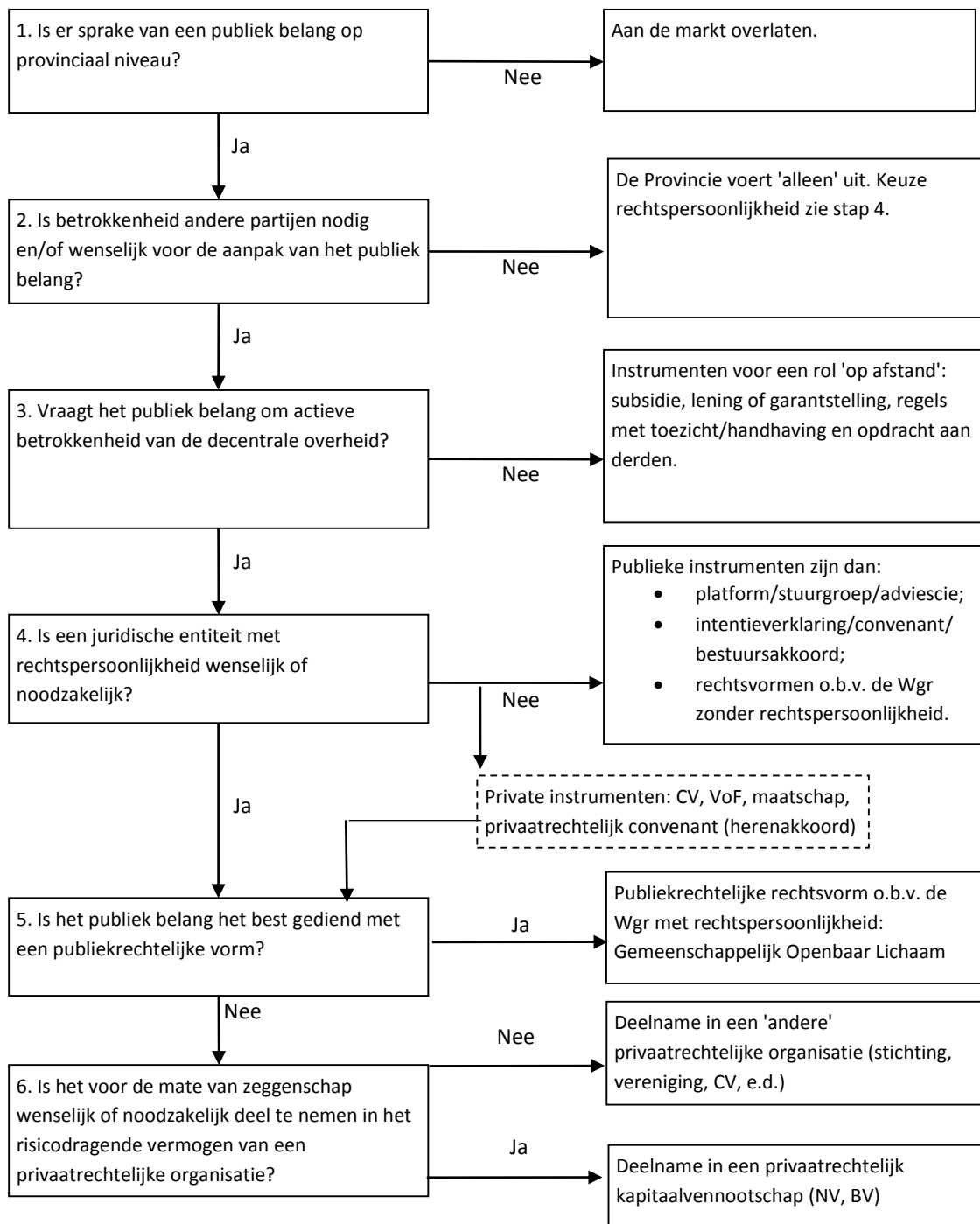
PS en GS bepalen wat het publiek belang is en of het aangaan van een verbonden partij overwogen moet worden.

Ter ondersteuning van de besluitvorming volgt hierna een afwegingskader in de vorm van een beslissboom die in 6 stappen leidt tot een keuze voor het overlaten aan de markt, het zelf uitvoeren als overheid, het inzetten van publiekrechtelijk instrumentarium of één van de samenwerkingsvormen (publiekrechtelijk of privaatrechtelijk). Die zes stappen zijn:

- Stap 1: Is er sprake van een publiek belang op provinciaal niveau?
- Stap 2: Is betrokkenheid van andere partijen nodig en/of wenselijk voor de aanpak van het publiek belang?
- Stap 3: Vraagt het publiek belang om een actieve betrokkenheid van de decentrale overheid?
- Stap 4: Is rechtspersoonlijkheid wenselijk of noodzakelijk?
- Stap 5: Is het publiek belang het best gediend met een publiekrechtelijke vorm? Heeft de privaatrechtelijke rechtsvorm de voorkeur?
- Stap 6: Is het voor de mate van zeggenschap wenselijk of noodzakelijk deel te nemen in het risicodragende vermogen van een privaatrechtelijke organisatie?

Bij de publiekrechtelijke samenwerkingsvorm gaat het om een gemeenschappelijke regeling. Bij de privaatrechtelijke samenwerkingsvormen gaat het doorgaans over een stichting, een vereniging, een NV, een BV of een publiek-privaat-samenwerkingsverband (PPS-constructie). In bijlage 2 is een beschrijving gegeven van de verschillende samenwerkingsvormen en in bijlage 3 wordt nader ingegaan op de organen van een vennootschap.

Schema beslisboom afwegingskader aangaan verbonden partij

In [bijlage 4](#) wordt een toelichting gegeven op het stroomschema.

3.2 Beheer verbonden partijen

De Provincie is na oprichting van of deelname in een verbonden partij belast met het beheer. De belangrijkste aandachtsgebieden bij het beheer zijn strategie, investeringen, benoemingen en beloningen.

3.2.1 Strategie

De strategie per verbonden partij past binnen de kaders weergegeven in de beleidsnota verbonden partijen Provincie Zeeland. In deze strategie wordt een concrete invulling gegeven aan de provinciale belangen die gemoeid zijn met een specifieke verbonden partij. Deze strategie dient nadrukkelijk het publiek belang van de verbonden partij te bevatten.

De Provincie Zeeland toetst periodiek of het wenselijk is de verbonden partij al dan niet voort te zetten.

De (ondernemings-)strategie geeft de visie van het bestuur/directie van een verbonden partij weer op de lange termijnkoers van de onderneming. De Provincie is van mening dat de strategie van de verbonden partij in lijn moet zijn met de strategie van de Provincie. De Provincie Zeeland wil daarom vroegtijdig worden betrokken bij de totstandkoming of wijziging van de ondernemingsstrategie van de verbonden partij. Een voorstel voor een (nieuwe) ondernemingsstrategie wordt vastgesteld door het DB of de RvC. De deelnemers of aandeelhouders worden geconsulteerd, maar hoeven de strategie niet formeel goed te keuren. Aangezien grote en koersbepalende investeringen (die doorgaans een uitvloeisel zijn van de strategie) moeten worden goedgekeurd door de deelnemer of aandeelhouder, mag worden verwacht dat het DB of de RvC bij het vaststellen van de ondernemingsstrategie serieus rekening houdt met de opvattingen van de deelnemers of aandeelhouders.

3.2.2 Investeringen

Om de publieke taken goed te kunnen blijven vervullen en om uitvoering te kunnen geven aan hun ondernemingsstrategie zullen verbonden partijen in meer of mindere mate moeten investeren. Er zal sowieso sprake zijn van vervangingsinvesteringen ter continuering van de huidige activiteiten.

De Provincie Zeeland wil als deelnemer of aandeelhouder een goedkeuringsrecht hebben bij grote investeringen (waaronder ook het nemen of afstoten van een aandelenbelang) en voor investeringen die nieuw of bepalend zijn voor de koers van de verbonden partij.

Voor een GR betekent dit dat de investering expliciet met de begroting moet worden goedgekeurd. Voor een deelneming betekent dit dat 'grote' investeringsbeslissingen onderworpen zijn aan de goedkeuring van de AvA. De regeling of statuten van de verbonden partijen kunnen nader invulling geven aan specifieke drempels waarboven goedkeuring van de deelnemer of aandeelhouder nodig is. Bij veel verbonden partijen is dit al de praktijk. De precieze drempels verschillen per verbonden partij. Hierbij speelt de omvang van de onderneming bijvoorbeeld een grote rol (zie bijlage 5). Het initiatief voor investeringsplannen ligt, net als voor de ondernemingsstrategie, bij het bestuur of directie van de onderneming.

De Provincie verwacht als deelnemer of aandeelhouder dat het bestuur of de directie de juiste initiatieven onderneemt om de publieke taken naar behoren te kunnen uitvoeren en tegelijkertijd de (financiële) continuïteit van de onderneming te waarborgen. Als het bestuur of de directie een investeringsplan heeft dat goedkeuring van de deelnemer of aandeelhouder behoeft, dan verwacht

de Provincie vroegtijdig in het traject te worden betrokken om de strategische aanleiding of vervanging van de investering te bespreken.

3.2.3 Benoemingen

Voor elke verbonden partij is het essentieel om goede directieleden, bestuurders en commissarissen en een divers en evenwichtig samengestelde directie, bestuur, AB/DB of RvC te hebben. Directieleden, bestuurders en commissarissen zijn cruciaal voor het functioneren van de onderneming, omdat zij ieder vanuit hun eigen rol verantwoordelijk zijn voor respectievelijk de uitvoering van en het toezicht op de dagelijkse gang van zaken en de strategische richting. Provinciale verbonden partijen zijn daarnaast actief in een maatschappelijk complexe omgeving, waarbij rekening moet worden gehouden met uiteenlopende belangen. Deze maatschappelijke context stelt extra eisen aan de competenties en eigenschappen van betreffende directieleden, bestuurders en commissarissen. Mede daarom hecht de Provincie als aandeelhouder aan vroegtijdige en nauwe betrokkenheid bij benoemingen.

Bij gemeenschappelijke regelingen stelt het AB de directie aan.

Bij deelnemingen in de vorm van een vennootschap benoemt de AvA de leden van de RvC en het lid of de leden van de RvB. In geval van een structuurvennootschap benoemt de AvA de leden van de RvC en de RvC het lid of de leden van de RvB.

De Provincie Zeeland heeft als deelnemer of aandeelhouder een actieve betrokkenheid bij benoemingen van directieleden, commissarissen en/of bestuurders van de verbonden partij, die zo vroeg mogelijk in het benoemingsproces start.

Dit laat onverlet dat de verantwoordelijkheid bij het DB of de RvC ligt. Het DB of de RvC stelt een profielschets op voor de gezochte directeur, bestuurder of commissaris en stemt deze af met de overige deelnemers of aandeelhouders. Het DB of de RvC stelt aan de hand van het profiel vervolgens een lijst met voorkeurskandidaten op, die wordt gedeeld met de deelnemers of aandeelhouders. Op basis van deze lijst komt het DB of de RvC uiteindelijk tot één kandidaat, die voor benoeming wordt voorgelegd aan het AB of de AvA.

Overigens is de Provincie voorstander van het organiseren van goed toezicht (Governance). Het instellen van een RvC, hoe klein de deelneming ook is, geldt als uitgangspunt. Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken. Dit kan bijvoorbeeld ook een zgn. one-tier-board zijn, waarbij één van de commissarissen tevens directeur is.

3.2.4 Beloningsbeleid

De regels voor de salariering van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector staan in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het inkomen van een topfunctionaris in de (semi-)publieke sector mag maximaal 100% van een ministersalaris zijn, met inachtneming van overgangsrecht voor bestaande contracten. De WNT-norm bedraagt anno 2016 € 179.000. Verder bevat de WNT regels over ontslagvergoedingen en variabele beloning. (Semi-)publieke instellingen moeten jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoedingen van hun topfunctionarissen publiceren in het financiële jaarverslag.

In de WNT is vastgelegd welke instellingen en organisaties tot de (semi-)publieke sector behoren en waarop (dus) de WNT (rechtstreeks) van toepassing is. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat NV en BV's uitgezonderd zijn van de werking van de WNT omdat de overheid daar in haar rol als aandeelhouder haar privaatrechtelijke bevoegdheden kan aanwenden door middel van het vaststellen

van beloningsbeleid. Met andere woorden: de overheid heeft geen wet nodig om invloed uit te oefenen op de beloningen van topfunctionarissen, omdat de overheid in haar rol als aandeelhouder reeds rechten/bevoegdheden heeft.

De Provincie wenst aanscherping van het beleid om beloningen van zowel bestuurders als commissarissen van deelnemingen beter in lijn te brengen met hun publieke taak. Dit doet recht aan de maatschappelijke discussie over dit onderwerp. Uitgangspunt van het beloningsbeleid is dat de Provincie deelnemingen in staat moet stellen om gekwalificeerde en deskundige bestuurders te werven.

De invloed om het beloningsbeleid te verankeren in het beleid van deelnemingen verschilt per deelneming. Wanneer de Provincie meerderheidsaandeelhouder is, kan zij daar gerichte invloed op uitoefenen. Daarnaast kost het tijd omdat bij bestaande contracten beloningen van bestuurders worden gerespecteerd. Het beloningsbeleid van een verbonden partij wordt door het AB of de AvA vastgesteld.

Het beloningsbeleid van verbonden partijen is te verdelen in:

- A. Waar bestuurders geen beloning ontvangen;
- B. Waar bestuurders in dienst zijn van de provincie (CAO provincie) – ultimo 2015 niet van toepassing;
- C. Deelnemingen en/of dochterbedrijven van deelnemingen die WNT plichtig zijn (maximaal actuele WNT van toepassing);
- D. Overige deelnemingen, beloning bestuurders valt binnen actuele WNT norm. Aanvulling is pas mogelijk wanneer aantoonbaar blijkt dat er geen gekwalificeerde bestuurder gevonden kan worden binnen de actuele WNT norm, dan kan een gewogen beloning worden voorgesteld (comply or explain), Het absolute plafond is het gewogen gemiddelde met als basis 50% publiek (beloning obv WNT) en 50% privaat (beloning obv benchmark onder vergelijkbare bedrijven). Inzet is een minimale overschrijding van de WNT.

De Provincie wenst aanscherping van het beleid om beloningen van zowel bestuurders als commissarissen van deelnemingen beter in lijn te brengen met hun publieke taak. Voor overige deelnemingen die niet vallen onder de WNT, de WNT norm van toepassing te verklaren. Indien aantoonbaar blijkt dat er geen gekwalificeerde bestuurder gevonden kan worden binnen de WNT norm dan kan een gewogen beloning worden voorgesteld. Het absolute plafond is het gewogen gemiddelde met als basis 50% publiek (beloning obv WNT) en 50% privaat (beloning obv benchmark onder vergelijkbare bedrijven). Inzet is dan een minimale overschrijding van de WNT.

Vergoedingen commissarissen

De Provincie hanteert het uitgangspunt dat conform de WNT de bezoldiging van de leden en voorzitter van de hoogste toezichhoudende organen van een rechtspersoon of instelling (als bedoeld in art. 1.2, onderdelen f, g, en h, en art. 1.3 WNT) niet meer bedraagt dan 10% resp. 15% van de voor de rechtspersoon of instelling geldende maximale bezoldiging. De aandeelhouder stelt de vergoeding voor commissarissen van deelnemingen vast.

3.3 Evaluatie en periodieke afweging verbonden partijen

Publieke belangen zijn aan verandering onderhevig. De vraag of iets een publiek belang is hangt af van politieke en maatschappelijke voorkeuren en van sectorspecifieke omstandigheden en kan dus over de tijd verschillen. De evaluatie zal zich richten op beoordeling van (i) het publieke kader, (ii) de corporate governance, (iii) de bedrijfseconomische positie, (iv) de strategische omgeving van de onderneming en (v) de wijze waarop de publieke doelstellingen zijn behaald.

De Provincie Zeeland verwacht als aandeelhouder dat haar deelneming de Nederlandse Code Corporate Governance waar relevant toepassen.

Een dergelijke afweging wordt periodiek gemaakt. Met periodiek wordt in ieder geval elke collegeperiode bedoeld en bij significante wijzigingen binnen een verbonden partij. Valt de afweging niet meer positief uit dient de samenwerking beëindigd te worden.

Door de Provincie Zeeland wordt periodiek voor elke verbonden partij een afweging gemaakt inzake de toekomstige betrokkenheid bij het samenwerkingsverband.

3.4 Beëindigen verbonden partij

De Provincie neemt in overweging een verbonden partij te beëindigen indien de doelstellingen zijn bereikt, indien duidelijk is dat de samenwerking niet (meer) bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen of indien het publiek belang is verwezenlijkt, dan wel omdat de betrokken publieke belangen via andere publiekrechtelijke instrumenten zoals wet- en regelgeving afdoende kunnen worden geregeld. Daarnaast kan door andere partijen of het rijk worden aangedrongen op of besloten tot een andere organisatievorm.

Een eventueel besluit tot uittreding of liquidatie hoeft overigens niet te leiden tot verkoop op korte termijn. Tal van praktische omstandigheden en zakelijke afwegingen spelen dan nog een rol. Het vastleggen van een tijdstip of termijn zou bijvoorbeeld de onderhandelingspositie van de Provincie kunnen ondermijnen.

Bij een voorgenomen besluit tot verkoop of liquidatie van een deelneming zullen GS moeten nagaan of dit dermate ingrijpende gevolgen heeft voor de Provincie dat PS op grond van artikel 167 lid 4 van de Provinciewet in de gelegenheid moet worden gesteld om wensen en bedenkingen ter kennis van GS te brengen. Wanneer op basis van herijking de conclusie is getrokken dat afstoten of beëindiging van de verbonden partij moet plaatsvinden, dan dient vastgelegd te worden op welke wijze dit dan moet plaatsvinden.

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen zijn GS bevoegd te besluiten welke stem in de AvA uitgebracht wordt t.a.v. verkoop resp. liquidatie van de betreffende deelneming, doch ingeval sprake is van 'ingrijpende gevolgen' voor de Provincie niet eerder dan nadat zij PS in de gelegenheid hebben gesteld om 'wensen en bedenkingen' ter kennis van GS te brengen (art. 158 lid 1 jo. art. 167 lid 4 Provinciewet).

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen is het bestuursorgaan dat deelneemt in de gemeenschappelijke regeling bevoegd om te besluiten welke stem in het AB uitgebracht wordt t.a.v. uittreding resp. opheffing van de regeling. GS resp. de CdK hebben hiervoor toestemming van PS nodig. (art. 40 lid 1, 2 en 3 Wgr).

Voor deelnemingen zijn de volgende criteria van belang:

1. Het aandeelhouderschap heeft als instrument geen toegevoegde waarde meer voor de borging van het publiek belang. Bijvoorbeeld omdat de betrokken publieke belangen via andere (publiekrechtelijke)instrumenten zoals wet- en regelgeving afdoende kunnen worden geregeld.
2. Er wordt niet meer voldaan aan de voorwaarden van publiek aandeelhouderschap, waardoor de publieke belangen onvoldoende kunnen worden behartigd. Als dat het geval is dient afstoten van het aandeelhoudersbelang overwogen te worden. Hierbij kan worden gedacht aan:
 - de doelstellingen van de deelneming zijn niet meer in lijn met de provinciale doelstellingen;
 - er zijn grote (financiële) risico's te herkennen;
 - de governance van de deelneming is niet op orde;
 - er zijn politieke/bestuurlijke risico's in de samenwerking.

Bij het afstoten moeten er voldoende waarborgen zijn dat de continuïteit van de dienstverlening door privaat aandeelhouderschap niet in gevaar komt. Hierbij moet rekening worden gehouden met eventuele risico's van bijvoorbeeld financiële problemen van de onderneming of afstoting van aandelen in buitenlandse of speculatieve handen. De mogelijkheid van deze risico's dient vanuit een maatschappelijke zorgplicht te worden meegewogen in de bredere afweging van de borging van publieke belangen.

Tenslotte mag het vervreemden van de aandelen niet leiden tot het risico dat publieke middelen onnodig verloren gaan. Bijvoorbeeld doordat de marktsituatie ongunstig is voor de vervreemding van aandelen of het bedrijf zich in een fase bevindt die voor potentiële gegadigden als minder aantrekkelijk kunnen worden gezien. In dergelijke gevallen zal de afweging moeten worden gemaakt van de opbrengstpotenties en risico's van het nog tijdelijk aanhouden van de aandelen tegenover de opbrengstpotenties en risico's van een eventuele vervreemding.

3.5 Informatieverstrekking verbonden partijen

Jaarlijks rapporteert de Provincie in haar begroting en haar jaarverslag over de verbonden partijen. In de paragraaf verbonden partijen wordt uiteengezet :

- De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- De beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.
- Per verbonden partij worden de volgende onderdelen opgenomen: het publiek belang, datum oprichting, het bestuurlijk belang, de doelstelling, de bezoldiging, het financieel belang (dividend, eigen vermogen, totaal vermogen, omzet, resultaat, solvabiliteit, liquiditeit, leningen en garanties), overig en de risico's.

Verbonden partijen zijn die partijen waarmee de Provincie een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee een bestuurlijk belang gediend is en waaraan geen juridisch afdwingbare financiële verplichtingen kleven, maken onderdeel uit van een programma.

In het jaarverslag wordt de verantwoording opgenomen omtrent hetgeen in het boekjaar is gerealiseerd. Op de balans in de jaarrekening moeten onder de post financiële vaste activa kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden opgenomen. Deelnemingen worden in beginsel gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Deelnemingen worden alleen tegen marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde structureel lager is dan de verkrijgingsprijs. Indien op enig moment de Provincie voornemens is de aandelen van een deelneming te verkopen, is de intrinsieke of marktwaarde van de aandelen van belang. Deze waarde wordt dan in de toelichting op de balans opgenomen.

Naast deze informatie zullen ontvangen begrotingen en jaarverslagen van de deelnemingen ter informatie aan PS verstrekt worden.

Informatievoorziening wordt door middel van de paragraaf "Verbonden Partijen" via de begroting en het jaarverslag gedaan. Naast deze informatie zullen ontvangen begrotingen en jaarverslagen van deelnemingen ter informatie aan PS worden verstrekt.

4. Samenspel tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten

In lijn met de rolverdeling tussen PS en GS is het uitgangspunt dat leden van PS geen rol spelen in de aansturing van verbonden partijen. Het invullen van een uitvoerende rol bij een verbonden partij bemoeilijkt een objectieve uitvoering van de controlerende rol van PS.

Het samenspel van PS en GS vindt zijn basis in verschillende wetten.

- Voor deelnemingen gaat het om de artikelen 158 (bevoegdheden GS; wensen en bedenkingen) en 167 (informatie- en verantwoordingsplicht; wensen en bedenkingen) uit de Provinciewet en de artikelen 15 en 36 uit het BBV.
- Voor publiekrechtelijke samenwerkingsvormen is e.e.a. geregeld in de artikelen 41 jo. 8 t/m 27, artikel 40 (treffen van een regeling) en artikel 48 (ontwerpbegroting; zienswijze PS) van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Verbonden partijen zijn instrumenten om publieke belangen te behartigen. Het bepalen van wat tot de publieke belangen van de Provincie moet worden gerekend, is een bevoegdheid van PS. Dit betekent dat PS hiervoor kaders vaststellen. Door PS vastgestelde kaders en nota's vormen voor GS het mandaat om uitwerking te geven aan de gestelde doelen en activiteiten.

Wensen en bedenkingen

Onder het kenbaar maken van wensen en bedenkingen wordt verstaan richtinggevende uitspraken en suggesties van PS die door GS betrokken worden in de besluitvorming. Wensen en bedenkingen zijn echter geen vraag om instemming van PS. GS behouden hun eigen verantwoordelijkheid.

Portefeuillehouder

Het algemene beleid verbonden partijen is belegd bij de gedeputeerde, die ook Financiën in zijn of haar portefeuille heeft. De gemeenschappelijke regelingen zelf zijn over de portefeuilles van de gedeputeerden verdeeld.

Geheimhouding

GS kunnen van mening zijn dat bedrijfsgevoelige informatie over verbonden partijen op grond van de actieve informatieplicht met PS gedeeld moet worden. Uitgangspunt is openbaarheid van informatie. Het opleggen van geheimhouding is slechts mogelijk op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid bestuur (Wob). In een dergelijk geval kan geheimhouding noodzakelijk zijn. Hiervoor wordt verwezen naar het "geheimhoudingsprotocol" van de Provincie Zeeland.

4.1 Deelnemingen

De Provinciewet legt het dagelijks bestuur van de Provincie in handen van GS. Daaronder wordt ook verstaan de standpuntbepaling met betrekking tot de besluitvorming bij deelnemingen (d.w.z. de uitoefening van aandeelhoudersrechten art. 158 lid 1 sub e Provinciewet).

Het namens de Provincie optreden bij bijvoorbeeld een aandeelhoudersvergadering is een vorm van vertegenwoordiging van de Provincie buiten rechte. Op grond van de Provinciewet vertegenwoordigt de Commissaris van de Koning (CvdK) de Provincie binnen en buiten rechte. Indien een gedeputeerde (of in uitzonderingssituaties een ambtenaar) deze vertegenwoordigende rol op zich neemt, dient hij daartoe expliciet door de CvdK te worden gemachtigd. Deze besluitvorming kan worden gekoppeld aan de inhoudelijke standpuntbepaling door GS.

Bevoegdheden	PS	GS
Aangaan/oprichting	Wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken (artikel 158 lid 2 Provinciewet).	Bevoegd om het initiatief te nemen en over te gaan tot het oprichten van of te participeren in een deelneming.
Bevoegdheden	Geen besluitvormingsbevoegdheden. Wel bevoegdheid om wensen & bedenkingen kenbaar te maken (art. 167 lid 4 Provinciewet).	Een GS-lid heeft als aandeelhoudersvertegenwoordiger zitting in de AvA (bevoegdheden AvA zie bijlage 5).
Verantwoording (jaarrekening)	De jaarrekening wordt na vaststelling door de AvA, via de afdeling statengriffie, ter kennisgeving naar de Statenleden gezonden.	Integrale verantwoording via de paragraaf Verbonden Partijen in de jaarrekening van de Provincie. De deelneming legt aan de AvA verantwoording af door de jaarrekening. GS kan bij het verantwoordingsproces gebruik maken van haar aandeelhoudersbevoegdheden.

		De jaarrekening wordt vastgesteld door de AvA.
Wijziging	Wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken (artikel 167 lid 4 Provinciewet).	Bevoegd om het initiatief te nemen en over te gaan tot wijziging.
Tussentijdse informatie en consultatie	PS of de betreffende Statencommissie zal bij belangrijke wijzigingen en/of ontwikkelingen door GS worden geïnformeerd of geconsulteerd.	Actieve informatieplicht en consultatie.
Beëindiging	Wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken (artikel 167 lid 4 Provinciewet).	Bevoegd om het initiatief te nemen en over te gaan tot het beëindigen.

4.2 Gemeenschappelijke regelingen

Bij samenwerkingen op basis van de Wgr geldt een ander stelsel dan bij deelnemingen. Aangezien alle drie de bestuursorganen van de Provincie (PS, GS, en CvdK), ieder voor zover zij bevoegd zijn, kunnen besluiten tot het treffen van een GR ontstaat er een gemengd beeld. Alle drie de organen zijn zelfstandig bevoegd tot het treffen van een regeling (art. 40 lid 1 Wgr), maar voor GS en de CvdK geldt dat zij hiervoor toestemming van PS nodig hebben (art. 40 lid 2 Wgr). Hetzelfde geldt voor besluiten tot het wijzigen van, toetreden tot, het uittreden uit en het opheffen van een regeling (art. 40 lid 3 Wgr). PS kunnen hun goedkeuring alleen onthouden als sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang (art. 40 lid 2 Wgr).

Bevoegdheden	PS	GS
Aangaan of het deelnemen in een GR.	Toestemming en/of besluit om zelf een GR aan te gaan of daarin deel te nemen.	GS heeft in hun uitvoerende taak de bevoegdheid om het initiatief te nemen en over te gaan tot het treffen van of het deelnemen aan een GR na toestemming van PS.
Bevoegdheden	Wijzen hun vertegenwoordiger aan in het AB (in de regel een GS-lid).	Vertegenwoordiging in het AB en/of DB (bevoegdheden zie bijlage 5).
Begroting en begrotingswijzigingen	Bevoegdheid tot het naar voren brengen van een zienswijze op de ontwerp-begroting en op begrotingswijzigingen aan het DB van de betreffende GR (art. 48 Wgr).	In het AB worden de ontwerp-begroting en begrotingswijzigingen vastgesteld na ontvangst zienswijze PS.
Verantwoording (jaarrekening)	<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf verbonden partijen in de provinciale jaarrekening wordt 	<ul style="list-style-type: none"> Integrale verantwoording via de paragraaf verbonden partijen in de

	<p>verantwoording afgelegd per deelneming.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De jaarrekening wordt na vaststelling door het AB, via de afdeling statengriffie, ter kennisgeving naar de Statenleden gezonden. 	<p>jaarrekening van de Provincie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De jaarrekening van de GR wordt vastgesteld door het AB van de betreffende GR.
Evaluatie	Ontvangt de evaluatie en periodieke afweging.	Neemt initiatief tot evaluatie en periodieke afweging inzake toekomstige betrokkenheid bij de GR.
Wijzigen van een GR	Toestemming en/of besluit indien PS zelf deelneemt in de GR.	GS heeft in hun uitvoerende taak de bevoegdheid om het initiatief te nemen de GR te wijzigen na toestemming van PS.
Tussentijdse informatie en consultatie	PS of de betreffende Statencommissie zal bij belangrijke wijzigingen en/of ontwikkelingen binnen de grotere en bestuurlijk belangrijkere GR'en GS worden geïnformeerd of geconsulteerd.	Actieve informatieplicht en consultatie.
Uittreden of opheffen	Toestemming en/of besluit tot uittreden/opheffen.	GS hebben in hun uitvoerende taak de bevoegdheid om het initiatief te nemen en over te gaan tot het uittreden uit of beëindigen van een GR Indien alleen GS of de CvdK partij zijn bij de regeling, dan hebben zij hiervoor toestemming van PS nodig (art. 40 lid 2 en 3 Wgr).

Bijlage 1: Wetgeving

Op verbonden partijen is veel wetgeving van toepassing, onder meer de Provinciewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr). In deze bijlage wordt enkel kort ingegaan op aspecten uit de Wet Fido, de wet Markt en Overheid, alsmede de onderwerpen Staatsteun en Corporate Governance, die specifiek met verbonden partijen te maken hebben.

Wet Fido

In relatie tot het deelnemen in vennootschappen en het eventueel verstrekken van geldleningen aan verbonden partijen zijn de volgende bepalingen uit de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden) van belang:

- Openbare lichamen (provincies, gemeenten, waterschappen, lichamen o.b.v. de Wgr.) gaan leningen aan, zetten middelen uit of verlenen garanties uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak;
- Openbare lichamen kunnen derivaten hanteren of, in afwijking van het eerste lid, middelen uitzetten anders dan ten behoeve van de publieke taak, indien deze uitzettingen of derivaten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico.

Op grond van de Wet Fido is het niet toegestaan voor een provincie om slechts voor geldelijk gewin een deelneming aan te gaan.

Wet Markt en Overheid

Als de Provincie alleen dan wel in een samenwerkingsverband economische activiteiten uitvoert, is de Wet Markt en Overheid van toepassing. De Wet Markt en Overheid heeft het doel deze concurrentievervalsing tegen te gaan en zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden en bedrijven te creëren. De Wet Markt en Overheid bevat hiervoor vier gedragsregels waaraan overheden zich moeten houden, indien zij zelf of via hun overheidsbedrijven economische activiteiten uitvoeren. Als de Provincie economisch actief is dan moeten in ieder geval de integrale kosten van de dienst of geleverde goederen aan de afnemer in rekening worden gebracht. De wet Markt en Overheid is complementair aan de staatssteunregels.

Verdrag betreffende de werking van de EU/Staatssteun

Aan een verbonden partij wordt niet deelgenomen als de deelname onrechtmatige staatssteun oplevert. Om te beoordelen of er sprake is van staatssteun worden de criteria uit het Europese werkingsverdrag gehanteerd. Voorbeeld: het nemen van aandelen voor een hogere prijs dan 'de markt' zou doen levert staatssteun op. Dit zorgt immers voor selectief voordeel voor de betreffende onderneming.

Corporate Governance (deelnemingen)

Naast de formeel juridische inrichting van de deelnemingen die is vastgelegd in de statuten, is het van belang stil te staan bij het ondernemingsbestuur in de praktijk. De Nederlandse Code Corporate Governance geeft een standaard voor goed ondernemingsbestuur die beursgenoteerde vennootschappen verplicht moeten toepassen of waarvan zij afwijkingen moeten uitleggen. Dat betekent dat de deelnemingen aan de 'best practices' uit de code moeten voldoen of in hun jaarverslagen moeten uitleggen waarom en op welke punten zij niet voldoen. Het gaat dan onder andere om 'best practices' ten aanzien van de inhoud van het jaarlijkse remuneratierapport (visie en ontwikkelingen op het beloningsbeleid en de verantwoording over de arbeidsvoorwaarden van de RvB en RvC), de samenstelling van de RvC en de commissies die de raad zou moeten instellen en het vermijden van (de schijn van) belangenverstremgeling.

Bijlage 2: Soorten verbonden partijen

Verbonden partijen kennen verschillende juridische verschijningsvormen. Het belangrijkste onderscheid is dat tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen en bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Hierna volgt een korte beschrijving van de verschillende soorten verbonden partijen. Waar niet wordt voldaan aan zowel een bestuurlijk als een financieel belang kan niet worden gesproken van een verbonden partij.

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Algemene overwegingen:

- De publiekrechtelijke rechtsvormen zijn onderworpen aan de regels voor publiekrecht, zoals de Provinciewet en de Wgr;
- Het onderwerp van samenwerking is een zaak van publiekrechtelijke aard;
- Het betreft de uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden en besluitvorming;
- Voor deelname aan organen op basis van de Wgr geldt dat er geen goedkeuring voor nodig is door de Minister van BZ. Aan deelname van Rijk en andere rechtspersonen zijn bepaalde voorwaarden verbonden.

Gemeenschappelijke Regeling:

Tot een gemeenschappelijke regeling wordt door Provinciale Staten besloten daar waar het voor het afstemmen van belangen tussen de diverse overheden in de regio beter is. Bij het aangaan van gemeenschappelijke regelingen is het vereist dat de gemeenschappelijke regeling zelf voldoet aan het BBV.

Privaatrechtelijke verbonden partijen

Algemene overwegingen:

- Een private organisatie biedt de mogelijkheid om slagvaardig, efficiënt en professioneel als marktpartij op te treden;
- Een privaatrechtelijke rechtsvorm biedt de meestal mogelijkheid dat dividend aan de rechtsvorm kan worden onttrokken;
- Flexibiliteit voor wat betreft toetreden andere partijen op een later moment;
- Publiekrechtelijke waarborgen zijn niet van toepassing daarom extra aandacht voor de elementen van governance.

Naamloze Vennootschap (NV):

- Algemeen:
De NV is een open samenwerkingsverband met een in overdraagbare aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal. Statutair kunnen beperkingen aan de overdraagbaarheid van de aandelen worden gesteld. De oprichting van een NV geschiedt bij notariële akte. De NV kent een bestuur en een algemene vergadering van aandeelhouders. Bij de statuten kan worden bepaald dat er een raad van commissarissen zal zijn.
- Aansprakelijkheid:
Aandeelhouders en bestuurders zijn niet aansprakelijk met hun privévermogen voor schulden van de rechtspersoon. De bestuurders zijn verplicht de NV in te schrijven in het handelsregister, gehouden door de Kamer van Koophandel. Bestuurders zijn in de volgende gevallen naast de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor elke tijdens hun bestuur verrichtte rechtshandeling waardoor de vennootschap wordt gebonden in het tijdvak voordat:

- de opgave ter eerste inschrijving in het handelsregister nog niet is geschied;
 - het gestorte deel van het kapitaal tenminste het bij de oprichting voorgeschreven minimumkapitaal bedraagt;
 - en op het bij de oprichting geplaatste kapitaal tenminste ¼ deel van het nominale bedrag is gestort.
- **Bijzonderheden:**
De NV is een rechtspersoon, zelfstandig drager van rechten en plichten, die onder eigen naam deelneemt aan het rechtsverkeer. De aandelen worden uitgegeven aan toonder of op naam en zijn vrij verhandelbaar, tenzij in de statuten is geregeld dat de overdraagbaarheid van aandelen op naam is beperkt. De NV is uitvoerig in de wet geregeld.

Besloten Vennootschap (BV):

- **Algemeen:**
De BV is een besloten samenwerkingsverband aangegaan met het oog op de persoonlijke eigenschappen en kwaliteiten van aandeelhouders. De oprichting van een BV geschiedt bij notariële akte. De BV kent een bestuur en een algemene vergadering van aandeelhouders. Bij de statuten kan worden bepaald dat er een raad van commissarissen zal zijn. Als argumenten om te kiezen voor de BV zijn door provincies genoemd: snelheid en efficiëntie, beperkte risico's en goede samenwerkingsmogelijkheden tussen overheid en bedrijfsleven.
- **Aansprakelijkheid:**
Aandeelhouders en bestuurders zijn niet aansprakelijk met hun privévermogen voor schulden van de rechtspersoon. De bestuurders zijn verplicht de BV in te schrijven in het handelsregister, gehouden door de Kamer van Koophandel. Bestuurders zijn in de volgende gevallen naast de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor elke tijdens hun bestuur verrichtte rechtshandeling waardoor de vennootschap wordt gebonden in het tijdvak voordat:
 - de opgave ter eerste inschrijving in het handelsregister nog niet is geschied;
 - het gestorte deel van het kapitaal tenminste het bij de oprichting voorgeschreven minimumkapitaal bedraagt; en
 - op het bij de oprichting geplaatste kapitaal tenminste ¼ deel van het nominale bedrag is gestort.
- **Bijzonderheden:**
De BV is een rechtspersoon, zelfstandig drager van rechten en plichten, die onder eigen naam deelneemt aan het rechtsverkeer. De aandelen worden uitgegeven op naam en zijn niet vrij verhandelbaar. De BV is uitvoerig in het Burgerlijk Wetboek geregeld.

Vereniging:

- **Algemeen:**
Een vereniging is een rechtspersoon met tenminste twee leden die is opgericht op een bepaald doel. Een vereniging wordt bij meezijdige rechtshandeling opgericht en wordt per notariële akte opgericht. Informele verenigingen (een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid) kunnen zonder notariële akte tot stand worden gebracht.
- **Aansprakelijkheid:**
De bestuurders van een vereniging waarvan de statuten zijn opgenomen in een notariële akte zijn verplicht de vereniging te doen inschrijven in een openbaar register, gehouden door de Kamer van Koophandel binnen het gebied dat de vereniging als vestigingsplaats heeft. Wanneer dit niet heeft plaatsgevonden, is iedere bestuurder voor een rechtshandeling, waardoor hij de vereniging bindt, naast de vereniging hoofdelijk aansprakelijk.
Bestuurders van een vereniging waarvan de statuten niet zijn opgenomen in een notariële akte zijn hoofdelijk aansprakelijk naast de vereniging voor schulden uit een rechtshandeling die tijdens hun bestuur opeisbaar worden. Na hun aftreden zijn bestuurders alleen nog hoofdelijk

aansprakelijk naast de vereniging als zittende bestuurders aangesproken kunnen worden voor schulden ontstaan gedurende hun bestuur. Dit is anders als een bestuurder van tevoren heeft aangegeven geen verantwoordelijkheid te willen nemen voor de handeling waardoor de schuld is ontstaan.

- Bijzonderheden:
De vereniging is een duale rechtspersoon met een bestuur en een algemene ledenvergadering.

Stichting:

- Algemeen:
Een stichting is een door een rechtshandeling in het leven geroepen rechtspersoon welke geen leden kent en beoogt met behulp van een daartoe bestemd vermogen een in de statuten vermeld doel te verwezenlijken. Een stichting heeft geen winstoogmerk en wordt opgericht bij notariële akte.
Voornaamste redenen voor provincies om een stichting in te schakelen bij het verzorgen van een publiek belang zijn: de slagkracht, de onafhankelijkheid, gelijkwaardige inbreng betrokkenen, relatief lagere kosten en de mogelijkheden van een stichting om subsidie te ontvangen.
- Aansprakelijkheid:
De bestuurders zijn verplicht de stichting te doen inschrijven in een openbaar register, gehouden door de Kamer van Koophandel binnen het gebied dat de stichting als vestigingsplaats heeft. Wanneer dit niet heeft plaatsgevonden, is iedere bestuurder voor een rechtshandeling, waardoor hij de stichting verbindt, naast de stichting hoofdelijk aansprakelijk. Maakt een bestuurder misbruik van zijn bevoegdheid of gaat hij zijn bevoegdheid te buiten, dan kan de bestuurder onder omstandigheden ook persoonlijk aansprakelijk zijn.

PPS-constructies:

- Algemeen
PPS staat voor publiek-private samenwerking. Het betekent dat de overheid (publieke partij) en het bedrijfsleven (private partij) langdurig samenwerken bij de uitvoering van projecten. De samenwerking kan bij PPS-projecten op allerlei manieren vorm krijgen, variërend van een convenant tot een vennootschap.

Bijlage 3: Organen vennootschap

Publiek aandeelhouderschap is een instrument waarmee publieke belangen geborgd kunnen worden; publieke belangen kunnen ook worden geborgd door middel van wet- en regelgeving. Bij het uitoefenen van het aandeelhouderschap opereert de Provincie in een privaatrechtelijke omgeving, die met name wordt beheerst door het vennootschapsrecht. Dit is op essentiële onderdelen anders dan de publiekrechtelijke omgeving waarin de Provincie doorgaans actief is. Het Burgerlijk Wetboek (BW) beschrijft de organen van een vennootschap. Het gaat, kort gezegd, om de RvB, de RvC en de AvA. Deze organen hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheden. Zij dienen zich daarbij redelijk te gedragen richting elkaar. De betrokkenheid van de verschillende organen bij besluiten van de vennootschap wisselt en is afhankelijk van de aard en de zwaargewendheid van een voorliggend besluit. Zo zijn er besluiten die door het bestuur kunnen worden genomen zonder rugspreek met de RvC of de aandeelhouder. Maar er zijn ook besluiten waarover de aandeelhouder volledige zeggenschap heeft.

Raad van Bestuur:

Het bestuur is belast met het besturen van de vennootschap, hetgeen onder meer inhoudt het bepalen van de bedrijfsstrategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan de RvC en aan de AvA. Het bestuur richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. Hierbij weegt ze de in aanmerking komende belangen van de bij de vennootschap betrokken belanghebbenden af. Het bestuur verschaft de RvC tijdig alle informatie die nodig is voor de uitoefening van de taak van de RvC. Het bestuur is verantwoordelijk voor de naleving van alle relevante wet- en regelgeving, het beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de ondernemingsactiviteiten en voor de financiering van de vennootschap. Het bestuur rapporteert hierover aan de RvC en zijn auditcommissie en bespreekt daarmee tevens de interne risicobeheersings- en controlesystemen.

Raad van Commissarissen:

De RvC heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. Daarnaast staat het de RvB met (gevraagd en ongevraagd) advies ter zijde. Net als het bestuur richt de RvC zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de bij de vennootschap betrokken belanghebbenden af.

Algemene vergadering van Aandeelhouders:

De AvA verschaft het 'eigen vermogen' of 'kapitaal' van de vennootschap en ontvangt daarvoor aandelen. Aandeelhouders mogen in beginsel hun eigen belang nastreven. Om dit belang te kunnen nastreven dient de aandeelhouder zodanig invloed te kunnen uitoefenen op het beleid van het bestuur en de RvC van de vennootschap, dat hij een volwaardige rol speelt in het systeem van 'checks and balances' in de vennootschap. Alle bevoegdheden die niet toekomen aan het bestuur of de RvC komen toe aan de AvA. Daarnaast zijn in het BW specifieke bevoegdheden toegekend aan de AvA, en is per vennootschap maatwerk mogelijk via de statuten.

Uit het voorgaande blijkt dat de aandeelhouder een volwaardige rol heeft bij de vennootschap, en invloed kan uitoefenen op het in het bedrijf geïnvesteerde kapitaal. Op grond van het BW komt een aantal bevoegdheden exclusief aan de AvA toe. De belangrijkste zijn:

- het benoemen en/of ontslaan van de raad van commissarissen;
- het vaststellen van het beloningsbeleid voor het bestuur en het vaststellen van de vergoeding van de commissarissen;

- het goedkeuren van grote investeringen;
- het goedkeuren van belangrijke veranderingen in de identiteit of het karakter van de onderneming;
- het vaststellen van de jaarrekening en het goedkeuren van de voorgestelde winstuitkering/reservering.

Structuurregime:

In de statuten van een vennootschap kan de zeggenschapsverdeling tussen de organen, voor zover die door de wet niet dwingend wordt voorgeschreven, nader worden uitgewerkt. Afhankelijk van de omvang van de vennootschap is er op basis van het BW een 'gewoon regime' of een 'structuurregime' van toepassing. Het structuurregime is van toepassing op 'grote ondernemingen'. Daarvan is sprake als er meer dan honderd werknemers zijn en de verplichting bestaat een ondernemingsraad in te stellen. De kern van het structuurregime is dat de onderneming verplicht is om een RvC in te stellen. Het structuurregime ontnemt een aantal bevoegdheden aan de AvA en draagt deze over aan de RvC. Als het structuurregime van toepassing is, kan in bepaalde gevallen een verlicht (of 'gemitigeerd') structuurregime worden gehanteerd. Dit kan bijvoorbeeld als de Provincie honderd procent van de aandelen heeft. Het verschil tussen het structuurregime en het verlicht structuurregime is dat in het laatste geval de AvA bestuurders benoemt en ontslaat. Dit is dus een extra bevoegdheid naast de hiervoor al omschreven zeggenschapsrechten.

Bijlage 4: Toelichting op schema beslisboom aangaan verbonden partij

Stap 1: Is er sprake van een publiek belang op provinciaal niveau?

Uitgangspunt is dat een overheid alleen taken uitvoert die voortkomen uit een publiek belang. Wat uiteindelijk onder de term publiek belang wordt verstaan, wordt bepaald door PS.

Bij de afweging van het publiek belang kunnen onderstaande toetsingscriteria een handvat bieden. De criteria zijn niet limitatief, maar dienen puur als handreiking voor de politieke afweging.

Criteria voor de vaststelling van een publiek belang kunnen zijn dat het gaat om een activiteit:

- die past binnen het beleid en/of takenpakket van de Provincie;
- die zonder bijdrage van de betreffende overheidsinstantie niet of onvoldoende van de grond komt;
- die van strategisch belang is;
- waarbij de betreffende overheidsinstantie de beschikbaarheid, de betaalbaarheid, klanttevredenheid en/of duurzaamheid voor haar inwoners wil garanderen.

Het gaat er hierbij om dat aan een of meer van deze criteria wordt voldaan. Wordt vastgesteld dat er geen publiek belang is, dan kan de aanpak worden overgelaten aan de markt.

Is er wel een publiek belang, dan volgt stap 2.

Stap 2: Is betrokkenheid van andere partijen nodig of wenselijk?

Deze stap betreft de vraag of er andere private en/of (semi-)publieke partijen bij de aanpak van het publiek belang betrokken zijn of moeten worden. De aard van de partners (publiek, semipubliek of privaat) kan meespelen bij de keuze van de samenwerkingsvorm.

Partners kunnen betrokken zijn bij en nodig zijn voor de aanpak van het publiek belang zonder dat ze ook daadwerkelijk participeren in de samenwerkingsentiteit. Een voorbeeld is de keuze voor een 100%-aandeelhouderschap in een vennootschap om vanuit deze vennootschap goed samen te kunnen werken met andere marktpartijen. Dit komt later in dit schema aan de orde.

Mogelijke argumenten voor de wenselijkheid/noodzakelijkheid van andere partijen zijn:

- de decentrale overheid kan om – nader te motiveren -redenen de gewenste activiteit niet alleen uitvoeren;
- de activiteit kan alleen effectief en/of strategisch worden aangepakt, wanneer bepaalde disciplines worden geïntegreerd en diverse partijen met elkaar worden verbonden.

Wanneer de betrokkenheid van andere organisaties bij de aanpak niet noodzakelijk of wenselijk is, dan kan de overheidsinstantie de aanpak van het publiek belang zelf uitvoeren.

Anders volgt stap 3.

Stap 3: Vraagt het publiek belang om actieve betrokkenheid van de decentrale overheid?

Hier gaat het om de vraag of de overheidsinstantie een meer terughoudende rol wil innemen en op afstand wil sturen of dat actieve betrokkenheid bij de uitvoering wenselijk of noodzakelijk is.

Bij actieve betrokkenheid kan worden gedacht aan de volgende invulling:

- betrokkenheid bij de (dagelijkse) gang van zaken en/of;
- directe sturings- en beïnvloedingsmogelijkheden.

Is de conclusie dat sturen op afstand voldoende is, dan zijn mogelijke publieke instrumenten:

- subsidie met subsidievoorwaarden;
- (achtergestelde) lening of garantstelling;
- regelgeving in combinatie met handhaving, toezicht of concessies (o.a. openbaar vervoer);
- opdrachtverlening aan derden op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst;
- (mede)initiatief tot de oprichting van een privaatrechtelijke deelneming zonder daaraan deel te nemen bijvoorbeeld een Stichting.

Is actieve betrokkenheid wenselijk of noodzakelijk, dan volgt stap 4.

Stap 4: Is een juridische entiteit met rechtspersoonlijkheid wenselijk of noodzakelijk?

Zowel het publiekrecht als het privaatrecht biedt mogelijkheden voor het oprichten van een entiteit met rechtspersoonlijkheid. Rechtspersoonlijkheid kan wenselijk of noodzakelijk zijn voor:

- het zelfstandig kunnen uitoefenen van rechtshandelingen;
- het kunnen aantrekken/inhuren van eigen personeel;
- de uitoefening van (publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke) bevoegdheden, vooral maar niet uitsluitend – tot het aangaan van rechtshandelingen;
- het hebben van eigen vermogen;
- het kunnen hebben van eigendommen op naam.

Is rechtspersoonlijkheid niet nodig, dan zijn alternatieve samenwerkingsvormen:

- instellen van een platform, stuurgroep of adviescommissie;
- afsluiten van een convenant, intentieverklaring of bestuursakkoord;
- het aangaan van een gemeenschappelijke regeling op grond van de Wgr (gemeenschappelijk openbaar lichaam, gemeenschappelijk orgaan, centrumgemeenteconstructie, 'lichte' regeling).

Is rechtspersoonlijkheid wenselijk of noodzakelijk, dan volgt stap 5.

Stap 5: Is het publiek belang het best gediend met een publiekrechtelijke vorm?

Vanuit de Provinciewet bestaat een voorkeur voor de publiekrechtelijke rechtsvorm.

Privaatrechtelijke samenwerking is slechts mogelijk als dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

In bijlage 2 zijn de verschillende publiek- en privaatrechtelijke rechtsvormen op een rij gezet.

Mogelijke overwegingen voor een publiekrechtelijke rechtsvorm:

- ze zijn onderworpen aan de regels van het publiekrecht, waarin bepaalde waarborgen zijn opgenomen voor het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, rechtszekerheid, beïnvloedingsmogelijkheden, democratische controle en openbaarheid;
- het te behartigen belang heeft een (sterk) publiek karakter of het onderwerp van samenwerking is een zaak van publiekrechtelijke aard;

Mogelijke overwegingen voor een privaatrechtelijke rechtsvorm:

- een private organisatie biedt de mogelijkheid om slagvaardig, efficiënt en professioneel als marktpartij op te treden;
- het terugdringen van bestuurlijke drukte;

- het privaatrecht biedt maatwerk voor atypische situaties, zoals de eenmalige ontwikkeling van een bedrijventerrein;
- voor de verwezenlijking van de doelstelling moeten private gelden worden aangetrokken;
- de markt zal er bij een privaatrechtelijke rechtsvorm eerder vanuit gaan dat de investering van de overheid in een project moet renderen;
- een privaatrechtelijke rechtsvorm biedt de mogelijkheid dat rendement uit de rechtsvorm kan worden onttrokken (bijvoorbeeld via dividenduitkering);
- flexibiliteit voor wat betreft toetreden van andere partijen op een later moment;
- het beperken van de financiële risico's tot de geïnvesteerde middelen;
- publiekrechtelijke waarborgen zijn niet van toepassing; dit moet kunnen worden ondervangen door extra aandacht voor de elementen van 'good governance'

Anders volgt stap 6.

Stap 6: Is het voor de mate van zeggenschap wenselijk of noodzakelijk deel te nemen in het 'risicodragend vermogen' van de privaatrechtelijke organisatie?

Bij deze stap gaat het om de vraag of het voor de mate van zeggenschap wenselijk of noodzakelijk is deel te nemen in het 'risicodragend kapitaal' van een onderneming. Het gaat hierbij om de vraag of aan het kapitaal gekoppelde zeggenschap, dat wil zeggen via een (actief) aandeelhouderschap en de daaraan gekoppelde bevoegdheden wel of niet wenselijk of noodzakelijk is.

Financieel risico bij alle privaatrechtelijke rechtsvormen

Wanneer wordt gekozen voor een privaatrechtelijke organisatie, dan loopt de overheidsinstantie financieel risico. Dit is ongeacht de vorm waarvoor wordt gekozen. Niet alleen bij een kapitaalvennootschap, maar ook bij 'andere' privaatrechtelijke organisaties, zoals verenigingen en stichtingen, moet geld worden ingebracht. Inherent daaraan is dat de betrokken overheidsinstantie geld kan kwijt raken als het met de private organisatie niet goed verloopt. Bij kapitaalvennootschappen verstrekt de Provincie of gemeente risicodragend kapitaal en is het kenmerk dat de aansprakelijkheid beperkt blijft tot het eigen aandeel, zeker wanneer geen deel wordt uitgemaakt van de Raad van Bestuur of de Raad van Commissarissen.

Risicobeheersing

Mogelijke aandachtspunten voor risicobeheersing zijn:

- het vooraf bepalen van de mogelijke omvang en duur van risico's voor de Provincie en gemeente en andere betrokken organisaties;
- gevolgen in beeld brengen van aansprakelijkheid bij onverwachte beëindiging;
- het bepalen van een goede verhouding tussen enerzijds publiek belang en anderzijds het te lopen risico;
- evenredige invloed van de Provincie in verhouding tot de risico's die de verbonden partij met zich meebrengt;
- wenselijkheid van risicoreservering, voor het geval zaken mislopen.

Is het voor de gewenste mate van de beïnvloeding essentieel deel te nemen in het risicodragend vermogen en een aandeelhouderschap aan te gaan, dan kan worden gekozen voor een NV of BV. Anders is een keuze voor een andere privaatrechtelijke organisatie, bijvoorbeeld een vereniging of een stichting meer voor de hand liggend. Voor alle keuzes geldt dat ze onder de bepalingen van artikel 158 Provinciewet vallen. Een deelname in een dergelijke rechtspersoon moet worden goedgekeurd door de toezichthoudende overheid (i.c. Binnenlandse Zaken).

Bijlage 5: Overzicht bevoegdheden AvA/RvC en AB/DB

Deelnemingen:

De bevoegdheden van de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) in een NV/BV zijn deels dwingend bepaald in Boek 2 BW, afdeling 4 en deels per vennootschap bepaald in de statuten van de vennootschap.

1. Wettelijke bevoegdheden (meest relevante hoofdlijnen):

- Alle bevoegdheden binnen de door de wet en statuten gestelde grenzen, die niet aan het bestuur of aan anderen is toegekend (kapstokbepaling);
- Vaststelling van de jaarrekening;
- Goedkeuring van besluiten van het bestuur omtrent een belangrijke verandering van identiteit of karakter van de onderneming tenminste:
 - overdracht onderneming aan een derde;
 - aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking met een andere rechtspersoon;
 - nemen of afstoten van een deelneming in het kapitaal van een andere vennootschap;
- Stemrecht;
- Wijziging van statuten;
- Verhogen of verlagen van het bedrag van de aandelen en het maatschappelijk kapitaal;
- Benoeming, schorsing of ontslag van bestuurders (met uitzondering structuurvennootschappen);
- Beleid bezoldiging bestuur, tenzij in de statuten een ander orgaan is aangewezen;
- Vaststellen bezoldiging bestuur, tenzij in de statuten een ander orgaan is aangewezen;
- Aangifte tot faillietverklaring, tenzij in de statuten anders bepaald;
- Benoeming, schorsing of ontslag van de commissarissen;
- Onderwerpen op de agenda van de AvA plaatsen';
- Ontbinding van de vennootschap;
- Aangaan van een juridische fusie;
- Besluit tot splitsing.

2. Statuten:

Statuten zijn grondregels, bepalingen die ten grondslag liggen aan bepaalde rechtspersonen, zoals de naamloze vennootschap, besloten vennootschap, vereniging en stichting, die in de notarieel verleden akte van oprichting zijn vervat. De statuten moeten met de oprichtingsakte ter kennisneming door derden worden ingeschreven in het handelsregister. Op grond van de statuten is de directie van de onderneming tenminste eenmaal per jaar verplicht om verantwoording en rekenschap af te leggen aan de aandeelhouders tijdens de jaarlijks terugkerende AvA.

Een structuurvennootschap is een bijzondere vorm van een vennootschap. In geval van een structuurvennootschap geldt dat zij aan aanvullende en andere wetten en regels moeten voldoen, in vergelijking met een 'normale' vennootschap. In grote lijnen kan gezegd worden dat een structuurvennootschap tot gevolg heeft dat de RvC meer bevoegdheden heeft ten opzichte van de AvA. De gevolgen hiervan zijn terug te lezen in de volgende wettelijke bepalingen:

- De RvC heeft het recht van goedkeuring op bepaalde bestuursbesluiten als die besluiten de identiteit of het karakter van de onderneming ingrijpend veranderen;
- De RvC heeft het recht bestuurders en het bestuur te ontslaan, schorsen en benoemen;
- De RvC moet uit minimaal drie commissarissen bestaan.

Gegevens over de bevoegdheden zijn afkomstig uit de statuten van de deelnemingen.

DELTA N.V.		AvA	RvC
Bezoldiging	Directie		X
	RvC	X	
Investerings		> € 55 mln.	> € 5 mln.
Directie	Benoemen		X
	Schorsen		X
	Ontslaan		X
RvC	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

N.V. Zeeland Seaports		AvA	RvC
Bezoldiging	Directie		X
	RvC	X	
Investerings		X	X
Directie	Benoemen	X	
	Schorsen	X	X
	Ontslaan		X
RvC	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

N.V. Westerscheldetunnel		AvA	RvC
Bezoldiging	Directie		X
	RvC	X	
Investerings		> € 2 mln	
Directie	Benoemen		X
	Schorsen		X
	Ontslaan		X
RvC	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

N.V. Economische Impuls Zeeland		AvA	RvC
Bezoldiging	Directie		X
	RvC	X	
Investerings		> € 2 mln	> € 200.000
Directie	Benoemen	X	
	Schorsen	X	X
	Ontslaan	X	
RvC	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

Perkpolder Beheer B.V.		AvA	RvC (n.v.t.)
Bezoldiging	Directie	X	
Investerings			
Directie	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

Westerschelde Ferry B.V.		AvA	RvC (n.v.t.)
Bezoldiging	Directie	X	
Investerings			
Directie	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

Zeeuws Participatiefonds B.V.		AvA	RvC
Bezoldiging	Directie	X	
	RvC	X	
Investerings			X
Directie	Benoemen	X	
	Schorsen	X	X
	Ontslaan	X	X
RvC	Benoemen	X	
	Schorsen	X	
	Ontslaan	X	

Gemeenschappelijke Regelingen:

Bevoegdheden van het AB en DB van de Gemeenschappelijke Regelingen Zeeland Seaports GR, Natuur- en recreatieschap De Grevelingen, Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta GR en RUD Zeeland GR.

		DB	AB
Bezoldiging	Directie		X
Investerings		begroting	begroting
Directie	Benoemen		X
	Schorsen		X
	Ontslaan		X

Bijlage 6: Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AvA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
B.V.	Besloten Vennootschap
BW	Burgerlijk Wetboek
CdK	Commissaris van de Koning
DB	Dagelijks Bestuur
GS	Gedeputeerde Staten
Nota	Beleidsnota verbonden partijen
N.V.	Naamloze Vennootschap
PS	Provinciale Staten
Rekenkamer	Rekenkamer Zeeland
RvB	Raad van Bestuur
RvC	Raad van Commissarissen
RvT	Raad van Toezicht
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WNT	Wet Normering Topinkomens

Vereniging van
Zeeuwse Gemeenten

***Aanpak voor een goede samenwerking
tussen gemeenten en gemeenschappelijke
regelingen***

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Algemeen: goed samenwerken.....	3
1.2 Opdracht en werkgroep	3
1.3 Gevolgde proces.....	3
1.4 Leeswijzer.....	4
2. Samenvatting	5
3. Discussiepunten en centrale vragen	7
3.1 Discussie over gemeenschappelijke regelingen.....	7
3.2 Democratische legitimiteit	7
3.3 Grip op gemeenschappelijke regelingen	8
3.4 Rol van bestuurders.....	9
3.5 Centrale vragen	10
4. Goed besturen	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Onderdelen van goed besturen.....	11
4.3 Sturen.....	12
4.4 Beheersen	13
4.5 Verantwoorden	15
4.6 Toezicht houden	15
5. De rollen	16
5.1 Algemeen	16
5.2 Gemeenteraad.....	16
5.3 College van Burgemeester en Wethouders.....	16
5.4 Algemeen bestuur gemeenschappelijke regeling.....	16
5.5 Dagelijks bestuur gemeenschappelijke regeling	17
5.6 Voorzitter gemeenschappelijke regeling	17
5.7 Begeleidingscommissie van de gemeente en de gemeenschappelijke regeling.....	17
6. VZG-richtlijn	18
6.1 Algemeen	18
6.2 VZG-richtlijn.....	18
6.3 Bezuinigingsrichtlijn	18
6.4 Reservevorming.....	19
7. Paragraaf verbonden partijen	20
7.1 Algemeen	20
7.2 BBV	20
7.3 Op te nemen informatie	20
8. Communicatie en implementatie	21
8.1 Algemeen	21
8.2 Doelen	21
8.3 Werkwijze	21
8.4 Stappen	21
Bijlagen	23
A. Overzicht gemeenschappelijke regelingen in Zeeland.....	24
B. Indeling naar categorieën	25
C. Afwegingskader samenwerkingsvormen	26
D. Zeeuws model gemeenschappelijke regelingen 2015	29
1. Algemeen	30
2. Zeeuws model gemeenschappelijke regeling na wijziging Wgr.....	31
3. Zeeuws model gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoering.....	44

1. Inleiding

1.1 Algemeen: goed samenwerken

Gemeenschappelijke regelingen zijn organisaties die taken uitvoeren voor de organisaties die deelnemen aan die regelingen. Gemeenten zijn vaak deelnemer. Voor gemeenten zijn de gemeenschappelijke regelingen een verlengstuk van het lokaal bestuur. Gemeenten ervaren in de praktijk vaak te weinig grip op deze organisaties. Dit vinden gemeenten frustrerend. Gemeenschappelijke regelingen zijn op hun beurt weer kritisch op hoe gemeenten zich opstellen.

Dit rapport heeft als doel om de onderlinge samenwerking te verbeteren en de relatie te versterken. Heldere afspraken zijn daarvoor belangrijk. Want door die afspraken worden de rollen van opdrachtgever (deelnemer) en opdrachtnemer (gemeenschappelijke regeling) duidelijker. Diverse deelnemers kunnen opdrachtgever zijn van een gemeenschappelijke regeling maar dit rapport richt zich op gemeenten.

1.2 Opdracht en werkgroep

Dit rapport volgt een eerder rapport op. Want in november 2009 stelde het bestuur van de Vereniging van Zeeuwse gemeenten (VZG) al het rapport 'Aan de slag met gemeenschappelijke regelingen' vast. Het VZG-bestuur vond het in 2014 raadzaam om dat rapport te actualiseren. Het evalueren van de VZG-richtlijn was ook onderdeel van de opdracht.

Het VZG-bestuur wenst afspraken beter te borgen. Daarom zijn zowel gemeenten als de gemeenschappelijke regelingen nauw betrokken bij het opstellen van het nieuwe rapport. De belangrijkste uitgangspunten in het nieuwe rapport zijn heldere doelen voor gemeenschappelijke regelingen en duidelijke samenwerkingsafspraken. Ook was het doel om minder regels op te nemen en aan te sluiten bij vernieuwde wetgeving.

De werkgroep die deze opdracht uitvoerde bestond uit de volgende leden:

- mevrouw W.C. Antes, griffier gemeente Tholen;
- mevrouw M. Lemain-Lelivelt, hoofd concern gemeente Goes;
- de heer F.M.L. Lauret, gemeentesecretaris gemeente Terneuzen (voorzitter werkgroep);
- de heer J.C. Waverijn, griffier gemeente Veere;
- de heer D. W. Rouw, communicatieadviseur gemeente Terneuzen;
- de heer R. Hogendorf, concerncontroller gemeente Kapelle.

1.3 Gevolgde proces

De werkgroep heeft bij het opstellen van dit rapport gebruik gemaakt van zowel actuele kennis als van praktijkervaringen. In eerste instantie is overwogen het rapport uit 2009 te actualiseren. Bij nader inzien is hiervan afgezien. In het nu voorliggende rapport zijn onderdelen van het oorspronkelijke rapport verwerkt.

Toen de eerste contouren van het rapport duidelijk werden, heeft de werkgroep in december 2014 een bijeenkomst georganiseerd voor de gemeenschappelijke regelingen. De input uit deze bijeenkomst is, voor zover mogelijk meegenomen in de verdere uitwerking. Nadat het rapport bijna in concept gereed was heeft de werkgroep in april en mei jl. wederom een sessie belegd met de gemeenschappelijke regelingen, als ook met de hoofden financiën en de portefeuillehouders financiën. Tijdens deze bijeenkomsten is volop gesproken over het rapport en specifiek over de VZG-richtlijn. De uitkomsten van deze besprekingen zijn, indien mogelijk verwerkt in het rapport.

1.4 Leeswijzer

Het rapport bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- Hoofdstuk 2 bevat de samenvatting van het rapport
- In hoofdstuk 3 staan de centrale vragen van het rapport. Deze worden ingeleid door citaten uit diverse artikelen.
- Hoofdstuk 4 gaat over de onderdelen van goed besturen. Eerst wordt ingegaan op de methode. Daarna volgen aanbevelingen voor diverse onderdelen. Dit zijn: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.
- De diverse rollen bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen komen aan de orde in hoofdstuk 5.
- Hoofdstuk 6 gaat over de VZG-richtlijn.
- Hoofdstuk 7 gaat in op de informatie, die de paragraaf verbonden partijen moet bevatten volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, alsmede over de op te nemen informatie in de lijst van verbonden partijen.
- De wijze van communicatie en implementatie staat in hoofdstuk 8.

- De volgende bijlagen zijn bijgevoegd:
 - A. Overzicht gemeenschappelijke regelingen
 - B. Indeling van de gemeenschappelijke regelingen naar categorieën
 - C. Afwegingskader
 - D. Zeeuws model gemeenschappelijke regelingen

2. Samenvatting

Het rapport heeft als doel om de onderlinge samenwerking te verbeteren tussen opdrachtgever (gemeente) en opdrachtnemer (gemeenschappelijke regeling).

Het rapport geeft antwoord op de volgende drie vragen:

1. Hoe kunnen de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen tot een goede samenwerking komen?
2. Hoe kan de gemeenteraad grip krijgen en houden op de gemeenschappelijke regelingen?
3. Hoe houdt de gemeenteraad voldoende invloed op de taken die gemeenschappelijke regelingen uitvoeren?

Hiervoor worden in het kader van goed besturen aanbevelingen gedaan. Er zijn aanbevelingen voor gemeenschappelijke regelingen, voor gemeenten en voor het VZG-bestuur. De aanbevelingen zijn verdeeld over de onderdelen sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht.

Sturen

<i>Aanbeveling</i>	<i>Wie</i>
Maak jaarlijks samenwerkingsafspraken en begin met een zogenaamde nulsituatie.	Gemeenten, GR
Hanteer een strikte toepassing van de VZG-richtlijn.	Gemeenten, GR, VZG
Maak gebruik van het Zeeuwse model voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling.	GR
Werk met een meerjarig beleidsplan.	GR

Beheersen

Begroting

<i>Aanbeveling</i>	<i>Wie</i>
Maak een begroting en meerjarenraming op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).	GR
Neem in de begroting een analyse op van de laatst vastgestelde jaarrekening en het effect hiervan op de begroting.	GR
Neem in de begroting en in de meerjarenraming de bijdragen van de deelnemers op.	GR

Begrotingswijziging

<i>Aanbeveling</i>	<i>Wie</i>
Stel een begrotingswijziging op als: - er sprake is van een belangrijke beleidswijziging en/of het betreffende programma niet toereikend is; - de bijdrage van de deelnemers omhoog moet; - de bijdrage van de deelnemers in het begrotingsjaar niet omhoog moet, maar de wijziging wel tot gevolg heeft dat de structurele lasten in de begroting van het volgende jaar en/of volgende jaren omhoog gaan en daardoor tot hogere bijdragen leiden voor de deelnemers; - er een onttrekking of toevoeging aan een reserve nodig is.	GR

Tussentijdse rapportage

<i>Aanbeveling</i>	Wie
Stel een tussentijdse rapportage op als: - er belangrijke afwijkingen zijn ten opzichte van de samenwerkingsafspraken; - er belangrijke (financiële) ontwikkelingen zijn, die voor de opdrachtgever relevant zijn.	GR
Stel geen tussentijdse rapportage op als er geen ontwikkelingen zijn.	GR

Informatieplicht

<i>Aanbeveling</i>	Wie
Neem op de raadsagenda het punt 'informatie uit gemeenschappelijke regelingen' op.	Gemeenten
Werk met GR-nieuwsbrieven aan de gemeenteraad.	GR
Organiseer (regionale) bijeenkomsten voor raadsleden.	GR

Begeleidingscommissie

<i>Aanbeveling</i>	Wie
Stel voor de gemeenschappelijke regeling uit de categorie 1 en 2 een ambtelijke begeleidingscommissie in.	Gemeenten
Blijf de toetsgemeente gebruiken voor de gemeenschappelijke regeling uit categorie 3.	Gemeenten

Verantwoorden

Jaarstukken

<i>Aanbeveling</i>	Wie
Stel op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) de jaarstukken op.	GR
Voeg bij de jaarstukken de controleverklaring en het verslag van bevindingen.	GR
Maak een analyse van het resultaat, met daarin een onderscheid tussen het structurele en het incidentele resultaat.	GR
Vermeld of de afgesproken prestatie-indicatoren wel of niet behaald zijn.	GR
Vermeld de financiële bijdrage per deelnemende gemeente.	GR

Onderzoek

<i>Aanbeveling</i>	Wie
Voer per raadsperiode een doelmatigheid- en doeltreffendheidonderzoek uit voor gemeenschappelijke regelingen uit de categorie 1 en 2.	Gemeenten
Laat dit onderzoek uitvoeren door Rekenkamers of een nader te bepalen aantal controllers uit de deelnemende gemeenten.	Gemeenten
Laat de GR instemmen met de planning van het onderzoek.	Gemeenten
Borg het uitvoeren van dit onderzoek.	VZG

Toezicht houden

<i>Aanbeveling</i>	Wie
Maak afspraken over reservevorming in relatie tot het rekeningsresultaat.	Gemeenten, GR en VZG
Laat de bestemming van het rekeningsresultaat geen deel uitmaken van de jaarstukken, maar maak daarvoor een apart voorstel.	GR

3. Discussiepunten en centrale vragen

3.1 Discussiepunten over gemeenschappelijke regelingen

De relatie tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen staat volop in de belangstelling. Dit blijkt uit diverse publicaties waarvan in dit rapport een selectie is gemaakt. In het debat komen drie onderwerpen vaak naar voren: democratische legitimiteit, (onvoldoende) grip op de gemeenschappelijke regelingen en de rol van bestuurders. In dit hoofdstuk staan per onderwerp citaten uit diverse publicaties vermeld. Deze citaten hebben betrekking op publicaties uit heel Nederland en vellen geen specifiek oordeel over de situatie in Zeeland, maar geven wel een duidelijk beeld van de problematiek die GR-en in zijn algemeenheid met zich meebrengen. Na deze publicaties volgen de vragen die centraal staan in dit rapport.

3.2. Democratische legitimiteit

Advies van Raad voor openbaar bestuur

“Op initiatief van de Tweede Kamer heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Raad voor het openbaar bestuur gevraagd te adviseren over de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden. De Raad heeft de probleemverkenning in een rapport van 19 januari 2015 aan de minister aangeboden en zal in de zomer van 2015 met het tweede advies komen waarin conclusies en aanbevelingen worden gedaan over de borging van de democratische legitimiteit.

De minister heeft in zijn verzoek gesignaleerd dat gemeenteraadsleden het moeilijk vinden het overzicht te bewaren over samenwerkingsverbanden en dat zij het lastig vinden te sturen op taken die op afstand worden uitgevoerd. Ook benoemt de minister het spanningsveld tussen meer kwaliteit door samenwerking tegenover verlies van autonomie. De Raad van het openbaar bestuur wordt o.a. gevraagd aan te geven welke factoren het vermeende gebrek aan democratische legitimiteit beïnvloeden.”

Uit het rapport democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden van 19 januari 2015 van de Raad voor het openbaar bestuur.

Gemeenschappelijke regelingen een bedreiging lokale democratie

“Gemeenschappelijke regelingen zijn handig om nieuwe taken uit te voeren, maar de dood in de pot voor de lokale democratie. Gemeenteraden uit het hele land doen inmiddels hun beklag over belangrijke beslissingen die buiten hun gezichtsveld worden genomen. De gemeenteraad wordt steeds vaker buitenspel gezet bij beleid dat gemaakt wordt binnen een samenwerkingsverband. Ook Raadslid. Nu luidde eerder al de noodklok nadat bijna driekwart van de raadsleden vond dat gemeenschappelijke regelingen een bedreiging voor de lokale democratie vormt.”

Uit artikel Binnenlands Bestuur van 16 maart 2015.

Raad Zwijndrecht overruled door gemeenschappelijke regeling

“Er is al vaak gewaarschuwd voor het democratisch gat als gemeenten bevoegdheden overdragen aan gemeenschappelijke regelingen. In Zwijndrecht is dat nu pijnlijk duidelijk geworden in de discussie over de ouderbijdrage voor de jeugd ggz. De mening van de voltallige Zwijndrechtse raad en die van het college doen er niet toe.

De serviceorganisatie Jeugd ZHZ – de Gemeenschappelijke Regeling die voor 17 gemeenten de Jeugdwet uitvoert – heeft een paar weken geleden al besloten de bijdrage niet op te schorten.

In de Serviceorganisatie zitten de 17 wethouders van de deelnemende gemeenten. Het algemeen bestuur van de organisatie heeft besloten de bijdrage wel te innen om twee redenen. Ten eerste is het een wettelijke taak en die voert de Serviceorganisatie uit. Ten tweede gaat het om het gelijkheidsprincipe. Voor alle klinische voorzieningen is er een ouderbijdrage. Er komt ongelijkheid als voor ambulante voorzieningen geen ouderbijdrage is.

Het besluit om de ouderbijdrage niet te innen is op regionaal niveau genomen. Een gemeente als Zwijndrecht die het hier niet mee eens is, heeft dan niets meer in de melk te brokkelen. De GR overruled het besluit van Zwijndrecht. Komt er een moment dat de discussie binnen de GR opnieuw gevoerd gaat worden? Dat kan als er meerdere gemeenten zijn waar de motie wordt aangenomen. Daarbij is het inwonertal van de gemeente van belang, omdat de stemmen gewogen worden.”

Uit artikel Binnenlands Bestuur van 7 april 2015.

Over de situatie in Zwijndrecht is later het volgende gebleken:

“De Gemeenschappelijke Regeling in Zuid-Holland Zuid heeft niet de bevoegdheid te bepalen of de 17 gemeenten die in de GR vertegenwoordigd zijn wel of geen ouderbijdragen voor de jeugd GGZ innen. Dat terwijl de GR ruim een maand geleden daar wel een besluit over nam. Zwijndrecht, en andere gemeenten die de bijdrage willen opschorten, kunnen dat zelf beslissen. Het gemeentebestuur van Zwijndrecht heeft nog eens goed gekeken naar de mandateringen die er afgegeven zijn aan de serviceorganisatie. Daaruit blijkt dat de serviceorganisatie een aantal taken voor de gemeenten uitvoert. Maar de bevoegdheid om een motie van de gemeenteraad uit te voeren, ligt bij het college en niet bij de serviceorganisatie. De GR had het mandaat niet om dit te besluiten.”

Uit artikel Binnenlands Bestuur van 28 april 2015.

3.3 Grip op gemeenschappelijke regelingen

Stel vragen voor meer inzicht en grip

“Raadsleden vinden het lastig om grip te krijgen op gemeenschappelijke regelingen. Door onder andere de volgende vragen te stellen kunnen raadsleden meer inzicht en grip krijgen op gemeenschappelijke regelingen:

- *Hoe is de (financiële) kennis en expertise binnen de gemeente geborgd om sturing te kunnen geven?*
- *Op welke wijze wordt grip gehouden op omvang, kwaliteit en prijs van de geleverde diensten?*
- *Hoe wordt omgegaan met uittreedende deelnemers (financiële compensatie), met ongelijkwaardige inbreng van activa (en personeel) en niet parallel lopende P&C-cyclus en het samenwerkingsverband.*
- *Hoe vaak is er op ambtelijk niveau (informeel) overleg met andere deelnemende gemeenten en wordt in dit overleg consensus gezocht m.b.t. de gemeentelijke belangen?*
- *Welke belangen heeft het samenwerkingsverband en welke de gemeente?”*

Uit artikel Raadslid.NU

Gemeenschappelijke regelingen waren als spook door lokale overheid

“De gemeenschappelijke regeling loopt uit de hand. Te veel, te onduidelijk en te weinig grip. De gemeenschappelijke regelingen waren als een spook door de lokale overheid. Er waart een spook door bestuurlijk Nederland: het spook van groot. Zoals alle spoken is ook dit spook groot, beetje vormeloos, ongrijpbaar en angstaanjagend.

Was het net een beetje rustig geworden rond de plannen van minister Plasterk over grote herindelingen en alleen nog maar 100.000+ gemeenten, en dan doen al die gemeenten die zo graag zelfstandig willen blijven, zichzelf toch de das om. Het loopt uit de hand. Het fenomeen van gemeenschappelijke regeling was al tamelijk onbeheersbaar, maar sinds de decentralisaties is het een spook aan het worden.

Er zijn nu gemeenten met meer dan dertig gemeenschappelijke regelingen. Die regelingen hebben vaak ook allemaal net een andere groep samenwerkingspartners, andere regelingen van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, andere bestuursvormen en andere mogelijkheden om er uit te stappen of te beïnvloeden. Het is niet meer bij te houden, te besturen en te volgen.

Hoe kan je nou toch zorgen dat zo'n GR doet waar ze voor bedoeld is?

Organiseer onafhankelijk control en toezicht en licht een GR door op prijs, kwaliteit en effectiviteit.

Uit artikel Gemeente.Nu van 24 maart 2015.

Gezamenlijk kaders en controle versterken rol raad

“Samenwerking vermindert de vrijheid van een gemeente; samenwerken betekent immers zeggenschap delen. Ook de gemeenteraden moeten elkaar daarin gaan vinden.

Het college gaat zijn taken tezamen uitoefenen terwijl de gemeenteraden hun individuele colleges blijven controleren. Om deze controle goed te kunnen doen is niet alleen een (pro)actieve rol van de raad en een nieuw samenspel tussen raad en college nodig, maar vooral ook een samenspel van de eigen raad met de andere gemeenteraden die betrokken zijn bij de samenwerking. Gezamenlijk uitvoering betekent (deels) ook gezamenlijke kaders en controle. Alleen dan kan de raad sturen en voldoende grip houden

De raad controleert het eigen college of het gemeentebelang afdoende voor het voetlicht is gebracht in de samenwerking. De beperkte sturingsmogelijkheden van de raad richten zich op het handelen van de eigen bestuurders. Om de gemeenteraden meer sturingsmogelijkheden te geven, moeten de controle en verantwoording niet meer individueel plaatsvinden, maar moeten de raden de krachten bundelen.

Doel van de krachtenbundeling is ervoor te zorgen dat alle raden over dezelfde informatie beschikken en dat zij gezamenlijk een politieke vuist kunnen maken. Binnen het bestuur van het samenwerkingsverband, dat bestaat uit collegeleden, zal men iets moeten met politieke standpunten die in de meerderheid van de raden worden aangenomen in moties. Dit terwijl men het standpunt van een enkele raad vrij snel kan afdoen. Gezamenlijk kaders en controle versterken daarmee ook de positie van de individuele raad, al betekent het ook geven en nemen.”

Uit artikel Gemeente.Nu van 13 april 2015.

Te weinig invloed

“Frustratie raadsleden kleine gemeenten. Door samenwerkingsverbanden met buurgemeenten wordt de taak en de invloed van raadsleden uitgehold. “We gaan alleen nog over stoeptegels en lantaarnpalen.”

Uit artikel Binnenlands Bestuur van november 2013.

3.4 Rol van bestuurders

Minder tegenspraak door vereenzelvigen met organisatie

“Die bestuurders hebben na verloop van tijd de neiging om zich een beetje te vereenzelvigen met de organisatie die ze besturen (niets menselijks is ook bestuurders vreemd). Daarmee zakt de tegenspraak langzaam weg in het moeras van de dagelijkse operatie. En dus worden aanvragen om meer geld al gauw gedaan, en lopen verzoeken van een van de deelnemende gemeenten om minder weg in het moeras van gedeelde verantwoordelijkheid. Bestuurders komen terug naar hun eigen gemeente dat het toch wel heel moeilijk wordt om te bezuinigen, ook al omdat hun eigen belang meer een klein deel is van het grote belang. De doelen van de gemeenschappelijke regelingen (en dat kan bijvoorbeeld ook een shared service eenheid zijn) waren oorspronkelijk: “zorg dat het goedkoper en efficiënter gaat en (vaak) vervang lokale risico’s door collectieve risico’s”.

Uit artikel Gemeente Nu van 24 maart 2015.

3.5 Centrale vragen

Mede op basis van het voorgaande, zijn de volgende drie vragen geformuleerd:

1. Hoe kunnen de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen tot een goede samenwerking komen?
2. Hoe kan de gemeenteraad grip krijgen en houden op de gemeenschappelijke regelingen?
3. Hoe houdt de gemeenteraad voldoende invloed op de taken die gemeenschappelijke regelingen uitvoeren?

De antwoorden op deze drie vragen vindt u in de volgende hoofdstukken.

4. Goed besturen

4.1 Algemeen

Gemeenten dragen taken over aan gemeenschappelijke regelingen. Daarbij hoort een grote verantwoordelijkheid en vaak ook veel geld. Uit het vorige hoofdstuk blijkt dat de gemeenteraden zich zorgen maken over het beheersen van de gemeenschappelijke regelingen. Gemeenten willen antwoord op de volgende vragen:

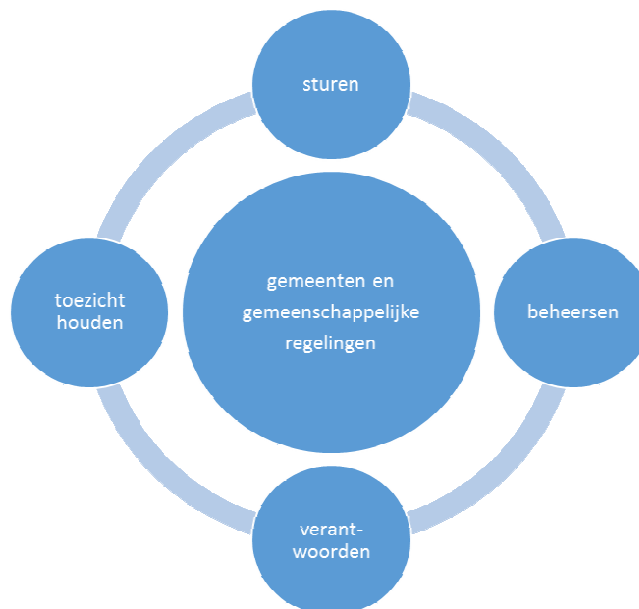
- a. Ontvangen gemeenten goede en betrouwbare informatie over de ontwikkelingen bij de gemeenschappelijke regelingen? En ook over de daarmee gemoeide kosten en behaalde doelstellingen?
- b. Wordt een integrale risicoanalyse uitgevoerd en zijn maatregelen genomen om de (financiële) risico's te beheersen?
- c. Zijn de (financiële) processen zo ingericht en voorzien met interne beheersingsmaatregelen dat de besteding van de middelen rechtmatig, effectief en efficiënt plaatsvindt?

4.2 Onderdelen van goed besturen

Goed besturen heeft te maken met processen, beleid, wetten en regels. Goed besturen gaat ook over een duidelijke rolverdeling en het behalen van de doelstellingen. Bij goed besturen gaat het samengevat om de volgende vier onderdelen:

- a. Sturen;
- b. Beheersen;
- c. Verantwoorden;
- d. Toezicht houden.

Deze vier onderdelen staan niet los van elkaar. Ze vormen een cyclus van *Plan-Do-Check-Act*. Daarbij worden resultaten geborgd. Herhaling van de stappen leidt vervolgens steeds tot verdere verbetering.

4.3 Sturen

Algemeen

Sturen is het proces waarbij de gemeente richting geeft aan het behalen van de afgesproken doelstellingen. De nadruk ligt op de te realiseren prestaties en op de planning en control. De deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling sturen op de beleidsmatige en financiële kaders van die regeling. Dit doen zij door een richtlijn of richtlijnen mee te geven. Dit is onder meer de jaarlijkse VZG-richtlijn. Daarnaast kunnen de deelnemers met de gemeenschappelijke regeling samenwerkingsafspraken maken. Op basis van de VZG-richtlijn en de eventuele samenwerkingsafspraken stelt het Algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling het meerjarenbeleidsplan op.

Samenwerkingsafspraken

Aanbevolen wordt om samenwerkingsafspraken te maken. Samenwerkingsafspraken worden ook wel Dienstverleningsovereenkomsten (Dvo's) genoemd. Deze beschrijven het opdrachtgeverschap en het opdrachtnemerschap. Een Dvo kan hetzelfde zijn voor alle deelnemende gemeenten. Maar de overeenkomst kan ook per deelnemende gemeente verschillen.

Daarom leggen de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling jaarlijks het volgende vast:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Zorg dat de antwoorden op deze 3W-vragen specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden (SMART) zijn. Maak onderscheid tussen standaard- en maatwerk en tussen wettelijke en niet-wettelijke taken.

Een samenwerkingsafpraak bevat in elk geval:

- de normen waaraan de kwaliteit van de uitvoering van de opgedragen taken moet voldoen;
- de beschreven nulsituatie;
- een beschrijving van de (jaarlijks) te behalen resultaten en de daaraan gekoppelde bekostiging;
- meetbare prestatie-indicatoren

VZG-richtlijn

Aanbevolen wordt om de zogeheten VZG-richtlijn strikt toe te passen. Los van die VZG-richtlijn kunnen gemeenten ook een bezuinigingstaakstelling voor gemeenschappelijke regelingen bepalen. Daarnaast kunnen gemeenten ook bepalen dat een gemeenschappelijke regeling meer geld zal ontvangen. Deze onderdelen staan bij hoofdstuk 6 verder beschreven.

Werken met een meerjarig beleidsplan

Een meerjarenbeleidsplan gaat over het jaar t (=begrotingsjaar) +1+ 2 +3 + 4. Het meerjarenbeleidsplan en de ontwerpbegroting wordt in het jaar t vóór 15 april ingediend.

Voor het meerjarenbeleidsplan 2017 – 2020 ziet dit er als volgt schematisch uit:

Activiteit	Tijdstip
Het dagelijks bestuur (DB) verstuurt het ontwerp meerjarenbeleidsplan voor de periode 2017 – 2020 aan de gemeenteraden	Vóór 15 april 2016
De raden van de deelnemende gemeenten geven hun zienswijze over het ontwerp-meerjarenbeleidsplan	Binnen twee maanden na toezending van het ontwerp-meerjarenbeleidsplan
Het Algemeen bestuur (AB) stelt het beleidsplan vast.	Uiterlijk op 1 juli van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor het beleidsplan is. Voor het beleidsplan 2017 -2020 is dit uiterlijk 1 juli 2016
Het Dagelijks Bestuur (DB) stuurt het beleidsplan aan de raden van de deelnemende gemeenten	Uiterlijk binnen twee weken na vaststelling van het beleidsplan door het AB

Het meerjarenbeleidsplan wordt kort en bondig opgesteld en bestaat uit de volgende onderdelen:

- bestaand beleid en beheer;
- heroverweging bestaand beleid en beheer;
- VZG-richtlijn;
- resultaat: nieuwe stand op basis van bestaand beleid en beheer;
- nieuw beleid en beheer, waarbij onderscheid wordt gemaakt in wettelijk en autonoom.

Voor het meerjarenbeleidsplan 2017 – 2020 ziet dit er als volgt uit:

Nr.	Activiteit	Begroting
a	Bedragen bestaand beleid en beheer	Begroting 2015
b	Heroverweging bestaand beleid en aanpassingen bedragen bestaand beleid en beheer + toelichting	Ontwerpbegroting 2016
c	Totaal a + b	
d	Toepassen VZG-richtlijn op totaalbedrag van c	
e	Resultaat aangepast meerjarenbeleidsplan over de jaren 2017 - 2019	
f	Bedragen opnemen van nieuw beleid en beheer, gesplitst in wettelijk en autonoom + toelichting over de jaren 2017 – 2019 + toevoegen nieuw jaar 2020	
g	Totaal e + f = nieuw meerjarenbeleidsplan	

4.4. Beheersen

Algemeen

Beheersen gaat over het stelsel van maatregelen, procedures en processen waardoor de gemeenschappelijke regeling zorgt voor het blijvend nastreven en realiseren van de vastgestelde beleidsdoelstellingen en samenwerkingsafspraken. De nadruk bij beheersen ligt op administratieve organisatie/interne controle (AO/IC), risicomangement en planning & control. Hierbij gaat het over de begroting, de meerjarenraming, de begrotingswijziging(en) en de tussentijdse rapportages.

Begroting en de meerjarenraming

Voor gemeenschappelijke regelingen is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Naast wat er in het BBV staat, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Neem in de begroting een analyse op van de laatst vastgestelde jaarrekening en het effect hiervan op de begroting. Zo is er inzicht in de actuele financiële positie.
- Neem in de begroting en meerjarenraming de bijdragen van de deelnemers op.

Begrotingswijzigingen

Het algemeen bestuur kan begrotingswijzigingen tot en met 31 oktober van het betreffende begrotingsjaar vaststellen. Zodoende kunnen de deelnemers de wijzigingen tijdig verwerken in de eigen begroting.

Aanbevolen wordt in de volgende situaties een begrotingswijziging op te stellen:

- Als er sprake is van een belangrijke beleidswijziging en/of het betreffende programmabedrag niet toereikend is;
- Als de bijdrage van de deelnemende gemeenten verhoogd moet worden.
- Als de bijdrage van de deelnemers in het begrotingsjaar niet omhoog moet, maar de wijziging wel tot gevolg heeft dat de structurele lasten in de begroting van het volgende jaar en/of volgende jaren omhoog gaan en daardoor tot hogere bijdragen leiden voor de deelnemers;
- Als een onttrekking en/of toevoeging aan een reserve plaatsvindt.

Tussentijdse rapportage(s)

Gemeenschappelijke regelingen kunnen via tussentijdse rapportages de deelnemers regelmatig informeren.

Voor de tussentijdse rapportage zijn de volgende aanbevelingen:

- Stel een rapportage op als er belangrijke afwijkingen zijn ten opzichte van de samenwerkingsafspraken.
- Stel een rapportage op als er belangrijke ontwikkelingen voor de opdrachtgever zijn.
- Stel geen rapportage op als genoemde ontwikkelingen en afwijkingen er niet zijn. Het uitgangspunt is: geen bericht is goed bericht.

Informatieplicht

Het college van Burgemeester en Wethouders heeft een informatieplicht naar de gemeenteraad. Dit gebeurt via de paragraaf verbonden partijen in de begroting en in het jaarverslag en daarnaast op basis van tussentijdse rapportage(s).

Verder kan de actieve informatievoorziening plaatsvinden door het collegelid dat in een gemeenschappelijke regeling als lid van het Algemeen bestuur optreedt. Bij raads- en gemengde regelingen is het AB-lid uit eigen beweging inlichtingen verschuldigd aan de raad die hem heeft aangewezen. Bij collegeregelingen geldt de informatieplicht naar het college en de raad. Een lid van de raad kan het college of de burgemeester mondeling of schriftelijk vragen stellen.

Voor de informatieplicht worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Neem op de raadsagenda het punt 'informatie uit gemeenschappelijke regelingen' op;
- Werk met GR-nieuwsbrieven aan de gemeenteraad;
- Organiseer (regionale) raadsledenbijeenkomsten.

Begeleidingscommissie

Er wordt aanbevolen om vanuit de ambtelijke organisatie te werken met een begeleidingscommissie voor gemeenschappelijke regelingen van categorie 1 en 2. Deze begeleidingscommissie geeft advies aan de deelnemers over het meerjarenbeleidsplan, de begroting, begrotingswijzigingen, de tussentijdse rapportage(s) en de jaarstukken. Daarnaast vormt deze begeleidingscommissie ook een klankbord voor de gemeenschappelijke regeling.

Voor de begeleidingscommissie zijn er de volgende aanbevelingen:

- Stel een ambtelijke begeleidingscommissie in die bestaat uit minimaal vier personen die de deelnemers vertegenwoordigen.
- Kies in ieder geval voor twee vakinhoudelijke beleidsmedewerkers en twee financieel beleidsmedewerkers.

4.5 Verantwoorden

Algemeen

De gemeenschappelijke regeling moet zich verantwoorden over alle opgedragen taken. Het gaat dan over de realisatie van de doelstellingen en de samenwerkingsafspraken. Verder gaat het om inzicht in de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid.

Het bestuursorgaan (gemeenteraad of college) dat een lid van het AB heeft aangewezen, kan dit lid ter verantwoording roepen voor het door hem gevoerde bestuur in het AB. Wordt in de gemeenschappelijke regeling bijvoorbeeld in afwijking van het 'eigen beleid' besloten of draagt een lid het standpunt van zijn bestuursorgaan niet goed uit, dan kan hij daarvoor ter verantwoording worden geroepen.

Het algemeen bestuur legt verantwoording af aan de gemeenteraad door de jaarstukken. Op deze jaarstukken is het BBV van toepassing. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Ook een periodieke toetsing en beoordeling van de kwaliteit van de diensten, organisatie en kostenniveau mag als verantwoording gebruikt worden.

Jaarstukken

Voor de jaarstukken zijn er de volgende aanbevelingen:

- Voeg bij de jaarstukken de controleverklaring en het verslag van bevindingen;
- Maak een analyse van het resultaat, waarbij er onderscheid is tussen het structurele en incidentele resultaat;
- Vermeld of de afgesproken prestatie-indicatoren wel of niet gehaald zijn;
- Neem de financiële bijdrage per gemeente op.

Onderzoek

Over het uitvoeren van onderzoek zijn er de volgende aanbevelingen:

- Voer één onderzoek per raadsperiode uit.
- Voer een doelmatigheid- en doeltreffendheidonderzoek uit voor de gemeenschappelijke regelingen die zijn ingedeeld in de categorieën 1 en 2.
- Laat dit onderzoek uitvoeren door Rekenkamers uit de deelnemers;
- Laat de GR instemmen met de planning van het onderzoek.
- Zorg voor borging van dit onderzoek. Het VZG-bestuur kan toezien op het uitvoeren van dit onderzoek.

4.6 Toezicht houden

De gemeenteraad voert de controlerende taak uit. Voor de toezichthoudende taak volgen de volgende aanbevelingen:

- Maak voor het vaststellen van de jaarstukken een afzonderlijk voorstel; Laat de bestemming van het rekeningresultaat geen deel uitmaken van het voorstel tot vaststelling van de jaarstukken, maar maak daarvoor een apart voorstel;
- Maak afspraken over reservevorming in relatie tot het rekeningresultaat.

5. De rollen

5.1 Algemeen

In de samenwerking tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zijn er diverse spelers. Die spelers hebben rollen. Dat is in dit hoofdstuk nader beschreven.

5.2 Gemeenteraad

Rol: vaststellen van beleid, vaststellen van de begroting en controlerend.

De raad stelt het beleid en de begroting vast. De raad controleert ook of de overgedragen taken goed worden uitgevoerd. De uitvoering van deze taken ligt bij het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. De raad stelt de bevoegdheden en het takenpakket vast, als de raad deelnemer is in de gemeenschappelijke regeling. Ook wijst de raad de vertegenwoordigers in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling aan als de raad deelnemer is in de gemeenschappelijke regeling. Als de raad geen deelnemer is in de gemeenschappelijke regeling heeft de raad een controlerende rol over de uitvoering door het college c.q. de burgemeester. Dit betekent dat als de raad geen deelnemer is, de raad ook niet betrokken is bij de invulling van het opdrachtgeverschap.

De raad heeft onder andere de volgende bevoegdheden:

- Vaststellen begroting van de gemeente;
- Zienswijzen inbrengen over concept meerjarenbeleidsplan en concept begroting van de gemeenschappelijke regeling;
- Controlerende taak;
- Recht van informatie;
- Motie en amendement.

5.3 College van Burgemeester en Wethouders

Rol: voorbereidend en uitvoerend.

Het college vormt het bestuur van de gemeente. De taak van het college is om beslissingen voor de gemeenteraad over gemeenschappelijke regelingen voor te bereiden en uit te voeren. Het college dient de raad actief in te lichten over de uitvoering van taken door de gemeenschappelijke regelingen.

5.4 Algemeen bestuur gemeenschappelijke regeling

Rol: vertegenwoordiging gemeente en verantwoording afleggen.

Het Algemeen bestuur is het hoogste orgaan binnen de gemeenschappelijke regeling.

Het Algemeen bestuur vertegenwoordigt de deelnemende gemeenten en legt verantwoording af aan de gemeenteraad van de deelnemende gemeenten. Het Algemeen bestuur heeft binnen de regeling alle bevoegdheden die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen.

Het Algemeen bestuur kan alle bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur behalve als de aard van de bevoegdheid zich tegen delegatie verzet. De volgende bevoegdheden van het algemeen bestuur zijn niet overdraagbaar:

- Het aanwijzen van een voorzitter en zijn plaatsvervanger en de overige leden van het dagelijks bestuur;
- Het benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur of zijn waarnemer;
- Het vaststellen van de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken;
- Het vaststellen van een reglement van orde;
- Het vaststellen van de Financiële verordening en Controle verordening;
- Het vaststellen van een verordening over de rechtspositie van het personeel van de gemeenschappelijke regeling;
- Het vaststellen van een verordening tot instelling van een bezwarencommissie en de verordening voor de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht;
- Het doen van voorstellen tot wijziging, toetreding, uittreding en opheffing van de gemeenschappelijke regeling;

- Het vaststellen van een directiestatuut;
- Het instellen van commissies als bedoeld in artikel 24 en 25 van de Wgr.

5.5 Dagelijks bestuur gemeenschappelijke regeling

Rol: besturend, uitvoerend en verantwoording aflegend

Het dagelijks bestuur voert onder andere taken uit die aan de gemeenschappelijke regeling zijn opgedragen. Het dagelijks bestuur bestuurt het openbaar lichaam. Het dagelijks bestuur legt verantwoording af aan het algemeen bestuur.

De taak van het dagelijks bestuur is:

- Het uitvoeren van alle taken/bevoegdheden die op grond van de in de regeling genoemde wetten en algemeen verbindend voorschriften aan de colleges van Burgemeester en Wethouders toekomen.
- Het beheer van eigendommen en geldmiddelen van de regeling.
- Het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht of bezit
- Het houden van een voortdurend toezicht op het beheer en de exploitatie van de regeling, ook op al wat de regeling aangaat, waaronder de zorg voor de archiefbescheiden.
- Het benoemen, schorsen en ontslaan van personeel met uitzondering van de directeur en diens waarnemer.
- Het behartigen van de belangen van de regeling bij andere overheidslichamen en instellingen, diensten of personen, waarmee contact voor de regeling van belang is.
- Actief inlichtingen verstrekken aan het algemeen bestuur.

5.6 Voorzitter gemeenschappelijke regeling

Rol: vertegenwoordiging gemeenschappelijke regeling.

De voorzitter van de gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigt de gemeenschappelijke regeling.

5.7 Begeleidingscommissie van de gemeente en de gemeenschappelijke regeling

Rol: klankbord, vraagbaak, adviserend en controlerend

De begeleidingscommissie is een ambtelijke commissie voor gemeenschappelijke regelingen van categorie 1 en 2. Deze commissie wordt op verzoek van de gemeenschappelijke regelingen ingevoerd met als doel een inhoudelijke en financiële afstemming en geeft de gemeenschappelijke regeling het hun gevraagde (ambtelijke) klankbord.

De taak van begeleidingscommissie is:

- klankbord en vraagbaak voor de gemeenschappelijke regeling;
- adviserend en controlerend voor de deelnemers.

6. VZG-richtlijn

6.1 Algemeen

De werkgroep kreeg ook de opdracht naar de VZG-richtlijn te kijken. De werkgroep sprak hierover met het merendeel van de GR'en (tweemaal), de hoofden Financiën van de gemeenten en de portefeuillehouders Financiën van de gemeenten. De conclusies hiervan staan hieronder beschreven.

6.2 VZG-richtlijn

Voor 2009 was er regelmatig discussie over de VZG-richtlijn. Dit kwam vooral omdat de methodiek van berekenen regelmatig veranderde. Sinds 2009 past de VZG een vaste methode toe. Daardoor is er inmiddels geen discussie meer over de berekening. De richtlijn is algemeen geaccepteerd en gaat evenals bij het Rijk uit van de prijsmutatie van het Bruto Binnenlands Product. Dit maakt de richtlijn ook goed controleerbaar omdat dit gegeven jaarlijks in de septembercirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staat. De VZG-richtlijn is feitelijk de jaarlijkse aanpassing aan de inflatie..

Berekening

Voor het begrotingsjaar (t) wordt uitgegaan van de prognose voor het daaraan voorafgaande jaar (t-1) welke gepubliceerd wordt in september daaraan voorafgaand (t-2). Voorbeeld: de richtlijn voor 2015 is de prognose voor 2014 welke is gepubliceerd in september 2013. Dit is volgens de werkgroep een goede en duidelijke werkwijze.

Aanpassingen in begroting gelden niet als bezuiniging

Nu kan het zijn dat door specifieke omstandigheden of gebeurtenissen de begroting van een gemeenschappelijke regeling hoger is dan de VZG-richtlijn toestaat. GR'en moeten dit dan verwerken in een afzonderlijke begrotingswijziging en voorleggen aan de deelnemers. Op basis van de reacties van de deelnemers stelt het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling vervolgens de begroting vast. Dit kan tot gevolg hebben dat de begroting naar beneden gaat. Dit noemt men dan vaak een bezuiniging bij de gemeenschappelijke regeling. Maar deze 'aanpassing' telt niet mee in de bezuinigingen zoals hierna onder 'bezuinigingsrichtlijn' is opgenomen.

6.3 Bezuinigingsrichtlijn

Deze richtlijn valt volgens de werkgroep nadrukkelijk niet onder de VZG-richtlijn. De bezuinigingsrichtlijn is aan de orde als een aantal jaren lang de algemene uitkeringen uit het gemeentefonds afnemen. Dit betekent dat de gemeenten minder inkomsten hebben. Dit vertalen gemeenten dan door naar een gewenste afname van de kosten bij gemeenschappelijke regelingen. Op deze wijze dragen de gemeenschappelijke regelingen op evenredige wijze bij aan het begrotingsevenwicht bij de gemeenten (lees deelnemers).

Berekening

Bij het berekenen wordt gekeken naar de procentuele daling. Het gaat dan om de procentuele daling van de algemene uitkeringen van de gemeenten van het vorige begrotingsjaar (jaar t -1) ten opzichte van de uitkeringen in het voorgaande begrotingsjaar (jaar t-2). Voorbeeld: de richtlijn voor 2015 is de procentuele daling van de algemene uitkeringen in 2014 ten opzichte van 2013.

Procedureel

Procedureel gezien zou het bestuur van een gemeenschappelijke regeling een dergelijke bezuiniging eigenlijk zelf moeten vaststellen. Maar de verwachting is dat het voor het bestuur lastig is om zelf over deze bezuiniging te beslissen. Zij staan immers ook voor de uitvoering van de afgesproken taken. Om die reden is de huidige procedure effectiever: het bestuur van de VZG stelt de bezuiniging vast op voorstel van de portefeuillehouders Financiën. GR'en krijgen vervolgens de opdracht dit door te voeren in hun begroting

Als een gemeenschappelijke regeling in een bepaald jaar meer bezuinigt dan de bezuinigingsrichtlijn, kan de GR dit meerdere inbrengen in (een) volgend(e) jaar/jaren. Let op: deze bezuiniging mag niet verward worden met de 'bezuiniging' die soms nodig is om aan de VZG-richtlijn te voldoen (zie onder VZG-richtlijn).

6.4 Reservevorming

In de diverse gesprekken ging het regelmatig over reservevorming. Een deel van de gemeenten vindt dat hierover beperkingen staan in de richtlijnen van de VZG. Dit is echter sinds een aantal jaren niet meer zo. In z'n algemeenheid is er wel behoefte aan zo'n richtlijn. Om die reden wordt aanbevolen om reservevorming uit batige saldi beperkt toe te staan. Het advies is om hiervoor de norm gebruiken die in het verleden gold. Die norm was 5% van de jaaromzet van de desbetreffende gemeenschappelijke regeling. Deze norm dekt dan het totaal van alle vormen van reservevorming af. Het meerdere van de 5% moet worden uitgekeerd aan de deelnemers. Negatieve exploitatiesaldi moeten in eerste instantie hieruit worden afgedekt. Als daarmee het totaal van de reserves is opgebruikt, komt het restant ten laste van de deelnemers.

7. Paragraaf verbonden partijen

7.1 Algemeen

In dit hoofdstuk staat vermeld welke informatie de paragraaf verbonden partijen moet bevatten. Eerst wordt vermeld wat staat in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarna volgt een uitgebreider overzicht van welke informatie aanbevolen wordt om in de paragraaf op te nemen.

7.2 BBV

In artikel 15 BBV staat het volgende over de paragraaf verbonden partijen

1. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die in de begroting staan;
 - b. de beleidsvoornemens over verbonden partijen;
 - c. de lijst van verbonden partijen.
2. In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:
 - a. de naam en de vestigingsplaats;
 - b. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
 - c. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - d. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - e. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.

7.3 Op te nemen informatie

Aanbevolen wordt in de lijst van verbonden partijen de volgende informatie op te nemen:

- a. Naam en vestigingsplaats
- b. Juridische grondslag
 1. rechtsvorm
 2. datum ingang
 3. uittreding (protocol, consequenties)
- c. Doel / openbaar belang
- d. Publiek belang
- e. Activiteiten
 1. beleidsvoorbereidend of beleidsvormend orgaan
 2. relatie met programma in de begroting / jaarverslag
 3. algemene omschrijving van de activiteiten
- f. Ontwikkelingen
- g. Deelnemende gemeenten
- h. Bestuurlijk belang
 1. voorzitter (naam en gemeente)
 2. deelname aan AB vanuit gemeente
 3. deelname aan DB vanuit gemeente
 4. portefeuillehouder binnen college gemeente
- i. Financieel belang
 1. jaarlijkse bijdrage vanuit gemeente
 2. jaarlijkse bijdrage als percentage van begroting gemeente
 3. verdeelsleutel deelnemers
 4. afspraken t.a.v. P&C-cyclus
- j. Vermogen
- k. Resultaat

8. Communicatie en implementatie

8.1 Algemeen

Een goede borging is nodig om te komen tot een effectieve aanpak voor een goede samenwerking tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Daarvoor moet de aanpak zorgvuldig geïmplementeerd worden. Om dit te bereiken is effectieve communicatie over de aanpak nodig met de diverse betrokkenen.

8.2 Doelen

Dit communicatie- en implementatieplan heeft de volgende doelen:

- doelgroepen zijn goed geïnformeerd over de nieuwe aanpak;
- doelgroepen zijn bereid om de aanbevelingen en acties over te nemen;
- doelgroepen voeren de aanbevelingen door in de praktijk;
- de doelgroepen reageren naar aanleiding van ervaringen in de praktijk, zodat dit kan leiden tot eventuele bijstelling van de aanpak.

8.3 Werkwijze

De werkwijze van communicatie en implementatie is gericht op direct contact over de aanpak. Deze insteek wordt gekozen omdat op die manier gereageerd kan worden op wat de diverse partijen van de aanpak vinden en hoe ze ermee omgaan. Verwacht wordt dat op die manier de aanbevelingen beter onder de aandacht komen. Zo wordt voorkomen dat de het alleen blijft bij een theoretisch rapport.

De werkgroep die dit rapport heeft opgesteld, zal zelf een actieve rol spelen bij de implementatie. Dit doet de werkgroep in opdracht van het VZG-bestuur.

8.4 Stappen

Hieronder staan de te volgen stappen van de communicatie en implementatie.

Stap 1 Vaststellen rapport

Aanbieden concept-rapport aan VZG-bestuur. VZG-bestuur stelt het rapport vast.

Stap 2 Informeren

Na instemming VZG-bestuur, wordt het rapport verzonden aan:

Alle Zeeuwse gemeenten:

- Gemeenteraden;
- Colleges van Burgemeester en Wethouders;
- Hoofden financiën en controllers.

Alle GR-en:

- Besturen;
- Contactpersonen.

Stap 3 Implementeren

Werving leden begeleidingscommissie

Leden (twee-tallen) uit de werkgroep gaan in overleg met:

- de leden van de begeleidingscommissies;
- de hoofden financiën / controllers
- raadsgriffiers
- gemeenteraadsleden via regionale bijeenkomsten (optioneel)

Stap 4 Eerste evaluatie

Planning: januari/februari 2017

Bijeenkomst organiseren met de begeleidingscommissies over toepassing van het rapport en de aanbevelingen in de praktijk. Werkt de aanpak? Waar loopt men tegenaan? Deze vragen worden ook besproken met (kring van) raadsgriffiers.

Deze stap leidt tot een eerste evaluatie van het rapport. Deze evaluatie wordt met het VZG-bestuur besproken.

Stap 5 Tweede evaluatie

Planning: januari/februari 2018

Na de begroting 2017 en de jaarrekening 2016 weer een evaluatiebijeenkomst organiseren met de begeleidingscommissies over toepassing van het rapport en de aanbevelingen in de praktijk. Werkt de aanpak? Waar loopt men tegenaan? Deze vragen worden ook besproken met (kring van) raadsgriffiers.

Deze stap leidt tot een tweede evaluatie van het rapport. Deze evaluatie wordt aangeboden en besproken met het VZG-bestuur.

BIJLAGEN

Bijlage A

Overzicht gemeenschappelijke regelingen in Zeeland

Gemeenschappelijke regeling	Soort regeling
Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) *	Raad en college
Gemeenschappelijke regeling Gezondheidsdienst Zeeland (GGD) *	Raad en college
Zeeland Seaports	Provinciale staten, gedeputeerde staten, raad en college
Dethon	Raad en college
Betho	College
RUD Zeeland *	Gedeputeerde staten en college
SaBeWa Zeeland	DB waterschap en college
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	Raad en college
Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen / Middelburg	Raad en college
Orionis Walcheren	Raad en college
Zeeuwse Muziekschool	Raad en college
GR Samenwerking De Bevelanden	College
Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)	Raad en college
GR Leerplicht en RMC functie Oosterschelderegio	College
Zeeuws Archief	Rijk en college
GR Milieutaken Middelburg / Vlissingen	College
Collectief vervoer gehandicapten Zeeuws-Vlaanderen	Raad
Gemeenschappelijke reinigingstaak Borsele / Goes	Raad en college
GR Samenwerking ICT Etten-Leur / Tholen	College
Regeling Platform Wonen Zeeuws-Vlaanderen	Raad
Bestuurdersoverleg Regionaal Onderwijsgebied Walcheren	Raad en college
Natuur- en recreatieschap De Gevelingen	Gedeputeerde staten, raad en college

Per 1 juni 2015

*Deze gemeenschappelijke regelingen zijn wettelijk voorgeschreven. Gemeenten zijn verplicht deel te nemen en kunnen niet uittreden. Over zowel de verantwoordelijkheid van de burgemeester t.a.v. de regionale veiligheid en de publieke gezondheid, alsmede de speelruimte van de gemeenten bij deze regelingen zal bij de verdere uitwerking invulling worden gegeven, waarbij ook aandacht besteed zal worden aan de door het Rijk ingestelde inspecties.

Bijlage B

Indeling naar categorieën

Niet elke GR is hetzelfde. De aanbevelingen over goed bestuur kunnen meer of minder relevant zijn. Dit verschilt naarmate het politiek-bestuurlijke en financieel belang van een GR groter of kleiner is. Maatwerk is uiteindelijk met meest effectief en ook het meest efficiënt. De GR-en zijn in drie categorieën ingedeeld op basis van de volgende criteria

- politiek bestuurlijk;
- financieel belang;
- risico's.

Jaarlijks zal het VZG-bestuur op advies van de werkgroep VZG-richtlijn de categorie-indeling vaststellen. Grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden vallen buiten deze indeling. Voor de GR-en uit de categorie 1 en 2 verricht de begeleidingscommissie werkzaamheden en voor de GR-en uit de categorie 3 is dat de huidige toetsgemeente.

Naam gemeenschappelijke regeling	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3
Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	X		
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	X		
Zeeland Seaports	X		
Dethon	X		
Betho	X		
Orionis Walcheren	X		
RUD Zeeland		X	
SaBeWa Zeeland		X	
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)		X	
Zeeuwse Muziekschool		X	
GR. Samenwerking De Bevelanden		X	
Samenwerking Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)		X	
GR Leerplicht en RMC functie Oosterschelderegio		X	
Collectief vervoer gehandicapten Zeeuws-Vlaanderen		X	
Zeeuws Archief			X
GR Milieutaken Middelburg / Vlissingen			X
Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen / Middelburg			X
Gemeenschappelijke reinigingstaak Borsele – Goes			X
GR. Samenwerking ICT Etten-Leur – Tholen			X
Regeling Platform Wonen Zeeuws-Vlaanderen			X
Bestuurdersoverleg Regionaal Onderwijsgebied Walcheren			X
Natuur- en recreatieschap De Grevelingen			X

Bijlage C

Afwegingskader samenwerkingsvormen

Bij verbonden partijen gaat het om samenwerking tussen gemeenteraden en/of tussen colleges en/of tussen burgemeesters. Al dan niet met anderen. Samenwerking kan tot stand komen via het publiekrecht of via het privaatrecht. De mogelijkheden en argumenten voor wel of niet samenwerking zijn hier op een rijtje gezet evenals een afwegingskader.

A . Publiekrechtelijk samenwerking

Publiekrechtelijke samenwerking kan plaatsvinden op basis van een publiekrechtelijk convenant en op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Binnen de Wgr zijn verschillende vormen van samenwerking mogelijk.

1. regeling met openbaar lichaam.

Een openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid, kan worden aangegaan door zowel raad, college als burgemeester, heeft een gelaagd bestuur en kan bevoegdheden van de gemeenten overnemen.

2. regeling met een gemeenschappelijk orgaan.

Een gemeenschappelijk orgaan beschikt niet over een zelfstandige rechtspersoonlijkheid

3. een bedrijfsvoeringorganisatie

Een bedrijfsvoeringorganisatie heeft rechtspersoonlijkheid , wordt aangegaan door colleges en heeft alleen uitvoeringstaken.

B . Privaatrechtelijk samenwerking binnen de mogelijkheden van het Burgerlijk wetboek

1. Privaatrechtelijk convenant

In een convenant worden afspraken tussen partijen vastgelegd, zowel op inhoudelijk als op procedureel vlak. Het aangaan van een convenant valt niet onder art. 160 Gemeentewet.

Een convenant is in feite een 'herenakkoord'. Dat kan anders zijn als er wel bindende (beleids) afspraken worden gemaakt.

2. Vennootschap (NV en BV)

Vennootschappen zijn privaatrechtelijke organisaties. Naamloze vennootschappen zijn organisaties met verhandelbare aandelen. Bij besloten vennootschappen gaat het over aandelen op naam.

3. Stichtingen

Een stichting is een privaatrechtelijke rechtspersoon. Een stichting kent een ideëel doel en kan geen uitkeringen doen aan de bestuursleden.

4. Vereniging, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij.

De vereniging wordt opgericht bij notariële akte. De gezamenlijke leden kiezen en controleren het verenigingsbestuur uit hun midden. Ieder lid is hoofdelijk aansprakelijk. De Algemene ledenvergadering (ALV) bepaalt het beleid van de vereniging. De coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij zijn bijzondere vormen van verenigingen.

5. De Vennootschap onder firma (VOF)

De vennoten voeren onder een gemeenschappelijke naam een bedrijf uit. De VOF wordt aangegaan bij notariële of onderhandse akte, waarin tevens het in en uittreden wordt geregeld.

6. De Commanditaire vennootschap (CV)

Een CV is een maatschapvorm waarbij alle vennoten een inbrengplicht hebben.

7. De Maatschap

De maatschap kent geen afgescheiden vermogen. Deze vorm wordt alleen gebruikt door natuurlijke personen en verdient in dit kader geen speciale uitwerking.

8. PPS-constructies

Een Publiek Private Samenwerking (PPS) is een samenwerkingsverband, waarbij één of meer overheden en een of meer private partijen samenwerken ter realisering van een onderling overeengekomen doelstelling. Een PPS constructie kan in velerlei juridische entiteiten vorm krijgen.

Waarom vindt samenwerking plaats, welke belangen spelen bij samenwerking een rol?

Het aangaan van een samenwerkingsverband komt voort uit het gezamenlijk willen behartigen van het algemeen belang of publieke taken met een financiële component. Wederzijds vertrouwen en de bereidheid tot samenwerking zijn van essentieel belang. Bestuurlijke en financiële belangen geven de doorslag en die kunnen bestaan uit:

- *risicospreiding*. Risico's worden met andere partijen gedeeld
- *efficiency voordeel*. Samenwerking kan een stuk efficiënter zijn dan ieder afzonderlijk
- *kennis voordeel*. Grotere verbanden kunnen meer specifieke kennis en expertise leveren
- *katalysatorfunctie*. Samenwerking brengt processen op gang die anders moeilijk van de grond komen.
- *gemeentegrensoverschrijdende problematiek*.

Motieven om niet samen te werken

Motieven die er voor kunnen pleiten om niet samen te werken kunnen bestaan uit:

- het volledig zelf willen houden van zeggenschap;
- het voorkomen van een dubbelrol van opdrachtgever en opdrachtnemer;
- het houden van grip op controle en uitvoering.
- Behoud van identiteit.

Vrijwillig of verplicht

Samenwerking binnen een gemeenschappelijke regeling is als regel een vorm van vrijwillige samenwerking tussen gemeenten, met de provincie, waterschappen en/of met het rijk. In enkele gevallen is samenwerking via een gemeenschappelijke regeling wettelijk verplicht.

Privaatrechtelijke of publiekrechtelijke samenwerking

Nu de mogelijke vormen van samenwerking in beeld zijn gebracht, komt aan de orde de vraag welk toetsingskader kan worden aangehouden bij de keus voor de ene of de ander vorm van samenwerking.

1. de aard van de samenwerking

Bij samenwerking op grond van de Wgr staat voorop dat publiekrechtelijke taken via een publiekrechtelijke verbonden partij tot stand komt en is sprake van samenwerking tussen overheidsorganen

Samenwerken met particulieren brengt mee dat gekozen moet worden voor privaatrechtelijke samenwerking.

2. welke verantwoordelijkheden

Bij samenwerking op grond van de Wgr is sprake van het op- en/of overdragen van taken aan anderen. In die zin blijven de deelnemende overheidsinstanties in financiële zin verantwoordelijk voor de werkzaamheden van het samenwerkingsverband. Deelnemers houden grip op de werkzaamheden.

Bij privaatrechtelijke samenwerking is de financiële verantwoordelijkheid beperkt tot de ter beschikking gestelde bedragen, de omvang van de deelname. Het gaat hier om besturen op afstand.

3. grip op de samenwerking of besturen op afstand

Bij samenwerking op grond van de Wgr gaat het om aansturing, beheer, toezicht en informatie. De overheidsorganen blijven indirect verantwoordelijk voor het beleid van het samenwerkingsverband. Bij samenwerking op grond van het BW gaat het om besturen op afstand.

4. recht van toepassing

Op publiekrechtelijke verbonden partijen is het bestuursrecht van toepassing. Dat zijn onder meer van toepassing de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, de Wet openbaarheid van bestuur e.d.

Procedure

Het aangaan van een privaatrechtelijke verbonden partij is op grond van de Gemeentewet een bevoegdheid van het college. Het college kan de samenwerking pas aangaan nadat de gemeenteraad vooraf in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken (160, lid 2 Gemeentewet). Het collegebesluit behoeft de goedkeuring van gedeputeerde staten. (160 lid 3, Gemeentewet). De goedkeuring kan alleen worden onthouden als de samenwerking in strijd is met het recht of het algemeen belang.

Het college en de burgemeester behoeven de goedkeuring van de raad in het geval besloten wordt tot het aangaan van samenwerking op grond van de Wgr. Gemeenten houden een register bij van regelingen waarin wordt deelgenomen.

Bijlage D

ZEEUWS MODEL GEMEENSCHAPPELIJKE REGLINGEN 2015

1. Algemeen
2. Modelregeling GR na wijziging WGR
3. Modelregeling Bedrijfsvoering

1. ALGEMEEN

Wat is er gewijzigd in de WGR per 1 januari 2015 ?

Op 1 januari 2015 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen(WGR) in werking getreden. Met deze nieuwe regeling zijn een aantal wijzigingen aangebracht, die gevolgen hebben voor de in 2009 opgestelde model-gemeenschappelijke regeling. De modelregeling is hier op aangepast. Er worden vier wijzigingen doorgevoerd in de planning en control cyclus die tevens de positie van de algemene besturen van de deelnemers (gemeenteraden, provinciale staten of algemeen bestuur van het waterschap) versterken. Het gaat om de volgende veranderingen:

- het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan en het bestuur van de bedrijfsvoering organisatie moeten de algemene en financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar uiterlijk voor 15 april (was 1 april) aanbieden aan de raden van de deelnemende gemeenten, zodat deze informatie beschikbaar is tijdens de behandeling van de voorjaarsnota;
- de jaarrekening, met verslag van de accountant, moet eveneens uiterlijk voor 15 april worden aangeboden aan de raden;
- de termijn waarbinnen de raad een zienswijze kan indienen op de ontwerpbegroting van een samenwerkingsverband wordt met twee weken verlengd naar acht weken. De vastgestelde begroting van het samenwerkingsverband moet daarom uiterlijk op 1 augustus toegezonden worden aan de provincie (is nu nog 15 juli); en lokale rekenkamers en rekenkamercommissies krijgen meer mogelijkheden om onderzoek te doen naar samenwerkingsverbanden die krachtens de Wgr zijn ingesteld. Rekenkamercommissies krijgen dezelfde onderzoeksbevoegdheden die rekenkamers al hebben. Daarnaast geldt dat het criterium om een onderzoek in te stellen naar private samenwerkingsverbanden (belang van 50% of meer) wordt uitgebreid. Straks geldt dat een rekenkamer(commissie) onderzoeksbevoegdheid heeft zodra het belang van alle deelnemende gemeenten de grens van 50% overschrijdt. In het rapport is hier een voorstel over opgenomen.

De bedrijfsvoering organisatie(BVO) wordt geïntroduceerd. De BVO is een nieuwe samenwerkingsvorm in de WGR. Het is een vorm van samenwerking met een ongeleed bestuur en rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat er maar één bestuursorgaan is, net als bij het gemeenschappelijk orgaan. De BVO kan worden ingesteld voor: 'ondersteunende processen en uitvoeringstaken'. Hiermee wordt gedoeld op bedrijfsvoerings- en eenvoudige uitvoerende taken, zonder beleidsmatige afwegingen. Bij twijfel over de omvang van specifieke taken dan wel bij de afweging om te kiezen voor een "groeimodel" zal om deze reden toch gekozen moeten worden voor de "traditionele" GR. De rechtspersoonlijkheid betekent dat de BVO zelfstandig aan het rechtsverkeer kan deelnemen. Omdat de structuur van de BVO wezenlijk anders is dan de andere samenwerkingsvormen, is hiervoor een aparte modelregeling opgesteld.

Met deze wetswijziging worden veranderingen doorgevoerd die voor bestaande regelingen kunnen leiden tot de verplichting tot aanpassing van de regeling vóór 1 januari 2016. Het gaat om de volgende drie wijzigingen:

- het bestuur van een openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan kan niet langer zelf besluiten tot verandering van de overgedragen bevoegdheden. In het vervolg moet dit altijd door de deelnemers worden besloten via een wijziging van de gemeenschappelijke regeling;
- de constructie waarbij het aantal leden van het dagelijks bestuur identiek is aan of een meerderheid vormt van het aantal leden van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, is niet langer toegestaan, tenzij het een openbaar lichaam tussen burgemeesters van zes gemeenten of minder betreft; en
- bij een openbaar lichaam, dat uitsluitend is ingesteld door gemeenteraden, is het niet langer toegestaan dat leden van het college zitting nemen in het algemeen bestuur.

2. ZEEUWS MODELREGELING NA WIJZIGING WGR

INHOUDSOPGAVE

Preambule

Hoofdstuk 1: Algemene Bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Artikel 2: Openbaar lichaam of Gemeenschappelijk Orgaan

Artikel 3: Doel/missie

Artikel 4: Bestuursorganen

Hoofdstuk 2: Belang, taken en bevoegdheden

Artikel 5: Belang

Artikel 6: Taken en bevoegdheden

Artikel 7: Bezwaar en beroep

Artikel 8: Klachtrecht

Hoofdstuk 3: Het algemeen bestuur

Artikel 9: Samenstelling

Artikel 10: Bevoegdheden

Artikel 11: Werkwijze

Artikel 12: Besloten vergadering

Hoofdstuk 4: Het dagelijks bestuur

Artikel 13: Samenstelling

Artikel 14: Einde lidmaatschap

Artikel 15: Werkwijze

Artikel 16: Taak

Hoofdstuk 5: De voorzitter

Artikel 17: Benoeming en taak

Hoofdstuk 6: De directeur

Artikel 18: Functie, benoeming en taak

Hoofdstuk 7: Inlichtingen, verantwoording en ontslag

Artikel 19: Intern

Artikel 20: Informatieverstrekking door het algemeen en dagelijks bestuur

Artikel 21: Informatieverstrekking door individuele leden van het algemeen bestuur

Artikel 22: Bekendmaking

Artikel 23: Inwerkingtreding

Hoofdstuk 8: Het personeel

Artikel 24: Personeel

Hoofdstuk 9: Het (meerjaren)beleidsplan en het beleidsverslag

Artikel 25: (Meerjaren)beleidsplan en beleidsverslag

Hoofdstuk 10: Financiële bepalingen

Artikel 26: Begrotingsprocedure

Artikel 27: Bijdrage van de gemeenten

Artikel 28: Reserve

Artikel 29: Jaarstukken

Hoofdstuk 11 Het archief

Artikel 30: Archief

Hoofdstuk 12: Toetreding, uittreding, wijziging, geschillen ontbinding en liquidatie

Artikel 31: Toetreding, uittreding

Artikel 32: Wijziging

Artikel 33: Geschillen

Artikel 34: Ontbinding en liquidatie

Hoofdstuk 13: Slotbepalingen

Artikel 35: Overgangsbepaling

Artikel 36: Inwerkingtreding

Artikel 37: Slotbepaling

Artikel 38: Evaluatie

Artikel 39: Titel

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

De raden, de colleges en de burgmeesters van de gemeenten ieder voor zover zij bevoegd zijn;

Overwegende dat op het gebied vansamenwerking tussen gemeenten in de regio geboden is;

Gehoord de gemeenteraad op

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeentewet en de

Besluiten:

aan te gaan de volgende gemeenschappelijke regeling:

HOOFDSTUK 1: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

1. Deze regeling verstaat onder:
 - a) de (*naam GR...*): het openbaar lichaam, als bedoeld in artikel 2;
 - b) gemeenten: de bij de regeling deelnemende gemeenten i.c.
 - c) gemeentebesturen: de gemeenteraden en de colleges van burgemeester en wethouders, burgemeesters ieder voor zover zij bevoegd zijn;
 - d) indien van toepassing: gemeenschappelijk orgaan: de gemeente x en haar bestuursorganen en ambtenaren
 - e) Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland;
 - f) de regeling: de gemeenschappelijke regeling (*naamstelling GR.....*);
 - g) (*eventuele relevante wetgeving, basis regelgeving*)
 - h) Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. Artikelen en bepalingen uit andere regelingen zijn van overeenkomstige toepassing 'de gemeente', 'de raad', 'het college', en 'de burgemeester' te worden gelezen onderscheidenlijk: 'het openbaar lichaam', 'het algemeen bestuur', 'het dagelijks bestuur' en 'de voorzitter'.

Artikel 2: Openbaar lichaam

1. Er is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam (naam GR) gevestigd in de gemeente (naam x).
2. Het rechtsgebied van de (*naam GR*) omvat het grondgebied van de deelnemende gemeenten.
3. De regeling wordt aangegaan voor (*een periode of onbepaalde tijd*).

Of

Artikel 2: Gemeenschappelijk Orgaan

- 1 Er is een Gemeenschappelijk Orgaan(*naam GR*). Het gemeenschappelijk orgaan, ook wel commissie genoemd, heeft als taak de opgedragen taken en doelen te bereiken.
2. Het Gemeenschappelijk Orgaan is gevestigd in de gemeente (*naam x*).

3. Het rechtsgebied van de (*naam GR*) omvat het grondgebied van de deelnemende gemeenten.
4. De regeling wordt aangegaan voor (*een periode of onbepaalde tijd*).

Artikel 3: Doel/Missie

Het openbaar lichaam is ingesteld om de gezamenlijke belangen van de deelnemers te behartigen op het gebied van met bovenstaande wet- en regelgeving.

Artikel 4: Bestuursorganen

De (*naam GR*) kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

HOOFDSTUK 2: BELANG, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5: Belang

De (*naam GR*) voert, de in artikel 6 genoemde regelingen uit.

Artikel 6: Taken en bevoegdheden

1. (omschrijving van de specifieke) taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de raad, het college of de burgemeester zijn opgedragen.
2. De (*naam GR*) kan met instemming van het algemeen bestuur ook diensten aan andere gemeenten verlenen.

Artikel 7: Bezwaar en beroep

Het algemeen bestuur is bevoegd tot het instellen van een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 8: Klachtrecht

Het algemeen bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een verordening over de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

HOOFDSTUK 3: HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 9: Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van de (*naam GR*) bestaat uit (.....) leden.
2. De raad van iedere gemeente wijst een lid en een plaatsvervangend lid uit de leden van het college aan (.....). (facultatief regelen gelet op omvang van de regeling). Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid zijn functie bij de gemeente verliest.
3. De raden van de gemeenten beslissen in beginsel binnen één maand na de benoeming van de wethouders van elke zittingsperiode over de aanwijzing van de leden van het algemeen bestuur.
4. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter en zijn plaatsvervanger aan..
5. De leden van het algemeen bestuur die tussentijds ontslag nemen, stellen de voorzitter van het algemeen bestuur evenals de raad die hen heeft aangewezen hiervan op de hoogte. Het ontslag is onherroepelijk.
6. Leden van het algemeen bestuur die ontslag hebben genomen, behouden hun lidmaatschap totdat in hun opvolging is voorzien.
7. De aanwijzing voor de vervulling van plaatsen die zijn opgevallen, vindt binnen twee maanden plaats door de raad die het aangaat.

Artikel 10: Bevoegdheden van het algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur komen in het kader van deze regeling alle bevoegdheden toe, die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen. Het algemeen bestuur kan alle bevoegdheden delegeren aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich tegen delegatie verzet.
2. De volgende bevoegdheden van het algemeen bestuur zijn niet overdraagbaar:
 - a. het aanwijzen van een voorzitter en diens plaatsvervanger en de overige leden van het dagelijks bestuur;
 - b. het benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur of diens waarnemer;
 - c. het vaststellen van de begroting, respectievelijk begrotingswijzigingen, meerjarenbeleidsplan en de jaarstukken;
 - d. het vaststellen van een reglement van orde;
 - e. het vaststellen van de Financiële verordening en de Controle verordening;
 - f. het vaststellen van een verordening houdende de rechtspositie van het bij de gemeenschappelijke regeling in dienst zijnde personeel;
 - g. het vaststellen van een verordening tot instelling van een commissie ex artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht, en de verordening voor de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht;
 - h. het doen van voorstellen tot wijziging, toetreding, uittreding en opheffing van deze gemeenschappelijke regeling;
 - i. het vaststellen van een directiestatuut.
 - j. Het instellen van commissies als bedoeld in artikel 24 en 25 van de Wgr.

Artikel 11: Werkwijze

1. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen vast en brengt dit ter kennis van Gedeputeerde Staten en de deelnemende gemeenten.
2. Het algemeen bestuur vergadert zo vaak als hij daartoe heeft besloten, maar minimaal twee keer per jaar en verder zo dikwijls als de voorzitter dit nodig acht of ten minste twee leden van het algemeen bestuur dit verzoeken (onder schriftelijke opgave van de te behandelen onderwerpen).
3. In het laatste geval vindt de vergadering binnen twee weken plaats (art. 17 Gemeentewet en art. 22 Wgr).
4. De voorzitter roept de leden schriftelijk tot de vergadering op.
5. Tegelijkertijd met de oproep maakt de voorzitter dag, tijdstip en plaats van de vergadering openbaar. De agenda en de daarbij behorende voorstellen, met uitzondering van de in artikel 25, lid 2, Gemeentewet, genoemde stukken waarop geheimhouding is opgelegd, worden tegelijkertijd met de oproep ter inzage gelegd. (Gemeentewet artikel 19 en artikel 24 Wgr).
6. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
7. De deuren worden gesloten wanneer een derde deel van de aanwezige leden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.
8. Het algemeen bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren wordt vergaderd.
9. Uit de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing het bepaalde in artikel 20 (quorum voor opening van vergadering), artikel 22 (onschendbaarheid, verschoningsrecht), artikel 26 (handhaving orde vergadering), artikel 28 (niet-deelname aan de stemming), artikel 29 (quorum voor geldige stemming), artikel 30 (tot stand komen besluit), artikel 31 (geheime stembriefjes), artikel 32 (overige stemmingen) en artikel 33 (ambtelijke bijstand leden van het Algemeen bestuur).

Artikel 12: Besloten vergadering

Op grond van de belangen genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van Bestuur over de geheimhouding van de inhoud van stukken is het bepaalde in artikel 23, leden 1 tot en met 4 van de Wgr van toepassing. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur worden geen besluiten genomen over het meerjarenbeleidsplan, de begroting, begrotingswijzigingen, de jaarstukken en het liquidatieplan.

HOOFDSTUK 4: HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 13: Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat ten minste uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester en (.....) leden. (Facultatief regelen: bij regelingen met een beperkt aantal deelnemers moet voorkomen worden dat $AB = DB$. Bij regelingen met veel deelnemers is het juist gewenst dat het DB minder leden heeft dan het AB.)
2. De leden van het dagelijks bestuur worden aangewezen door en uit het algemeen bestuur. Zij worden aangewezen in de eerste vergadering van het algemeen bestuur nadat in overeenstemming met artikel 9 de leden van het algemeen bestuur zijn aangewezen.
3. De aanwijzing van leden van het dagelijks bestuur ter vervulling van plaatsen die openvallen, vindt plaats binnen twee maanden na de melding van de opengevallen plaats.
4. Het dagelijks bestuur mag geen meerderheid vormen in het algemeen bestuur.

Artikel 14: Einde lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt indien het lid ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. De leden treden af nadat de afgesproken zittingstermijn is verstreken.
2. De leden van het dagelijks bestuur treden af op de dag waarop de zittingsperiode van de gemeenteraad afloopt. Zij blijven hun functie waarnemen tot het moment dat het algemeen bestuur in de nieuwe samenstelling nieuwe leden voor het dagelijks bestuur heeft aangewezen.
3. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid niet meer het vertrouwen van het algemeen bestuur geniet. In dit geval is het bepaalde in artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Op het ontslagbesluit is artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Artikel 15: Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter of een ander lid van het dagelijks bestuur dit nodig acht met opgave van de te behandelen onderwerpen. De vergadering vindt plaats binnen twee weken nadat het verzoek is ingekomen.
2. Voor zover deze regeling niet anders bepaalt, kan het dagelijks bestuur zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten daarover mee aan het algemeen bestuur.
3. Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Als de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
4. Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen vaststellen, dat aan het algemeen bestuur ter kennisneming wordt overgelegd.
5. Voor de besluitvorming in het dagelijks bestuur en de verplichting tot geheimhouding zijn de overeenkomstige bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Gemeentewet voor het college van toepassing.

Artikel 16: Taak

De taak van het dagelijks bestuur is:

1. Het uitvoeren van alle taken en bevoegdheden die op grond van de in artikel 6 genoemde wetten en algemeen verbindend voorschriften aan de colleges van burgemeester en wethouders toekomen.
2. Voorts is het dagelijks bestuur belast met:
 - a. het voorbereiden van al wat aan het algemeen bestuur ter overweging en beslissing zal worden voorgelegd, voor zover die voorbereiding niet aan anderen is opgedragen;
 - b. het uitvoeren van besluiten van het algemeen bestuur;
 - c. het beheer van de eigendommen en geldmiddelen van de *(naam GR)*;
 - d. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en het verlies van recht of bezit;
 - e. het houden van een voortdurend toezicht op het beheer en de exploitatie van de *(naam GR)*, evenals op al wat de *(naam GR)* aangaat, waaronder de zorg voor de archiefbescheiden;
 - f. het benoemen, schorsen en ontslaan van het personeel met uitzondering van de directeur en diens waarnemer;
 - g. het behartigen van de belangen van de *(naam GR)* bij andere overheidslichamen en instellingen, diensten of personen, waarmee contact voor de *(naam GR)* van belang is.
3. Het dagelijks bestuur heeft de verplichting om het algemeen bestuur actief inlichtingen te verstrekken.

HOOFDSTUK 5: DE VOORZITTER

Artikel 17: Benoeming en taak

1. De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen.
2. Het algemeen bestuur kan de voorzitter ontslag verlenen, indien deze het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
4. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter wordt deze vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, aan te wijzen door het dagelijks bestuur.
5. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
6. De voorzitter vertegenwoordigt de *(naam GR)* in en buiten rechte. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door deze aan te wijzen gemachtigde.
7. Indien de voorzitter behoort tot het bestuur van een gemeente, die partij is in een geding waarbij de *(naam GR)* is betrokken, wordt de *(naam GR)* door een ander, door het dagelijks bestuur aan te wijzen, lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd.

HOOFDSTUK 6: DE DIRECTEUR (indien van toepassing bij openbaar lichaam)

Artikel 18: Functie, benoeming en taak

1. De bestuursorganen van de dienst worden bijgestaan door een directeur, aan wie in het dagelijks bestuur een adviserende stem toekomt. De directeur vervult ten behoeve van het algemeen bestuur en ten behoeve van het dagelijks bestuur de functie van ambtelijk secretaris.
2. De directeur wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het algemeen bestuur.
3. De directeur is belast met de dagelijkse leiding van de *(naam GR)*.
4. De directeur ondertekent mede alle stukken die van het algemeen en dagelijks bestuur uitgaan.

5. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur worden vastgelegd in een statuut. Het statuut wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.
6. De directeur is verantwoording schuldig aan het dagelijks bestuur.
7. De directeur is bestuurder in de zin van de Wet op ondernemingsraden.
8. Het dagelijks bestuur wijst de functionaris aan die als plaatsvervanger optreedt voor de directeur in geval van diens afwezigheid voor langere duur.

HOOFDSTUK 7: INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 19: Intern

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, samen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven samen, dan wel afzonderlijk, aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoeken, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid niet meer het vertrouwen van het algemeen bestuur bezit. In dit geval is het bepaalde in artikel 49 en verder van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. De leden 1 tot en met 4 zijn van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 20: Informatieverstrekking door het algemeen en dagelijks bestuur

1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer raden worden verlangd.
3. Die informatie wordt in dat geval ook verstrekt aan de overige raden.

Artikel 21: Informatieverstrekking door individuele leden van het algemeen bestuur

1. Een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur is aan de raad door wie hij is benoemd, met inachtneming van het bepaalde in artikel 16 Wgr, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van de raad aangegeven wijze.
2. Een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur kan door de raad waarbinnen dit lid functioneert, worden ontslagen, indien dit lid niet meer het vertrouwen van de raad bezit. Op het ontslagbesluit is artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 22: Bekendmaking

Besluiten van het bestuur van een openbaar lichaam, die algemeen verbindende voorschriften inhouden, zijn pas geldig als ze via de gemeentebladen van de deelnemende gemeenten bekend zijn gemaakt.

Artikel 23 Inwerkingtreding

De bekend gemaakte besluiten zijn van kracht op de achtste dag na de dag van de bekendmaking. In het besluit kan een latere datum genoemd zijn waarop het voorschrift gaat gelden.

HOOFDSTUK 8: HET PERSONEEL (indien van toepassing)

Artikel 24: Personeel

1. Bij de (*naam GR*) is personeel werkzaam.
2. Het algemeen bestuur stelt voor het personeel van de (*naam GR*) de arbeidsvoorwaardenverordening vast conform de collectieve arbeidsvoorwaardenregeling voor het gemeentepersoneel (CAR/UWO), dan wel de (gewijzigde) collectieve arbeidsvoorwaardenregeling die daarvoor in de plaats komt.
3. Het algemeen bestuur beslist over de toepassing van overige arbeidsvoorwaarden.
4. Aanstelling, schorsing en ontslag van personeel geschieden door het dagelijks bestuur, behoudens het bepaalde in artikel 10, lid 2, sub b.

HOOFDSTUK 9: HET (MEERJAREN)BELEIDSPLAN EN HET BELEIDSVERSLAG

Artikel 25: (Meerjaren)beleidsplan en beleidsverslag

1. Het dagelijks bestuur zendt periodiek, gelijktijdig met de ontwerpbegroting, vóór 15 april een ontwerp van het meerjarenbeleidsplan voor de komende periode toe aan de raden van de gemeenten.
2. Het ontwerpbeleidsplan wordt voor een ieder, samen met de ontwerpbegroting, ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Het bepaalde in artikel 190 lid 2 en 3 van de Gemeentewet is overeenkomstig van toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen twee maanden na toezending van het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan het dagelijks bestuur hun zienswijzen indienen.. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin de zienswijzen van de raden zijn vervat, bij het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt het beleidsplan uiterlijk vast op 1 juli van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor het beleidsplan moet dienen.
5. Het algemeen bestuur stelt op basis van het beleidsplan het bedrijfsplan van de (*naam GR*) vast. Als de raad van een gemeente ten aanzien van een bepaald onderwerp een eigen beleid wenst uit te voeren dat afwijkt van het gemeenschappelijke beleid, wordt ook het afwijkende beleidsstandpunt van deze gemeente in het bedrijfsplan opgenomen en door de (*naam GR*) uitgevoerd. Op de financiële gevolgen hiervan is artikel 24 lid 2 van toepassing.
6. Het dagelijks bestuur bereidt het beleidsverslag over het afgelopen jaar voor. Het beleidsverslag wordt ter vaststelling aan het algemeen bestuur voorgelegd dat er vóór 1 juli over beslist.
7. Het dagelijks bestuur zendt het beleidsplan en beleidsverslag binnen twee weken na vaststelling aan de raden van de deelnemende gemeenten.

HOOFDSTUK 10: FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 26: Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur stuurt jaarlijks vóór 15 april de ontwerpbegroting van de (*naam GR*) voor het komende kalenderjaar, evenals de financiële beleidsuitgangspunten voor de komende jaren (meerjarenraming), aan de raden van de gemeenten. Het bepaalde in art. 190 lid 1 van de Gemeentewet is van toepassing evenals het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
2. De ontwerpbegroting wordt door de gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Het bepaalde in artikel 190 lid 2 en 3 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen acht weken na ontvangst van de ontwerpbegroting het dagelijks bestuur hun zienswijze aangeven. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin de zienswijze van de raden zijn vervat, bij de ontwerpbegroting, die aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het dagelijks bestuur stuurt de begroting binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
5. Nadat deze is vastgesteld, stuurt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten.
6. Op wijzigingen van de begroting zijn voorgaande bepalingen van overeenkomstige toepassing.
7. Het bestuur geeft de deelnemende gemeenten de gelegenheid om wensen en bedenkingen in te geven over begrotingswijzigingen. Een begrotingswijziging blijft achterwege voor uitgaven die binnen de eigen begroting kunnen worden opgevangen en/of die geen structurele gevolgen hebben voor de begroting van het volgende jaar en/of volgende jaren..

Artikel 27: Bijdrage van de gemeenten

1. In de begroting staat welke bijdrage elke gemeente verschuldigd is voor de uitvoering van de taken van de (naam GR). De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot op de vijftiende dag van maand een/twaalfde deel van de bedoelde bijdrage.
2. De deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat de gemeenschappelijke regeling over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen te kunnen voldoen.
3. Indien aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling blijkt dat een deelnemer weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan Gedeputeerde Staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 198 en 199 Provinciewet.
4. Een liquidatieplan op te stellen dat voorziet in de verplichting van de deelnemers alle rechten en verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling over de deelnemers te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.

Artikel 28: Reserve

1. De (naam GR.) vormt een reserve ten laste van de gemeentelijke bijdragen aan de uitvoeringskosten tot maximaal $x\%$ van de jaarlijkse apparaatskosten of van maximaal $x\%$ van de bijdragen van de gemeenten
2. Kennelijke onbillijkheden die uit de toepassing van dit artikel voortvloeien, worden ter beslissing voorgelegd aan het dagelijks bestuur. Bij beslissingen op gemeentelijke verzoeken hierover past het dagelijks bestuur de afspraken tussen de gemeenten over het te vormen reserve toe.

Artikel 29: Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur legt vóór 15 april aan het algemeen bestuur verantwoording af over het afgelopen kalenderjaar, onder overlegging van de opgestelde jaarstukken en een berekening van de door de deelnemende gemeenten te betalen bijdragen, naast het rapport van de met de controles belaste accountant.
2. De jaarstukken worden gelijktijdig ter informatie aan de raden van de deelnemende gemeenten toegezonden.
3. Het algemeen bestuur onderzoekt de jaarstukken en stelt haar vast uiterlijk 1 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, evenals de bijdragen die de deelnemers betalen in het eventuele exploitatietekort.
4. De jaarstukken worden binnen twee weken na de vaststelling aan Gedeputeerde Staten gezonden, maar vóór 15 juli.
5. Het besluit tot vaststelling van de jaarstukken strekt - voor zover het de daarin opgenomen ontvangsten en uitgaven betreft - het dagelijks bestuur tot decharge,

behoudens later in rechte gebleken valsheid in bewijsstukken en/of andere onregelmatigheden.

HOOFDSTUK 11: HET ARCHIEF

Artikel 30: Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg en het toezicht op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden, overeenkomstig een door het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 40 van de Archiefwet vast te stellen regeling.
2. Deze regeling wordt aan Gedeputeerde Staten toegestuurd.
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan.

HOOFDSTUK 12: TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING, GESCHILLEN, ONTBINDING EN LIQUIDATIE

Artikel 31: Toetreding, uittreding

1. Het bestuur van de gemeente die wenst toe te treden, richt het verzoek hiertoe aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stuurt het verzoek als bedoeld in lid 1 na ontvangst door aan de besturen van de deelnemende gemeenten onder overlegging van zijn advies over de toetreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.
3. Toetreding vindt plaats indien de deelnemende gemeenten daarmee instemmen.
4. Elke gemeente kan bij besluit van de raad en het college bepalen dat de deelneming aan deze gemeenschappelijke regeling wordt opgezegd.
5. Van het besluit als bedoeld in het voorgaande lid wordt uiterlijk drie kalendermaanden vóór het einde van het kalenderjaar kennisgegeven aan het algemeen bestuur.
6. Na de inwerkingtreding van de regeling, is uittreding door deelnemers gedurende een periode van vijf kalenderjaren niet mogelijk. Na het verstrijken van deze periode is uittreding te allen tijde mogelijk, mits daarvan conform het vierde lid, met een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar, van tevoren schriftelijk aankondiging is gedaan en mits wordt voldaan aan de daaraan door het algemeen bestuur te stellen voorwaarden.
7. Het algemeen bestuur regelt de financiële gevolgen evenals de overige gevolgen van de uittreding.
8. Voor de vaststelling van de financiële gevolgen als bedoeld in lid 7 wordt door de (*naam GR.*) en de uittredende gemeente gezamenlijk advies gevraagd aan een onafhankelijke externe deskundige. Het advies van deze deskundige is voor partijen bindend. De kosten voor het inschakelen van de deskundige zijn voor rekening van de uittredende gemeente.
9. Elk besluit tot toe- of uittreding van een gemeente wordt direct aan de colleges en raden van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten en aan het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel gestuurd.
10. Het algemeen bestuur zorgt voor alle openbaarmaking als er sprake is van wijziging, verlenging of opheffing van de regeling of toetreden en uittreding van deelnemende gemeenten

Artikel 32: Wijziging (wijziging heeft geen betrekking op het toekennen van nieuwe taken)

1. De regeling wordt gewijzigd, indien de raden en/of de colleges van twee derde van de deelnemende gemeenten daartoe eensluidend besluiten.
2. Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen worden gedaan door het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur of één of meer van de raden van de deelnemende gemeenten.

3. Voorstellen uitgaande van het algemeen bestuur worden toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten, die 3 maanden na ontvangst ter zake een besluit nemen en dat direct aan het algemeen bestuur melden.
4. Voorstellen uitgaande van één of meer deelnemende gemeenten worden toegezonden aan het algemeen bestuur, dat het voorstel met zijn beschouwingen ter zake binnen acht weken aan de raden van de deelnemende gemeenten doet toekomen, waarna deze deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur verder handelen conform het bepaalde in het vorige lid van dit artikel.
5. De bij wet voorgeschreven toezending van de wijziging aan Gedeputeerde Staten en aan het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel, geschiedt door het dagelijks bestuur.

Artikel 33: Geschillen

1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 Wgr de beslissing van Gedeputeerde Staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een geschillencommissie.
2. De geschillencommissie bestaat uit drie leden. Een lid wordt aangewezen door het algemeen bestuur en een lid wordt aangewezen door de betrokken gemeente(n). Deze twee leden wijzen gezamenlijk een derde lid aan dat tevens als voorzitter van de commissie optreedt.
3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen.
4. De geschillencommissie brengt advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.
5. Indien het advies van de commissie niet leidt tot oplossing van het gerezen geschil wordt bij het verzoek om een beslissing van Gedeputeerde Staten een afschrift van het advies van de commissie gevoegd.

Artikel 34: Ontbinding en liquidatie

1. De regeling kan worden ontbonden, op voorstel van het algemeen bestuur, gelezen artikel 9 Wgr, bij een daartoe strekkend besluit van de raden en de colleges van tenminste twee derde van de deelnemende gemeenten.
2. Ingeval van een besluit tot ontbinding van de gemeenschappelijke regeling, als bedoeld in het vorige lid, stelt het algemeen bestuur daarvoor een liquidatieplan op ter vereffening van het vermogen van de regeling. Een zodanig besluit wordt met een twee derde meerderheid genomen, gehoord de raden van de deelnemende gemeenten.
3. Het liquidatieplan voorziet in de verplichtingen van de gemeenten en de financiële gevolgen van de ontbinding de regeling.
4. Het liquidatieplan voorziet in de gevolgen die de ontbinding heeft voor het personeel.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Het besluit tot ontbinding of tot wijziging van deze regeling wordt direct gezonden aan de gemeenten en Gedeputeerde Staten, mede met het oog op de vereiste goedkeuring door Gedeputeerde Staten van de wijziging van de regeling conform de artikelen 26, 27, 29, 36 en 37 Wgr, almede naar het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel van het ressort waaronder de regeling valt.
7. De organen van de gemeenschappelijke regeling blijven ook na het tijdstip van ontbinding in functie, totdat de vereffening is voltooid.
8. Gedurende de vereffening wordt de aanduiding van de regeling aangevuld met de afkorting van 'in liquidatie', zodat het opschrift komt te luiden:
“(naam GR i.l.)”

HOOFDSTUK 13: SLOTBEPALINGEN

Artikel 35: Overgangsbepaling

Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter van het openbaar

3. ZEEUWS MODEL GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING BEDRIJFSVOERING ORGANISATIE

INHOUDSOPGAVE

Preambule

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Artikel 2: Openbaar lichaam

Artikel 3: Doel/missie

Artikel 4: Bestuursorganen

Hoofdstuk 2: Belang, taken en bevoegdheden

Artikel 5: Belang

Artikel 6: Taken en bevoegdheden

Artikel 7: Bezwaar en beroep

Artikel 8: Klachtrecht

Hoofdstuk 3: Het algemeen bestuur

Artikel 9: Samenstelling

Artikel 10: Bevoegdheden

Artikel 11: Werkwijze

Artikel 12: Besloten vergadering

Hoofdstuk 4: De voorzitter

Artikel 13: Benoeming en taak

Hoofdstuk 5: De directieraad of de directeur

Artikel 14: Functie, benoeming en taak

Hoofdstuk 6: Inlichtingen, verantwoording en ontslag

Artikel 15: Intern

Artikel 16: Informatieverstrekking door het algemeen bestuur

Artikel 17: Informatieverstrekking door individuele leden van het algemeen bestuur

Hoofdstuk 7: Het personeel

Artikel 18: Personeel

Hoofdstuk 8: Het (meerjaren)uitvoeringsplan en het uitvoeringsverslag

Artikel 19: (Meerjaren)uitvoeringsplan en uitvoeringsverslag

Hoofdstuk 9: Financiële bepalingen

Artikel 20: Begrotingsprocedure

Artikel 21: Bijdrage van de gemeenten

Artikel 22: Reserve

Artikel 23: Jaarstukken

Hoofdstuk 10: Het archief

Artikel 24: Archief

Hoofdstuk 11: Toetreding, uittreding, wijziging, geschillen, ontbinding en liquidatie

Artikel 25: Toetreding, uittreding

Artikel 26: Wijziging

Artikel 27: Geschillen

Artikel 28: Ontbinding en liquidatie

Hoofdstuk 12: Slotbepalingen

Artikel 29: Overgangsbepaling

Artikel 30: Inwerkingtreding

Artikel 31: Slotbepaling

Artikel 32: Evaluatie

Artikel 33: Titel

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING voor Bedrijfsvoering organisatie (BVO) (De naam BVO....)

De colleges en de burgemeesters van de gemeenten ieder voor zover zij bevoegd zijn;

Overwegende dat op het gebied van samenwerking tussen gemeenten in de regio geboden is: enz.enz.

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeentewet en de

Gehoord de gemeenteraden

Besluiten:

Aan te gaan de volgende gemeenschappelijke regeling BVO: (naam BVO):

HOOFDSTUK 1: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

1. Deze regeling verstaat onder:
 - a) de (naam BVO...): het openbaar lichaam, als bedoeld in artikel 2;
 - b) gemeenten: de aan de regeling deelnemende gemeenten i.c.
gemeentebesturen: de colleges van burgemeester en wethouders, burgemeesters ieder voor zover zij bevoegd zijn;
 - c) indien van toepassing: centrumgemeente, de gemeente x en haar bestuursorganen en ambtenaren.
 - d) Gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie Zeeland;
 - e) De regeling: de gemeenschappelijke regeling (naamstelling BVO....);
 - f) (eventueel relevante wetgeving, basis regelgeving);
 - g) Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. Artikelen en bepalingen uit andere regeling zijn van overeenkomstige toe[passing 'de gemeente', 'de raad', 'het college' en 'de burgemeester' te worden gelezen onderscheidenlijk: 'het openbaar lichaam', 'het algemeen bestuur', 'het dagelijks bestuur' en 'de voorzitter'.

Artikel 2: Openbaar lichaam

1. Het rechtsgebied van de (naam GR) omvat het grondgebied van de deelnemende gemeenten.
2. De regeling wordt aangegaan voor (een periode of onbepaalde tijd).

Artikel 3: Doel/Missie

Het openbaar lichaam heeft als doel "de behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken van de deelnemers."

Artikel 4: Bestuursorganen

De (naam BVO) kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur en de voorzitter.

HOOFDSTUK 2: BELANG, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5: Belang

De (*naam BVO*) voert, met het oog op artikel 10 Wgr, de taken uit die zijn opgedragen aan de gemeenten, welke onder artikel 6 staan vermeld.

Artikel 6: Taken en bevoegdheden

1. (Omschrijving van de specifieke) taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet het college zijn opgedragen. De taken hebben betrekking op ondersteunende processen en uitvoeringstaken. Beleidsrijke taken kunnen niet door de BVO worden uitgevoerd.
2. De (*naam BVO*) verleent, onverminderd het bepaalde in lid 1, alleen diensten aan gemeenten binnen het in artikel 2 genoemde rechtsgebied. Met instemming van het algemeen bestuur kunnen ook diensten worden aangeboden buiten het in dit artikel genoemde rechtsgebied.
3. Facultatief opnemen: De (*naam BVO*) kan op verzoek, indien het algemeen bestuur hiertoe besluit, binnen de gedelegeerde bevoegdheden, nader te omschrijven taken gaan uitvoeren. Een besluit hierover vermeldt ook de wijze van kostenverrekening en overige voorwaarden waaronder deze taken worden uitgevoerd.

Artikel 7: Bezwaar en beroep

Het algemeen bestuur is bevoegd tot het instellen van een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 8: Klachtrecht

Het algemeen bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een verordening over de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

HOOFDSTUK 3: HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 9: Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van de (*naam BVO*) bestaat uit (.....) leden.
2. De raad van iedere gemeente wijst een lid en een plaatsvervangend lid uit de leden van het college aan (.....). (facultatief regelen gelet op omvang van de regeling). Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid zijn functie bij de gemeente verliest.
3. De raden van de gemeenten beslissen in beginsel binnen één maand na de benoeming van de wethouders van elke zittingsperiode over de aanwijzing van de leden van het algemeen bestuur.
4. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter en zijn plaatsvervanger aan..
5. De leden van het algemeen bestuur die tussentijds ontslag nemen, stellen de voorzitter van het algemeen bestuur evenals de raad die hen heeft aangewezen hiervan op de hoogte. Het ontslag is onherroepelijk.
6. Leden van het algemeen bestuur die ontslag hebben genomen, behouden hun lidmaatschap totdat in hun opvolging is voorzien
7. De aanwijzing voor de vervulling van plaatsen die zijn opengevallen, vindt binnen twee maanden plaats door de raad die het aangaat.

Artikel 10: Bevoegdheden

1. Aan het algemeen bestuur komen in het kader van deze regeling alle bevoegdheden toe, die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen
2. De volgende bevoegdheden van het algemeen bestuur zijn niet overdraagbaar:

- a. het aanwijzen van een voorzitter en diens plaatsvervanger
- b. het benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur of diens waarnemer (*facultatief zie art 14*)
- c. het vaststellen van de begroting, respectievelijk begroting wijzigingen, de meerjarenbeleidsplan en de jaarstukken;
- d. het vaststellen van een reglement van orde;
- e. het vaststellen van de Financiële verordening en de Controle verordening;
- f. het vaststellen van een verordening houdende de rechtspositie van het bij de gemeenschappelijke regeling in dienst zijnde personeel;
- g. het vaststellen van een verordening tot instelling van een commissie ex artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht, en de verordening voor de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht;
- h. het doen van voorstellen tot wijziging, toetreding, uittreding en opheffing van deze gemeenschappelijke regeling;
- i. het vaststellen van een directiestatuut.

Artikel 11: Werkwijze

1. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen vast. Dit reglement alsmede de daarin aangebrachte wijzigingen wordt zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis gebracht van Gedeputeerde Staten en de deelnemende gemeenten.
2. Het algemeen bestuur vergadert zo vaak als hij daartoe heeft besloten, maar minimaal twee keer per jaar en verder zo dikwijls als de voorzitter dit nodig acht of ten minste twee leden van het algemeen bestuur dit verzoeken (onder schriftelijke opgave van de te behandelen onderwerpen).
3. In het laatste geval vindt de vergadering binnen twee weken plaats (art. 17 Gemeentewet en art. 22 Wgr).
4. De voorzitter roept de leden schriftelijk tot de vergadering op.
5. Tegelijkertijd met de oproep brengt de voorzitter dag, tijdstip en plaats van de vergadering ter openbare kennis. De agenda en de daarbij behorende voorstellen, met uitzondering van de in artikel 25, lid 2, Gemeentewet, genoemde stukken waaromtrent geheimhouding is opgelegd, worden tegelijkertijd met de oproep en op een bij de openbare kennisgeving aan te geven wijze ter inzage gelegd. (Gemeentewet artikel 19 en artikel 22 Wgr).
6. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
7. De deuren worden gesloten wanneer een derde deel van de aanwezige leden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.
8. Het algemeen bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren wordt vergaderd.
9. Uit de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing het bepaalde in artikel 20 (quorum voor opening van vergadering), artikel 22 (onschendbaarheid, verschoningsrecht), artikel 26 (handhaving orde vergadering), artikel 28 (niet-deelname aan de stemming), artikel 29 (quorum voor geldige stemming), artikel 30 (tot stand komen besluit), artikel 31 (geheime stembriefjes), artikel 32 (overige stemmingen) en artikel 33 (ambtelijke bijstand leden van het Algemeen bestuur).

Artikel 12: Besloten vergadering

Op grond van de belangen genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van Bestuur over de geheimhouding van de inhoud van stukken is het bepaalde in artikel 23, leden 1 tot en met 4 van de Wgr van toepassing. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur worden geen besluiten genomen over het, de begroting, begrotingswijzigingen, het meerjarenbeleidsplan, de jaarstukken en het liquidatieplan.

HOOFDSTUK 4: DE VOORZITTER

Artikel 13: Benoeming en taak

1. De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen.
2. Het algemeen bestuur kan de voorzitter ontslag verlenen, indien deze het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergadering van het algemeen bestuur.
4. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur uitgaan.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de (*naam BVO*) in en buiten rechte. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door aan deze aan te wijzen gemachtigde.
6. Indien de voorzitter behoort tot het bestuur van een gemeente, die partij is in een geding waarbij de (*naam BVO*) is betrokken, wordt de (*naam BVO*) door een ander, door het algemeen bestuur aan te wijzen lid van het algemeen bestuur vertegenwoordigd.

HOOFDSTUK 5: DE DIRECTIERAAD

Artikel 14: Functie, benoeming en taak

1. Aan het hoofd van de werkorganisatie van de regeling staat een directieraad die bestaat uit de gemeentesecretarissen van de gemeenten.
2. De voorzitter wordt uit hun midden gekozen, met dien verstande dat de voorzitter niet in dezelfde gemeente werkzaam mag zijn als de voorzitter van het algemeen bestuur.
3. De directieraad staat het algemeen bestuur terzijde bij de uitoefening van hun taak.
4. De directieraad is verantwoording schuldig aan het algemeen bestuur.
5. De directieraad is verantwoordelijk voor de aansturing en het beheer van de onder de regeling gebrachte taakvelden.
6. De directieraad kan de uitoefening van een of meer van zijn taken opdragen aan één van de gemeentesecretarissen.
7. De directieraad stelt per taakveld een organisatiemodel op, dat ter besluitvorming aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.
8. De voorzitter van de directieraad tekent samen met de voorzitter van het algemeen bestuur de stukken die van het algemeen bestuur uitgaan.
9. De voorzitter van de directieraad is bestuurder in de zin van de Wet op de ondernemingsraden.
10. Ieder college van de gemeenten wijst een functionaris aan die als plaatsvervanger van de gemeentesecretaris optreedt in de directieraad bij langdurige afwezigheid van de gemeentesecretaris

Of

HOOFDSTUK 5: DE DIRECTEUR

Artikel 14: Functie, benoeming en taak

1. Aan het hoofd van de werkorganisatie van de regeling staat een directeur.
2. De directeur staat het algemeen bestuur terzijde bij de uitoefening van hun taak.
3. De directeur is verantwoording schuldig aan het algemeen bestuur.
4. De directeur is verantwoordelijk voor de aansturing en het beheer van de onder de regeling gebrachte taakvelden.
5. De directeur stelt per taakveld een organisatiemodel op, dat ter besluitvorming aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.
6. De directeur is bestuurder in de zin van de Wet op de ondernemingsraden.
7. Het algemeen bestuur wijst een functionaris aan die als plaatsvervanger van de directeur optreedt bij langdurige afwezigheid.

HOOFDSTUK 6: INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 15: Intern

1. De leden van de directieraad/directeur zijn tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Hij/Zij geeft/geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Hij/zij geeft/geven tezamen, dan wel afzonderlijk aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoeken, alle gevraagde inlichtingen.
4. De leden 1 tot en met 4 zijn van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur (alleen bij een directieraad).

Artikel 16: Informatieverstrekking door het algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur geeft aan de colleges van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is;
2. Het algemeen bestuur verstrekt aan de colleges van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer colleges wordt verlangd;
3. Die informatie wordt in dat geval ook verstrekt aan de overige colleges.

Artikel 17: Informatieverstrekking door individuele leden van het algemeen bestuur

- 1.. Een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur is aan het college door wie hij is benoemd, met in achtneming van het bepaalde in artikel 16 BVO, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid;
2. Een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur kan door het college waarbinnen dit lid functioneert worden ontslagen, indien dit lid niet meer het vertrouwen van het college bezit. Op het ontslagbesluit is artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

HOOFDSTUK 7: HET PERSONEEL

Artikel 18: Personeel

1. Bij de (*naam BVO*) is personeel werkzaam.
2. Het algemeen bestuur stelt voor het personeel van de (*naam BVO*) de arbeidsvoorwaardenverordening vast conform de collectieve arbeidsvoorwaardenregeling voor het gemeentebestuur (CAR/UWO), dan wel de (gewijzigde) collectieve arbeidsvoorwaardenregeling die daarvoor in de plaats komt;
3. Het algemeen bestuur beslist over de toepassing van overige arbeidsvoorwaarden.
4. Aanstelling, schorsing en ontslag van personeel geschiedt door het algemeen bestuur.

HOOFDSTUK 8: HET (MEERJAREN)UITVOERINGSPLAN EN HET UITVOERINGSVERSLAG

Artikel 19 (Meerjaren)uitvoeringsplan en uitvoeringsverslag

1. De directieraad zendt namens het algemeen bestuur periodiek, gelijktijdig met de ontwerpbegroting, vóór 15 april een ontwerp van het meerjarenuitvoeringsplan voor de komende periode toe aan de colleges
2. Het algemeen bestuur stelt het uitvoeringsplan uiterlijk vast op 1 juli van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor het beleidsplan moet dienen.
3. Het algemeen bestuur stelt op basis van het uitvoeringsplan het bedrijfsplan van de (*naam BVO*) vast. Als het college van een gemeente ten aanzien van een bepaald onderwerp een eigen beleid wenst uit te voeren dat afwijkt van het gemeenschappelijke

beleid, wordt ook het afwijkende standpunt van deze gemeente in het bedrijfsplan opgenomen en door de (*naam BVO*) uitgevoerd. Op de financiële gevolgen hiervan is artikel 24 lid 2 van toepassing.

4. De directieraad bereidt het uitvoeringsverslag over het afgelopen jaar voor. Het uitvoeringsverslag wordt ter vaststelling aan het algemeen bestuur voorgelegd dat er vóór 1 juli over beslist.

HOOFDSTUK 9: FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 20: Begrotingsprocedure

1. De directieraad zendt jaarlijks vóór 15 april de ontwerpbegroting van de (*naam BVO*) voor het komende kalenderjaar en de meerjarenraming, toe aan de colleges en raden van de gemeenten. Het bepaalde in art. 190 lid 1 van de Gemeentewet is van toepassing.
2. De ontwerpbegroting wordt door de gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Het bepaalde in artikel 190 lid 2 en 3 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen acht weken na ontvangst van de ontwerpbegroting het algemeen bestuur hun zienswijze aangeven. De directeur/directieraad voegt de commentaren waarin de zienswijze van de raden zijn vervat, bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. De begroting wordt binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur mededeling daarvan aan de raden van de deelnemende gemeenten.
6. Op wijzigingen van de begroting zijn voorgaande bepalingen zo mogelijk van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de wijzigingen die geen invloed hebben op de bijdragen van de deelnemers en/of die geen structurele gevolgen hebben voor de begroting van het volgende jaar en/of volgende jaren.

Artikel 21: Bijdrage van de gemeenten

1. In de begroting staat welke bijdrage elke gemeente verschuldigd is voor de uitvoering van de taken van de (*naam BVO*). Op de gemeentelijke bijdrage wordt de vergoeding voor diensten van de gemeente aan de (*naam BVO*) in mindering gebracht;
2. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot op de vijftiende dag van elke maand een/twaalfde deel van de in het eerste lid bedoelde bijdrage;
3. De deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat de gemeenschappelijke regeling over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen;
4. Als aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling blijkt dat een deelnemer weigert deze uitgave op de begroting te zetten, verzoekt het algemeen bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten over te gaan tot toepassing van de artikelen 198 en 199 van de Provinciewet.

Artikel 22: Reserve (*facultatief*)

1. De (*naam BVO*) vormt een reserve (fonds) ten laste van de gemeentelijke bijdragen aan de uitvoeringskosten tot maximaal x% van de jaarlijkse apparaatskosten of van maximaal x% van de bijdragen van de gemeenten
2. Kennelijke onbillijkheden die uit de toepassing van dit artikel voortvloeien, worden ter beslissing voorgelegd aan het algemeen bestuur. Bij beslissingen op gemeentelijke verzoeken daaromtrent geeft het dagelijks bestuur toepassing aan afspraken tussen de gemeenten over het te vormen reserve.

Artikel 23: Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur ligt voor 15 april aan het algemeen bestuur verantwoording af over het afgelopen kalenderjaar, onder overlegging van de opgestelde jaarstukken en een berekening van de door de deelnemende gemeenten te betalen bijdragen, naast het rapport van de met de controles belaste accountant;
2. De jaarstukken worden gelijktijdig ter informatie aan de raden van de deelnemende gemeenten toegezonden.
3. Het algemeen bestuur onderzoekt de jaarstukken en stelt haar vast uiterlijk 1 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, evenals de bijdragen die de deelnemers betalen in het eventuele exploitatietekort.
4. De jaarstukken worden binnen twee weken na de vaststelling aan Gedeputeerde Staten gezonden, maar vóór 15 juli.
5. Het besluit tot vaststelling van de jaarstukken strekt - voor zover het de daarin opgenomen ontvangsten en uitgaven betreft - het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in bewijsstukken en/of andere onregelmatigheden.

HOOFDSTUK 10: HET ARCHIEF (archieffunctie BVO is niet verplicht)

Artikel 24: Archief (facultatief)

1. De directeur/directieraad is belast met de zorg en het toezicht op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden, overeenkomstig een door het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 40 van de Archiefwet vast te stellen regeling.
2. De regeling wordt aan gedeputeerde staten toegezonden;
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan.

HOOFDSTUK 11: TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING, GESCHILLEN , ONTBINDING EN LIQUIDATIE

Artikel 25: Toetreding, uittreding_(aandacht voor publicatie conform Wgr)

1. Het bestuur van de gemeente die wenst toe te treden, richt het verzoek ter zake aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in lid 1 binnen drie maanden na ontvangst door aan de besturen van de deelnemende gemeenten onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.
3. Toetreding vindt plaats indien de deelnemende gemeenten daarmee instemmen.
4. Elke gemeente kan bij besluit van de raad en het college bepalen dat de deelneming aan deze gemeenschappelijke regeling wordt opgezegd.
5. Van het besluit als bedoeld in het voorgaande lid wordt uiterlijk drie kalendermaanden vóór het einde van het kalenderjaar kennisgegeven aan het algemeen bestuur.
6. Ingaande de inwerkingtreding van de regeling, is uittreding door deelnemers gedurende een periode van vijf kalenderjaren niet mogelijk. Na het verstrijken van deze periode is uittreding te allen tijde mogelijk, mits daarvan conform het vierde lid, met een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar, van tevoren schriftelijk aankondiging is gedaan en mits wordt voldaan aan de daaraan door het algemeen bestuur te stellen voorwaarden.
7. Het algemeen bestuur regelt de financiële gevolgen alsmede de overige gevolgen van de uittreding.
8. Voor de vaststelling van de financiële gevolgen als bedoeld in lid 7 wordt door de (*naam BVO..*) en de uittredende gemeente gezamenlijk advies gevraagd aan een onafhankelijke

externe deskundige. Het advies van deze deskundige is voor partijen bindend. De kosten voor het inschakelen van de deskundige zijn voor rekening van de uittredende gemeente.

9. Van elk besluit tot toe- of uittreding van een gemeente wordt terstond kennis gegeven aan de colleges en raden van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten en aan het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel.

Artikel 26: Wijziging (wijziging heeft geen betrekking op het toekennen van nieuwe taken)

1. De regeling wordt gewijzigd, indien de raden en de colleges van twee derde van de deelnemende gemeenten daartoe eensluidend besluiten.
2. Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen worden gedaan door het algemeen bestuur of één of meer van de raden van de deelnemende gemeenten.
3. Voorstellen uitgaande van het algemeen bestuur worden toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten, die binnen dertien weken na ontvangst ter zake een besluit nemen en dat terstond aan het algemeen bestuur mededelen.
4. Voorstellen uitgaande van één of meer deelnemende gemeenten worden toegezonden aan het algemeen bestuur, dat het voorstel met zijn beschouwingen ter zake binnen acht weken aan de colleges en raden van de deelnemende gemeenten doet toekomen, waarna deze deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur verder handelen conform het bepaalde in het vorige lid van dit artikel.
5. De bij wet voorgeschreven toezending van de wijziging aan Gedeputeerde Staten en aan het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel, geschiedt door de directieraad /directeur.

Artikel 27: Geschillen

1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 Wgr de beslissing van Gedeputeerde Staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een geschillencommissie.
2. De geschillencommissie bestaat uit drie leden. Een lid wordt aangewezen door het algemeen bestuur en een lid wordt aangewezen door de betrokken gemeente(n). Deze twee leden wijzen gezamenlijk een derde lid aan dat tevens als voorzitter van de commissie optreedt.
3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen.
4. De geschillencommissie brengt advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.
5. Indien het advies van de commissie niet leidt tot oplossing van het gerezen geschil wordt bij het verzoek om een beslissing van Gedeputeerde Staten een afschrift van het advies van de commissie gevoegd.

Of

Artikel 27: Geschillen

Geschillen omtrent de toepassing van de regeling, in de ruimste zin, tussen besturen van de deelnemende gemeenten of tussen besturen van een of meerdere gemeenten en het bestuur van het openbaar lichaam worden, overeenkomstig artikel 28 Wgr, beslist door Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland.

Artikel 28: Ontbinding en liquidatie

1. De regeling kan worden ontbonden, op voorstel van het algemeen bestuur, gelezen artikel 9 Wgr bij een daartoe strekkend besluit van de raden en de colleges van tenminste twee derde van de deelnemende gemeenten.
2. Ingeval van een besluit tot ontbinding van de gemeenschappelijke regeling, als bedoeld in het vorige lid, stelt het algemeen bestuur daarvoor een liquidatieplan op ter vereffening van het vermogen van de regeling. Een zodanig besluit wordt met een twee derde meerderheid genomen, gehoord de raden van de deelnemende gemeenten.

3. Het liquidatieplan voorziet in de verplichtingen van de gemeenten ter zake de financiële gevolgen van de ontbinding de regeling.
4. Het liquidatieplan voorziet in de gevolgen die de ontbinding heeft voor het personeel.
5. De directeur/directieraad is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Van het besluit tot ontbinding of tot wijziging van deze regeling wordt terstond bericht gezonden aan de gemeenten en Gedeputeerde Staten, mede met het oog op de vereiste goedkeuring door Gedeputeerde Staten van de wijziging van de regeling conform de artikelen 26, 27, 36 en 37 Wgr, almede naar het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel van het ressort waaronder de regeling valt .
7. De organen van de gemeenschappelijke regeling blijven ook na het tijdstip van ontbinding in functie, totdat de vereffening is voltooid.
8. Gedurende de vereffening wordt de aanduiding van de regeling aangevuld met de afkorting van 'in liquidatie', zodat het opschrift komt te luiden:
"(naam BVO i.l.)"

HOOFDSTUK 12: SLOTBEPALINGEN

Artikel 29: Overgangsbepaling

Het algemeen bestuur, en de voorzitter van het openbaar lichaam blijven hun functies vervullen tot de zittingsperiode van de gemeenteraden is beëindigd en in hun opvolging is voorzien.

Artikel 30: Inwerkingtreding

1. Het college van de gemeente (*naam x.....*) draagt zorg voor het inzenden van de regeling, almede besluiten tot wijziging of opheffing daarvan aan Gedeputeerde Staten en de Kamer van Koophandel.
2. de deelnemende gemeenten zorg voor inschrijving in het register, als bedoeld in artikel 27, lid 1, WBVO.
3. Het college van de gemeente .. x.....draagt namens alle deelnemende gemeenten zorg voor bekendmaking in een regionaal dagblad. De kosten daarvan komen ten laste van de regeling.
4. De regeling treedt in werking na opname in het door Gedeputeerde Staten bij te houden register, alsmede in Handelsregister bij de Kamer van Koophandel.
5. De (*naam BVO.*)start de werkzaamheden op

Artikel 31: Slotbepaling

1. De begroting wordt voor de eerste keer vastgesteld voor de periode die begint op de dag waarop de regeling in werking treedt tot het einde van het kalenderjaar, dan wel, wanneer het algemeen bestuur dit bepaalt, tot het einde van het volgende kalenderjaar.
2. De eerste rekening heeft betrekking op de periode waarvoor de eerste begroting geldt.
3. In alle gevallen waarin de regeling niet voorziet beslist het algemeen bestuur.

Artikel 32: Evaluatie

De regeling wordt elke 4 jaar geëvalueerd. De evaluatie heeft met name betrekking op de vraag of de samenwerking de doelen die zij zich heeft gesteld ook heeft bereikt tegen de kosten die hiervoor waren uitgetrokken. Daarnaast dient ook gekeken te worden naar de uitvoering van de specifieke taken. De manier waarop de samenwerking heeft gefunctioneerd is eveneens onderdeel van de evaluatie.

Artikel 33: Titel

De regeling kan worden aangehaald als "De gemeenschappelijke regeling" .

Aldus besloten in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente d.d.,

, burgemeester.

, secretaris.

De burgemeester,